

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE
PLANLAMASI ANABİLİM DALI**

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLKOKUL
BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARDA YAŞANAN
YÖNETİM SORUNLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Neval ATALAR

**Lefkoşa
Haziran, 2017**

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, EKONOMİSİ VE
PLANLAMASI ANABİLİM DALI**

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLKOKUL
BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARDA YAŞANAN
YÖNETİM SORUNLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Neval ATALAR

Danışman: Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

**Lefkoşa
Haziran, 2017**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Neval ATALAR'ın "Okul öncesi eğitim kurumları ile ilköğretim bünyesine bağlı anasınıflarda yaşanan yönetim sorunları" başlıklı tezi Haziran 2017 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Zehra Altınay Gazi

Üye : Doç. Dr. Gökmen Dağlı

Üye : Yrd. Doç. Dr. Umut Akçıl

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.... / .... / 2017

Doç. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANI

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmasının yapılması ve bulguların çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu, bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

Neval Atalar

ÖNSÖZ

Eğitim insanın doğduğu andan yaşamının son bulmasına kadar devam eden bir süreçtir. Bu sürecin başlangıcı yani temeli olarak kabul edilen okul öncesi eğitim, çocukların eğitim yaşamının devamında da önemli bir yer tutmaktadır. Bu düşünceden hareketle ülkemizin geleceği açısından her yönü ile başarılı öğrenciler yetiştirebilmek için ilk adımı erken çocukluk dönemi olan okulöncesi dönemde vereceğimiz kaliteli eğitim ile sağlanabileceğini bu alanda gerçekleştirilen araştırmalarla ortaya konmaktadır.

0-6 yaş dönemini kapsayan bu dönem çocuğun en kritik yıllarıdır. Ailede başlayan eğitim, çocuğun okul çağına gelmesi ile kurumlarda devam etmektedir. Çocuklar kendi yaşlıları ile birlikte, yaparak yaşayarak sosyal bir ortamda öğrenmeyi gerçekleştirmiş olurlar. Gerçekleştirilen araştırmalar kişilik gelişimi ile ilgili öğrenmelerin yüzde yetmişinin bu dönemde kazanılmış olduğunu ortaya koymaktadır.

Okullar, eğitim sisteminin en önemli ve en işlevsel parçasıdır. Okul öncesi eğitimin amacına ulaşılabilmesi iyi bir yönetici ve onun paralelinde iyi bir yönetimle sağlanabilir. Okul yönetiminde sorunlar yaşanması başta yönetici ve öğretmenlerin çalışmalarını etkilemektedir. Bununla birlikte bu sorun çocukların eğitimine de olumsuz olarak yansımaktadır.

Ülkemizde okul öncesi eğitimin verildiği okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesinde yer alan anasınıflarda çalışan anasınıf öğretmenlerin istenilen amaca ulaşabilmeleri için uygun ortam ve koşulların sağlanması gerekmektedir. Okul yönetiminin başarılı olabilmesi, okul yöneticisinin yönetim kavram ve süreçlerini iyi bilmesi ile mümkündür.

Bu çalışma okul öncesi kurumları ve ilkokul bünyesinde bağlı anasınıflarda çalışan anasınıf öğretmenlerinin yaşadığı sorunları belirlemek amacıyla çalışılmıştır.

Araştırmanın yürütülmesinde ve sonuçlanmasında değerli yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam Doç. Dr. Gökmen Dağlı'ya, araştırmama yardımcı olmayı kabul edip değerli zamanlarını ayıran değerli katılımcılara ve yüksek lisans eğitimim süresi boyunca değerli bilgilerini benimle paylaşan tüm hocalarıma saygılarımı

sunup, en içten duygularım ile teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Yola çıktığım bu süreçte her zaman yanımda olan, zorlukları birlikte aştığımız sevgili eşime, tez yazım aşamalarında yanımda olup bana eşlik eden küçük prensesim kızıma, maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen aileme de teşekkür ederim.

Neval ATALAR

Haziran, 2017

ÖZET

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLKOKUL BÜNYESİNDEKİ ANASINIFLARDA ÇALIŞAN OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİN YAŞADIĞI YÖNETİM SORUNLARI

ATALAR, Neval

Yüksek Lisans, Eğitim Denetimi, Yönetimi, Ekonomisi ve Planlaması

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gökmen DAĞLI

Haziran 2017, 118 Sayfa

Okul öncesi dönem, çocuğun gelişimi, okula yönelik olumlu tutum geliştirilmesinde ve temel becerilerin kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir. Tüm eğitim kademelerinde olduğu gibi okul öncesi eğitimde de bir takım sorunlar yaşanmaktadır. Okul öncesi eğitimin amaçlarına yönelik olarak kurumun işleyişini düzenleyen okul yönetimidir. Kurumlarda yaşanan yönetim sorunları yönetici ve öğretmenlerin çalışmalarını olumsuz yönde etkilemekte ve nitelikli bir okul öncesi eğitimin verilmesine de engel teşkil etmektedir. Bu nedenle de okul öncesi eğitimde yaşanan yönetim sorunlarının okul öncesi eğitime çok fazla etkisi olduğu düşünülerek araştırılması gerektiğine inanılmaktadır. Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan anasınıf öğretmenlerinin yaşadığı yönetim sorunlarını belirlemek ve değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

2016-2017 eğitim öğretim yılında MEB İlköğretim Dairesi'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumundaki 20 anasınıfı öğretmeni ve ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan 20 anasınıfı öğretmenin görüşlerini içermektedir. Çalışma nitel bir çalışma olup, veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler nitel veri çözümleme tekniği kullanılarak araştırma sorularını temel tema olarak alan betimsel analiz ile yapılmıştır.

Görüşmeler sonucunda; Okul öncesi eğitim kurumundaki anasınıfı öğretmeni ve ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmen görüşleri arasındaki en anlamlı fark araştırmamızın birinci boyutu olan; okulun sahip olduğu fiziksel yapı

nedeniyle yaşanan sorunlar boyutu ile araştırmanın beşinci boyutu olan; okul bütçesi nedeniyle yaşanan sorunlar boyutları olmuştur. İlkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmenlerin birinci boyutta oyun alanının yetersizliği nedeniyle yaşadıkları sorunlar ile üçüncü boyutta belirtilen maddi kaynak yetersizliği nedeniyle daha fazla sorun yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmaktadır. Bu iki sorunun da en temel nedeninin ilkokul bünyesine bağlı olunmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Birinci boyutla ilgili; ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında öğrenim gören öğrenciler kendilerinden yaşça büyük çocuklarla aynı anda oyun alanını paylaşmak zorunda kalmalarından ve var olan oyun alanlarının önemli bir kısmının üzerinin açık olmasından dolayı sıkıntılar yaşadıkları görülmektedir. Beşinci boyutla ilgili ise; ilkokul bünyesine bağlı olunmasından dolayı anasınıfların kendine ait bütçesinin olmaması, velilerden toplanan aidatlardan elde edilen gelirlerin diğer sınıflara da paylaştırılıyor olması nedeniyle sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Anaokulu, anasınıfı öğretmeni, okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitim kurumu, yönetim, okul yöneticisi.

ABSTRACT

THE MANAGEMENT PROBLEMS EXPERIENCED BY PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTES AND KINDERGARTEN OF PRIMARY SCHOOLS

ATALAR, Neval

Post Graduate, Educational Inspection, Management, Economy and Planning

Thesis Supervisor: Doç. Dr. Gökmen Dağlı

June 2017, 118 Pages

Preschool period has a significant importance in helping the child gain a positive attitude towards school and to help enhance their basic skills. As within all education levels, preschool education has also been experiencing a number of problems. It is the duty of the school management to regulate the functioning of the institution according to the purposes of the preschool education. The management problems experienced at the institutions is adversely affecting the work of the administrators and teachers, preventing a qualified preschool education. Therefore, we believe that such management and administrative problems have a adverse affect on the preschool education and should be investigated. This research has been conducted to identify and evaluate the management problems experienced by preschool teachers who work in preschool educational institutes and nursery classes of primary schools.

The research contains the views of 20 teachers from the preschool educational institutes and 20 teachers from the nursery classes of primary schools dependent with the Ministry of Education Department of Primary Education in 2016-2017 term. The study is a qualitative study; data were obtained using the semi-structured interview technique. Descriptive analysis has been used on the data that was obtained with qualitative data techniques based on the theme areas.

As a result of the interviews; the highest significance between the opinions of teachers working in preschool and the teachers working in the nursery classes of primary schools in the first dimension is the issues arising from the physical structure

of the school and the fifth dimension is the issues arising from the economical causes. It is observed that the nursery teachers in primary schools are experiencing lack of playground space in the first dimension and major problems due to the lack of financial resources as mentioned in the third dimension. The most common cause of these two problems relates to being connected to primary school. For the first dimension; those children attending the nurseries of primary schools are made to share the same playground with the senior children and the majority of the playgrounds are in open fields which is causing some issues in the schools. For the fifth dimension; nurseries do not have their own budget because of their dependency with the primary schools, the fees that are collected from parents are being shared among other classes and this is arousing certain concerns.

Keywords: Kindergarten, kindergarten teacher, pre-school education, pre-school education institution, management, school manager

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix

BÖLÜM I

GİRİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Alt Problemler	4
1.4. Araştırmanın Amacı	5
1.5. Araştırmanın Önemi	6
1.6. Sayıtlar.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1.7. Sınırlılıklar.....	8
1.8. Tanımlar.....	8
1.9. Kısaltmalar.....	9

BÖLÜM II

ALAN YAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1 Yönetim	10
2.2. Eğitim Yönetimi	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.3. Okul Yönetimi	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.4. Okul Yöneticisi.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.5. Okul Yöneticisinin Görevleri	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2.6. Okul Öncesi Eğitim	19

2.6.1. Kurumlarda Okul Öncesi Eğitim	20
2.6.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	21
2.6.3. Okul Öncesi Eğitimin Amacı	24
2.6.4. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri.....	24
2.6.5. Okul Öncesi Eğitim Yönetimi	27
2.7. Eğitim Yönetiminin İşlevleri	28
2.7.1. Personel Hizmetleri	28
2.7.2. Öğrenci Hizmetleri Yönetimi	29
2.7.3. Öğretim İle İlgili Hizmetler	31
2.7.4. Eğitim İle İlgili Hizmetler	32
2.7.5. Okul İşletmesi.....	33
2.8. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	35
2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	35
2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	42
3.1. Araştırmanın Modeli.....	42
3.2. Araştırmanın Evreni	43
3.3. Çalışma Grubu(Örnekleme)	43
3.4. Veri Toplama Süreci.....	45
3.5. Verilerin Analizi	47

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
4.1. Birinci Boyut: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

4.2. İkinci Boyut: Okul personelinin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlar.....	55
4.3. Üçüncü Boyut: Eğitim programının uygulanması aşamalarında yaşanan sorunlar.....	59
4.4. Dördüncü Boyut: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlar.....	63
4.5. Beşinci Boyut: Okul bütçesi nedeniyle yaşanan sorunlar.	67
4.6. Altıncı Boyut: Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan denetimler nedeniyle yaşanan sorunlar.	72
4.7. Yedinci Boyut: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında yaşanan sorunlar.....	76

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	80
5.1.1. Birinci Boyut: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar	80
5.1.2. İkinci Boyut: Okul personelinin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlar.....	81
5.1.3. Üçüncü Boyut: Eğitim programının uygulanması aşamalarında yaşanan sorunlar.....	83
5.1.4. Dördüncü Boyut: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlar.....	85
5.1.5. Beşinci Boyut: Okul bütçesi nedeniyle yaşanan sorunlar.	87
5.1.6. Altıncı Boyut: Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan denetimler nedeniyle yaşanan sorunlar.	88
5.1.7. Yedinci Boyut: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında araştırmacıların belirtmek istediği sorunlar.....	89
5.2. ÖNERİLER	90

5.2.1. Araştırmanın Sonuçlarına İlişkin Öneriler:	90
5.2.2. İleri Araştırmacılara Yönelik Öneriler:	92
KAYNAKÇA.....	93
EKLER.....	103
EK - A Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşadığı Yönetim Sorunlarını Belirlemeye İlişkin Görüşme Formu	104
EK - B -CV (Özgeçmiş)	106
EK-C Görüşme Formu	108

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:Katılımcı durumu ve sayıları	44
Tablo 2: Araştırmanın yürütüldüğü okullar ve katılımcı durumları.....	44
Tablo 3: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar	Hata! Yer işareti tanımlan
Tablo 4: Okulun çalışanlarının niteliği ile ilgili yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri	55
Tablo 5: Eğitim programı ile ilgili yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri.....	59
Tablo 6: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri	63
Tablo 7: Bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri.....	68
Tablo 8: Uygulanan denetim sistemi nedeniyle yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri	72
Tablo 9: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri	76

BÖLÜM I

GİRİŞ

0-72 aylık dönemi kapsayan okul öncesi eğitim yılları, kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde ileriki yaşlara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik dönemlerinden biridir (Dağlıoğlu, 2008). Bu dönemde çocuğa sağlanacak yaşantıların türü ve kalitesi, yetişkinin ona verebileceği imkânların zenginliğine bağlıdır (Oktay, 2007).

Okul öncesi eğitim, bireyin formal eğitime başlanılan en kritik dönem olmasından dolayı daha fazla dikkate değer bulunmaktadır. Bu dönemde çocuğun geliştireceği tutumlar, tüm öğrenim yaşamını en başında etkileyeceğinden tüm öğrenim yaşamı içerisinde en fazla özen gösterilmesi gereken öğrenim yıllarıdır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000). Kısacası, çocukların okul öncesi döneme denk gelen öğrenim yaşamlarının başlangıcındaki bu yıllar, ilerideki öğrenim yaşamları için oluşturacakları öngörülerin büyük bir bölümünü kapsayacaktır (Kostelnik, Soderman and Whiren, 2004).

İlk çocukluk dönemine denk gelen okul öncesi eğitim çağındaki bir çocukta beklenen öz bakım becerilerini kazanarak, yaşama en iyi şekilde hazırlanabilmesidir. Bu da ancak kaliteli bir okul öncesi eğitimle gerçekleştirilebilir. Bu dönemde verilecek nitelikli bir eğitim ile çocukta öğrenmeye karşı olumlu bir tutum yaratılarak ileriki yaşantısında başarılı olabilmesi için gerekli olacak en önemli davranış kazandırılmış olacaktır.

Çağdaş ve ön görüş sahibi toplumların beklediği; kendini ifade edebilen, atılcı, girişken, kendinin ve başkalarının haklarına saygılı bireyler yetiştirmek ancak okul öncesi eğitime verilecek önemle sağlanabilir (Aral, Kandır, Yaşar, 2011).

Okul öncesi eğitimin amacı; erken yaşlardan başlayarak çocuğun zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal gelişimini bir düzen içerisinde etkileyecek ortamları

sağlamaktır (Arslan, 2004). Okul öncesi çağında olan çocukların en hızlı gelişim dönemi içerisinde yer aldıklarından, bu dönem daha hassas bir yapı taşımaktadır. Bu dönem içerisinde yer alan çocuklar sürekli olarak bir yönlendirmeye ihtiyaç duymaktadır. Bireysel gelişim özelliklerini, yeteneklerini, ilgi alanlarını ve gereksinimlerinin farkında değildirler. Duygu ve düşüncelerini ifade etme güçlüğü içinde olup daha fazla özene ihtiyaç duymaktadırlar. Tüm bu nedenlerden ötürü, onlarla ilgilenen kişilerin daha bilinçli ve dikkatli olmaları gerekmektedir (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2000).

Okul öncesi çağında bulunan bireylerin, tüm beklenti ve ihtiyaçlarının karşılandığı bir ortamdan geldikleri düşünüldüğünde, onlara eğitim verecek kişilerin ne kadar önemli olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bireylerin yaşamlarına yön veren, onlara ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri ve tutumları planlı bir şekilde kazandırabilecek yegâne kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler alanlarında ne kadar uzman olsalar da, eğitimin alt yapısında yaşanılacak eksiklik ve aksaklıklar onların verecekleri eğitimin kalitesini de etkileyecektir. Yaşanabilecek tüm olumsuzlukları, imkânlar dâhilinde gidermek ya da en aza indirmek okul yöneticilerinin başlıca görevi olduğu düşünülmektedir. İşte tam bu noktada okul yöneticilerinin sahip oldukları nitelikler ve beceriler ön plana çıkmaktadır.

Formal eğitimin verildiği, yegâne yer olan okullarda verilen eğitimin belirlenen amaçlara ulaşabilmesi başta okul öncesi eğitim kurumlarına, daha sonra da formal eğitim basamaklarında yer alan diğer tüm eğitim kurumlarındaki yöneticilerin sahip oldukları niteliklerle ve sergileyecekleri yönetim becerileriyle ilişkilidir. Yöneticilerin sahip olması gereken bu nitelik ve beceriler yönetici tarafından en verimli bir şekilde kullanılarak, akılcı ve adaletli bir şekilde yetki ve görevlerini yerine getirilip, yönetimi altında çalışan tüm bireyler, aile ve toplum ile sevgi, saygı ve güvene dayalı bir işbirliği kurmasıyla mümkün olacaktır (Tos, 2001).

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim döneminde bulunan çocukları yönelik hizmet ve eğitim veren çeşitli kurumlar bulunmaktadır. Bu kurumlar yuva, kreş, anaokulu, anasınıfı gibi çeşitli isimler altında faaliyetlerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Ülkemizde okul öncesi çağdaki çocuklara eğitim hizmetleri veren çok çeşitli

kurumlar bulunmasının yanı sıra ilkokul bünyesinde bulunan anasınıfları en yaygın olanıdır. Bireylerin erken yaşlardan itibaren uygun eğitim ortamlarında eğitim görmesinin birçok yararı olduğunun giderek daha iyi fark edilmesinin yanı sıra bayanların iş hayatına aktif katılımının artması ile birlikte başta anasınıfı ve diğer erken çocukluk eğitimi veren kurumlara olan talep artmıştır. Bu talep doğrultusunda erken çocukluk eğitimi veren kurumların sayısında hızla artış olmasına karşın günümüzde henüz tam olarak hedeflenen noktaya gelinemediği söylenebilir (Ertör, 2015).

Veli ve kamuoyu tarafından bakıldığında okullarda verilen eğitimin temel kaynağı öğretmen olarak algılansa da, verilen eğitimin kalitesinin artırılması, eğitim ortamlarının düzenlenebilmesi için duyulan kaynak ihtiyacının yaratılması, uygun fiziksel ve sosyal ortamların hazırlanması konusunda esas sorumluluk okul yöneticilerine aittir. Tüm bu bileşenler dikkate alındığında, okul yöneticilerinin eğitim kurumlarında ne denli bir öneme sahip oldukları açıkça görülebilmektedir (Çiçek, Sağlam, Alımtirin ve Yancı, 2009).

Yaygınlaşan okul öncesi eğitimin temel hedefi kuşkusuz çocukların ilkokula geçmeden önce programın öngördüğü kazanımları elde etmelerini sağlamaktır. Bunun sağlanmasında en önemli görev anasınıfı öğretmenlerine düşmektedir. Anasınıfı öğretmenlerinin huzurlu ve mutlu bir ortamda çalışıyor olmaları onların çalışma hayatına da yansıyacaktır (Ertör, 2015).

Yöneticinin tanımına bakıldığında, var olan bir örgütün amaçlarını ulaştırabilmek için, örgütün tüm kaynaklarını bu doğrultuda planlayıp, kullanan kişi oldu belirtilmektedir. Belirlenen amaçlara ulaşabilmek için örgüt içerisinde yeni bir yapı oluşturarak, bu yapıyı faaliyete geçirebilmek örgütsel bir liderlik olarak tanımlanmaktadır. Bir yöneticinin aynı zamanda lider olarak kabul edilebilmesi için, yetkiden gelen gücünü baskı unsuru olarak kullanmadan, alışılmışın dışında bir yol izleyip, yönetimi altındaki tüm personelin görüşlerine, değer ve inançlarına saygı göstererek onları etkilemek ve yönlendirebilmektir. Böyle bir etkileme gücünden yoksun bir kişi, sadece idareci olarak nitelendirilebilir (Aydın, 2005).

Okul yönetiminin en önemli görevi belirlenen amaçlara ulaşabilmek için okul örgütü içerisinde yer alan tüm personelin ve maddi kaynakların en verimli

şekilde kullanılmasıdır. Okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi ve okulun verimliliğin artırılması okul yöneticisinin sahip olduğu liderlik vasıflarına, yönetsel ve işlevsel süreçleri kullanmasına bağlı olarak değişmektedir (Gürsel, 2003; Erdoğan, 2003).

Yönetim süreçleri, örgüt amaçların etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi amacı ile bir araya gelen insan grubunda işbirliği ve koordinasyon sağlamaya yönelik faaliyetlerin tümünü ifade etmektedir (Taymaz, 1994).

Yönetim süreçleri kavramına ilk kez bilimsel olarak yaklaşan yönetim bilimci Henri Fayol'dır. Bir Fransız, maden mühendisi olan Fayol, örgütsel verimi artırmanın yollarını araştırmıştır. Yönetim süreçlerini, planlama, örgütlenme, emir verme, eşgüdümleme ve denetleme olarak gruplamıştır (Akçadağ, 2012; Aydın, 2010). Eğitim yönetiminde en çok kullanılan yönetim süreci sınıflandırmasını ise Russel T. Gregg yapmış ve yönetim süreçlerini karar verme, planlama, örgütlenme, iletişim, etkileme, koordinasyon ve değerlendirme biçiminde sınıflandırmıştır (Aydın, 2010; Gül, 2011; Yılmaz, 2012).

Eğitim örgütünde ve diğer tüm örgütlerde örgüt verimliliğini arttırmak yöneticinin sorumluluğu içerisinde. Çalışan personelin sorunlarla dolu bir ortamda başarılı olmasının güç olduğu düşünüldüğünde, anasınıfı öğretmenlerinin de çalıştıkları kurumlarda yaşadıkları olumsuzluklara neden olan sorunların araştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

“Okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan anasınıf öğretmenlerinin yaşadığı yönetim sorunları nelerdir?” şeklinde problem cümlesi tespit edilmiştir.

1.3. Alt Problemler

1.3.1. Okulunuzun sahip olduğu fiziksel imkânları itibari ile yaşadığınız sorunlar nelerdir?

1.3.2. Okul çalışanlarının (öğretmen, hizmetli, yardımcı personel, yönetici vs.) niteliği ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir?

1.3.3. Okulunuzda eğitim programını uygularken ne gibi sorunlar (Aile katılımı, plan hazırlama, okul yönetimi, zümre/branş öğretmen, materyal vs.) ile karşı karşıya kalıyorsunuz?

1.3.4. Okuldaki öğrencilerinizin yapısı (öğrenci sayıları, veli-öğrenci profili vs.) itibarı ile öğrenci hizmetlerinden kaynaklanan ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?

1.3.5. Okulunuzda bütçe hizmetlerinden (öğrenci aidatları, okul bütçesi, giderler vs.) kaynaklı ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

1.3.6. Okul öncesi öğretmeni olarak gerek okul yönetimi gerekse bakanlık tarafından gerçekleştirilen denetim alanlarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz?

1.3.7. Bunlar dışında çalıştığınız kurumda yaşadığınız sorunlar nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitimi yönetiminde ortaya çıkan sorunlar, yöneticilerin ve öğretmenlerin uygulamalarında önemli derecede sorunlar oluşturabilmektedir. Bununla birlikte okul öncesi eğitimin amacına ulaşmasını da engellemektedir. Bu araştırma, okul öncesi eğitim kurumlarında karşılaşılan yönetim sorunlarının neler olduğunu, bu sorunların anasınıf öğretmenlerinin çalışmalarını ne derece etkilediğini araştırmak için hazırlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumları ile ilkökul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları yönetim sorunları hakkındaki görüşleri tespit etmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için hem okul öncesi kurumunda görev yapan öğretmenlerin hem de ilkökul bünyesinde görev yapan öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda cevaplar aranmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi eğitimin tarihi gelişimine bakıldığında geçmişten günümüze çeşitli aşamalardan geçerek geldiği görülmektedir. Eski çağlarda okul öncesi dönemdeki çocukların eğitimleri daha çok bakım ve koruma amacı güderken, günümüzde bu durum değişmiştir. Günümüzde, okul öncesi dönemdeki çocuğun sadece bakımı değil, tüm gelişim alanlarını destekleyen bir eğitimin önemi kavranmış ve bu yönde uygulamalar yaygınlaşmış durumdadır (Tok, 2007).

Kuşkusuz okul öncesi eğitim ortamında çocuklardan birinci derecede sorumlu olan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmen, asli görevi olan öğrenmeyi kolaylaştırmanın yanı sıra öğrenciye model olma, öğrenciye rehberlik yapma gibi işlevleri de yüklenerek niteliği artırmak durumundadır. Nitelikli bir öğrenmenin olmadığı bir eğitim sisteminde kaliteden bahsetmek mümkün değildir.

Eğitimde kaliteyi sağlamak amacıyla programlar geliştirilip okullara modern araç-gereçler alınsa da, öğretim süresi ayarlanıp fiziksel çevreye uygun olarak düzenlense de, tüm bu unsurları eğitim sürecinde uygun olarak değerlendirecek öğretmen gerekli niteliklere sahip değilse, istenilen hedeflere ulaşamaz. Bu bağlamda öğretmenlerin okul ortamındaki huzur ve mutluluğu, verilen eğitimin niteliğinin belirleyicisi olmaktadır (Karademir, 2013).

Okul öncesi eğitimin verildiği kurumlarda öğretmenin huzur ve mutluluğunun yanı sıra öğretim sürecini doğrudan etkileyen bir diğer unsurda kurumun yönetsel özellikleridir (Ada, Küçükali, Akan ve Dal, 2014). Okuldaki yönetsel uygulamaların eğitimin niteliğinin önemli oranda belirleyicisi olarak görülmektedir.

Bursalıoğlu (2011), yönetimin örgütün amacının gerçekleştirilmesine ilişkin eylemler bütünü olduğunu, bu eylemlerin, yönetim süreçleri ya da yönetim sürecinin öğeleri olarak adlandırıldığını belirtir. Bu öğelerin; karar verme, planlama, örgütleme, etkileme, iletişim, eş güdümlenme ve değerlendirme olduğunu söylemektedir. Tok (2002) okul yönetimini, ‘Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitime uyarlanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir’ şeklinde açıklamaktadır.

Son yıllarda ülkemizde artan yükseköğrenim kurumlarının yaygınlaşması ile birlikte bu artışa bağlı olarak bireylerin öğrenim durumundaki ilerlemede artmıştır. Yükseköğrenimde yaşanan artış oranındaki gelişmelere bağlı olarak, eğitime önem veren ebeveynlerin artışı okul öncesi eğitime devam eden öğrenci sayısında da belirgin bir artış yaşanmasını sağlamıştır. Yaşanan bu artış olumlu bir gelişme olmakla beraber fiziksel ortamda, okul ve sınıf yönetiminde, bütçe yönetiminde, denetimde, eğitim programlarında birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Özellikle tüm bu sorunları içerisinde barındıran yönetsel sorunlar öğretmenlerin performanslarını önemli düzeyde etkilediği düşünülmektedir.

Tüm bu unsurlar göz önüne alındığında kurumda nitelikli bir eğitim verilebilmesi için başta kurumdaki yönetim anlayışının, bu anlayışın oluşturduğu kurumdaki sağlıklı iletişimin ve yönetici, öğretmen ve diğer personellerin nitelikli bir birlikteliğin olması beklenir (Başaran, 2008; Bursalıoğlu, 2011; Taymaz, 2011). Dolayısıyla okuldaki yönetsel uygulamalar eğitimin niteliğini belirleyen temel değişkenler arasında yer almaktadır.

Bu araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin nitelikli eğitim vermeye çalışırken yaşadıkları yönetim sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm önerileri üretilmesi nedeni ile önemlidir. Diğer yandan yönetim sorunları ile ilgili araştırmalar olmasına karşın, ülkemizde okul öncesi eğitim kurumları ile ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerin yaşadığı yönetim sorunların tespitine yönelik herhangi bir araştırmanın yapılmış olmaması nedeni ile de önem taşımaktadır.

Bu düşüncelerden hareketle okul öncesi öğretmenlerinin yaşadığı yönetsel sorunların bilinmesi ve buna yönelik çözüm üretilmesi bu sürecin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmayla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkökullardaki anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri aracılığıyla, görev yaptıkları anasınıflarında yaşanan yönetsel sorunların tespit edilerek bu sorunlara çözüm yolları ortaya konmaya çalışılmıştır.

1.6. Sayıtlılar

Bu araştırmada, aşağıdaki temalar dikkate alınarak şu sayıtlılar ileri sürülmektedir.

- 1) Görüşmecilerin, görüşme sorularını samimi, gerçekçi ve içtenlikle yanıtlayacakları varsayılmaktadır.
- 2) Seçilen çalışma grubu, katılımcıların görüşlerinin araştırma evrenine ilişkin yorum yapmak için yeterli olacağı varsayılmaktadır.
- 3) Oluşturulan araştırma soruları, KKTC okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları yönetim sorunlarını belirlemede fikir vereceği varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Araştırmacının uygulamaya koymak istediği durumları, öngörülemeyen bazı zorluklar nedeni ile pratikte gerçekleştirememesi araştırmanın sınırlılıkları olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 1994).

Bu araştırma,

- 1- Kapsam olarak: Ülkemizde, okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle,
- 2- Yöntem olarak: Nitel araştırma modeliyle,
- 3- Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formu ile
- 4- Çalışma grubundan toplanan veriler ile
- 5- Veri kaynağı olarak: KKTC'deki İlköğretim Dairesine bağlı okul öncesi eğitim kurumundaki 20 anasınıf öğretmeni ve ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan 20 anasınıf öğretmeni ile
- 6- Zaman olarak: 2016-2017 öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Anaokulu: İlköğretim yaşına gelmemiş, o yılın 31 Aralık gününden önce 4 veya 5 yaşını tamamlayan çocukların eğitimleri amacıyla açılan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumudur(www.mahkemeler.net, Öğretmenler Yasası, 29.03.2017).

Anasınıfı öğretmeni: Okul öncesi eğitim kurumları için yetiştirilip görevlendirilmiş öğretmeni anlatır (www.mahkemeler.net, öğretmenler yasası, 29.03.2017).

Okul öncesi eğitim: Çocukları fiziksel, duygusal ve psikomotor yönden düzeylerine ve kişisel özelliklerine uygun olarak gelişebilmeleri için, doğru ortamlar yaratarak, ilköğretime hazırlayan bir eğitim sürecidir (Artut ve Tarım, 2004).

Okul öncesi eğitim kurumu: Okul öncesi eğitim evresinde bulunan bireylere eğitim veren resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarını kapsar (Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003).

Yönetim: Örgütler içerisinde önceden belirlenen amaçlara ulaşmak için madde ve insan kaynakların organize edildiği bir süreçtir. Kısaca, insanlara iş yaptırma veya iş yaptırabilme sanatı olarak tanımlanabilir (Şimşek, 2008).

Okul yöneticisi: Milli Eğitimin amaçları doğrultusunda eldeki tüm imkânları etkili biçimde kullanarak, belirlenen hedefe doğru ortaya konulan politika ve kararların uygulanmasıdır (Bursalıoğlu, 2008).

1.9. Kısaltmalar

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OBADER: Okul öncesi eğitimle bütünleştirilmiş aile eğitim destek programı

BÖLÜM II

ALAN YAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Yönetim

Yönetim sözcüğünün geçmişi insanlık tarihi kadar eski olmakla birlikte, örgütlerin ortaya çıkmasıyla gelişmiştir. Örgüt, belirli amaçların gerçekleşmesini sağlayan bir unsur iken, yönetim de bu amaçların gerçekleştirilmesi için bir araçtır. Her örgütün bir yönetimi vardır. Bu nedenle de yönetim örgütlerin olmazsa olmazıdır (Akçay, 2001).

İnsanların toplu yaşama geçmeye başlamalarıyla yönetim kavramı da ön plana çıkmıştır. İnsanlar kişisel gereksinimlerini karşılamayı bırakmış, ortak hedeflere yönelerek, birlikte hareket etmiş ve bir işi işbirliği yaparak gerçekleştirmişlerdir. İş yaptıran kişi yöneten, işleri yapan kişi ise yönetilen olarak ifade edilebilir (Dalay, 2001).

Tarih boyunca “yönetim “ terimine farklı farklı anlamlar yüklenmiştir. Çeşitli dönemlerde yönetim, idare, sınıflandırma, organizasyon, liderlik, karar verme, bir süreç ve insan mühendisliği olarak tanımlanmıştır (Evans, Neagley and Lynn, 1969).

Yönetim konusunda çok çeşitli tanımlar yapılmaktadır. Bu tanımlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz.

“Yönetim, bir işi başkalarına yaptırma sanatı ya da bir işin nasıl yapılacağını bilme ve o işin yapılmasını sağlama sanatı olarak tanımlanabilir” (Karip, 2005). “Yönetim, örgüt amaçlarını gerçekleştirmek için insan ve madde kaynaklarına yön verilmesini, bunların kullanılıp kontrol edilmesini ifade eder” (Gürsel, 2003). “Yönetim; kurumu amacına ulaştırmak için elde bulunan bütün kaynakları ve imkânları en iyi biçimde kullanma bilimi ve sanatıdır” (Erdoğan, 2003). “Yönetim, teknik, beşeri ve kavramsal olmak üzere üç boyutu olan bir faaliyetler topluluğu olarak ifade edilebilir. Teknik boyut, yöneticinin uzmanlığı, beşeri boyut, insan kaynaklarını örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için eşgüdümlemesi, kavramsal boyut ise, yöneticinin örgütü bir bütün olarak görmesi ile ilgilidir” (Maya, 2010).

Yönetim kavramı; hedeflere ulaşabilmek için öncelikle insan gücü kullanılarak, maddi kaynakları, hali hazırdaki malzemeleri, yardımcı araç gereçler ile zamanı etkili ve verimli değerlendirebilecek kararlar almayı ve uygulamayı sağlayan süreçleri içermektedir (Eren, 2003).

Yönetim kavramı ile ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Yapılan bu farklı tanımların ortak özelliği; insan gücü ve madde kaynaklarını en iyi şekilde kullanarak örgütün amacına ulaşmasını sağlamak, örgüt için belirlenen politika ve kararları uygulamak, çalışanların izlenmesi ve değerlendirilmesi olayını gerçekleştirmektir. Yönetim kavramıyla ilgili yapılan tanımlardan yola çıkarak yönetim bir süreç, bilim ve sanat olarak da ifade edilmektedir. Yönetim bilimi kamu, endüstri, eğitim, sağlık vb. gibi uzmanlık alanlarına ayrılmıştır (Taymaz, 2003).

Öztekin 2005'e göre yönetim kavramı insanlarla ilgilidir. Bu nedenle de yönetimin konusunu insan, insanlar ve insanların oluşturduğu çeşitli örgütler içermektedir. Örgütlerin yapmış oldukları işlem ve eylemler, örgüt içindeki insanların davranışları, başarıları ve başarısızlıkları, örgütler ve örgütlerin çalışmaları, yönetim biliminin araştırma alanını oluşturmaktadır.

2.2. Eğitim Yönetimi

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, belirlenen amaçları gerçekleştirmek için oluşturulan nitelikli uygulama, geliştirme ve yenileştirme sürecidir (Başaran, 2000). Eğitim yönetimini diğer yönetimlerden ayıran özellik eğitimin amaç ve işlevlerinden kaynaklanmaktadır (Maya, 2010). Eğitim yönetiminin amacı, bireyleri ve bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu insan topluluğunu her yönden geliştirmektir (Gürsel, 2003). Yapılan tüm bu açıklamalar dikkate alındığında eğitim yönetiminin toplum tarafından eğitim kurumlarınca bireye kazandırması beklenen amaçlara ulaşmak için, var olan tüm kaynakların en etkili biçimde kullanılmasını sağlayarak, belirlenen eğitim politikaları doğrultusunda alınan kararların uygulanmasıdır (Akçay, 2001; Kaya, 1993; Taymaz, 2003).

Eğitimin ham maddesi insandır. Eğitim yönetimi de eğitimin ham maddesi olan insanda toplum tarafından istenilen önceden planlı bir şekilde belirlenen hedeflere ulaştırmak için gerekli olan insan ve madde kaynaklarını sağlayıp, sağlanan

kaynakları verimli bir şekilde kullanmaktır (Doğan, 2014). Toplum tarafından belirlenen bu hedeflerin bireye kazandırılacağı en önemli kurum okuldur. Eğitim yönetiminin okuldaki işlevi; işgören hizmetlerini, öğrenci hizmetlerini, eğitim programını, bütçeyi ve genel hizmetleri yönetmektir (Topçuoğlu, 2010).

Eğitim yöneticileri örgütlerini Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri ile örgütün özel amaçları çerçevesinde yönetmekten sorumludurlar (Taymaz, 2003). Ilgar (2000)'e göre; toplum ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oluşturulan eğitim sisteminin ve eğitim sisteminde yer alan bütün örgütlerin yönetiminden eğitim yönetimi sorumludur. Eğitim yöneticileri, kurumlarında yer alan eğitim programlarının etkili bir şekilde uygulanması, öğretim hizmetleri, personel yönetimi, bütçe ve genel hizmetlerin verimli bir şekilde kullanılması için yöntemler geliştirmeli ve yönetim süreçlerinin etkili bir şekilde işletilmesinin yollarını aramalıdır.

Eğitim yönetimi sadece eğitimin verildiği kurumların yönetimini kapsamamaktadır. Eğitim veren kurumların yanında eğitim sisteminin içerisinde yer alan merkez ve yerel düzeylerdeki örgütlerinin yönetimi, eğitim hizmetlerini sunan birimlerin yönetimi ile eğitimin nitelikli bir şekilde gerçekleşebilmesi için eğitime katkıda bulunan tüm kurumların yönetimini kapsamaktadır (Aydın, 2003).

Bununla birlikte eğitim yönetiminin faaliyet alanına, eğitim politikasının belirlenmesi, eğitimin planlanması, eğitimin organizasyonu ve eğitimin bütçesinin belirlenmesi gibi konularını sıralayabiliriz (Barutçugil, 2002).

Eğitim yönetimi, amaç ve işlev açısından diğer kurumların yönetimlerden farklıdır. Eğitim yönetimini iş ve kamu yönetiminden farklı kılan, kendine has oluşudur (Aydın, 1998). Eğitim yönetiminin kendine özgü oluşundan kaynaklanan ve eğitim yönetimini öteki yönetimlerden ayıran bir takım özellikler vardır. Eğitim yönetiminin özelliklerini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür (Çalık, 1997):

1. Eğitim kurumlarının ham maddesi insan ürünü de insan davranışları olduğu için diğer örgütler gibi işletme örgütü olarak görülmemelidir.
2. Eğitim örgütlerinin en önemli amaçlarından biri bireyde toplum beklentilerine uygun sorgulayıcı tutum geliştirmektir.

3. Eğitim örgütleri diğer işletme örgütleri gibi kısa sürede ürün elde edebilecek kurumlar değildir. Eğitimin temel amacı olan bireyde istendik davranış değişikliği meydana getirebilme derecesini belirleme, uzun vadede ortaya çıkacak güç bir değerlendirmedir.
4. Eğitim kurumları yapı ve işleyiş bakımından sadece eğitim örgütleri ile değil, toplumun tüm kesimleri ile etkileşim halindedir. Bu yapı nedeniyle, sürekli olarak çeşitli gruplar tarafından dolaylı ve dolaysız olarak denetlenmekte, bu işleyiş de okul yöneticilerini çeşitli baskılar altında bırakmaktadır.
5. Türk Milli Eğitim Sisteminde okul yöneticisi olabilmek için, ayrı bir eğitim görme zorunluluğu yoktur. Okul yöneticileri, çeşitli değerlendirme aşamalarından geçerek, öğretmenlik mesleğini gerçekleştirirken, terfi alıp yönetici olmaktadır. Sürecin böyle olmasından dolayı okul yöneticisi ile öğretmenler aynı mesleki eğitime sahip olup, mesleki kıdem olarak da birbirlerine çok yakındırlar. Bunun doğal bir sonucu olarak, okul yöneticileri idari ve yönetim anlamında sorun yaşamaktadırlar.
6. Yalnızca eğitim kurumlarına ait ülkenin en küçük yerleşim birimi olan köylere kadar hizmet götürme özelliği ile eğitim kurumlarının sosyal yapı olarak, birbirinden farklı tüm kesimleri etkileyebildiği dikkate alınarak özel bir yere konulmalıdır.

Eğitim yönetimi ile okul yönetimi kavramı birbirine çok benzediğinden çoğu zaman aynı anlamda kullanılmaktadır. Eğitim yönetimini kamu yönetiminin eğitim uygulaması şeklinde metafor olarak düşünüldüğünde, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okulda uygulaması olarak düşünebiliriz. Eğitim yönetimi eğitim sisteminin yapısı ve planlanması ile ilgilenirken; okul yönetimi kendi örgütleri içerisine odaklanarak eğitim ve öğretimin aksatılmadan yürütülmesi ile ilgilenir. Kısacası eğitim yönetimi genel yapı ile ilgilenirken, okul yönetimi kendi özel yapısı ile ilgilenir (Erdoğan, 2003).

2.3. Okul Yönetimi

Okul, eğitim sisteminin en önemli ve en işlevsel birimidir. Okullar, eğitim ile bütünleşmiş ve eğitimin gerçekleştirildiği yer olmasından dolayı eğitim sisteminin vazgeçilmez ögesi konumundadır. Okullar aynı zamanda eğitim sistemi ile paralel çalıştığı için, okulun başarılı olması demek, eğitim sisteminin başarılı olması demektir. Okulu diğer eğitim kurumlarından farklı kılan, insan odaklı olması ve insanı farklılaştırma özelliğinin olmasıdır. Bu nedenle de okul, kendi içerisinde bir yönetim sisteminin olmasını sağlamaktadır (Akçay, 2001; Maya, 2010; Taymaz, 2003).

Bursalıoğlu'na (1994) göre, okul yönetiminin asli görevi, okul amaçlarını gerçekleştirebilmek için okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanmaktır. Okul amaçları örgütün varlık sebebini ifade etmek için kullanılırlar. Amaçlar, örgütlere toplum tarafından yüklenilen vizyon ve misyondur. Okul müdürleri üslendikleri misyonları yerine getirebilmek için sahip oldukları tüm kaynakları en verimli şekilde kullanmak zorundadır (Özdemir, 2000).

Okul yönetiminin sahip olduğu kaynakları verimli bir şekilde kullanabilmesi için, çok iyi bir öngörüye ve planlı çalışmaya gereksinimi vardır. Bunun için de okul yönetimi, her yıl ne kadar öğrenci alacağını; bu öğrenciler için hangi alanlarda ne kadar personel çalıştıracacağını; eğitim için ne kadar araç gereç temin edeceğini; ne kadar tüketilecek girdi alacağını; hangi eğitim ve yönetim teknolojilerini kullanacağını, okul binasının hangi kısımlarının tamirat ve tadilatının yapılacağını tek tek belirlemelidir (Başaran,2008; Küçükali, 2001).

Eğitim yönetiminin içeriğini bir orman olarak düşünürsek, okul yönetimi de bu orman içerisindeki en önemli ağaç konumundadır. Bunun en önemli nedeni ise okulların eğitim sisteminin ürünlerinin elde edildiği yerler olmasıdır. Üretimde yaşanacak aksaklıklar ve noksanlıklar ürününde eksik ya da kusurlu olmasına neden olacaktır. Bu aksaklıkları en aza indirebilmek için bazı ülkelerde okul işletme yöneticiliği adı altında, ayrı bir uzmanlık alanı olarak okul yöneticileri yetiştirilmektedir (Şişman ve Taşdemir, 2008).

2.4. Okul Yöneticisi

Eğitim kurumlarında, milli eğitim amaçların yerine getirilebilmesi için okul personelinin örgütleyen, koordine eden, finansal kaynaklar yaratan, en sonunda da belirlenen amaçlara ulaşılma düzeyini denetleyen kişilere okul yöneticisi denir (Gürsel, 2003).

Şişman (2002)'ye göre; Okul yöneticileri milli eğitim amaçlarını kazandırabilmek için gerekli olan insan ve madde kaynaklarının sağlanmasından, sağlanan kaynakların etkin ve verimli kullanılması yanında yararlanılacak personelin manevi yönden de etkileyerek sevk ve idare edebilecek yeterliliğe sahip olması gerekir.

Şişman ve Taşdemir (2008) okul yöneticisini; okulun amaçlarını gerçekleştirmeyi görev edinen, yasa ve kurallar çerçevesinde gerekli tüm kaynakların tedarik edip, okulu örgütleyerek okulun devamlılığını sağlayan kişi olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde okul yöneticilerinin, yöneticilik davranışlarından çok liderlik davranışları ön plana çıkmaktadır. Okul yöneticisinin bu özelliğinden dolayı da, değişen ve gelişen yapıya ayak uydurduğu ve okulda bir lider gibi hareket ettiği görülmektedir.

Okul yöneticileri sahip oldukları görev, yetki ve sorumluluklarının neler olduğu konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Görev, yetki ve sorumluluklarının farkına varamayan okul yöneticisi sahip olduğu statü ile ilgili amaçları gerçekleştirebilmekten uzaktır. Tüm okul yöneticilerinin amacı, milli eğitimin belirlemiş olduğu eğitim politikası ve amaçlar doğrultusunda eğitim kurumlarının devamlılığını sağlamak ve onu verimli bir şekilde çalıştırmaktır. Bunun için de, her okul yöneticisinin belli yeterliklere sahip olması; görev, yetki ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmesi gerekir (Gürsel, 2003).

2.5. Okul Yöneticisinin Görevleri

Eğitim ve öğretimin planlı bir şekilde gerçekleştirildiği tek yer olan okulların temel amacı; toplum beklentilerine uygun bir eğitimle çocuklarda bilgi, beceri ve tutum geliştirerek başarılı bireyler yetiştirmektir. Okullarda gerçekleştirilen eğitimin amacına ulaşması aynı zamanda milli eğitiminde başarıya ulaşması anlamını taşımaktadır. Bu da ülke geleceği için eğitim sisteminin ne kadar önemli bir yapıya

sahip olduğunu göstermektedir. Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütünde de var olan yapının uygulanmasında en yetkili kişi yöneticilerdir. İşte tüm bu nedenlerle okul yöneticilerine önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Yöneticilerinin görev, yetki ve sorumlulukları kanun ve yönetmeliklerde açıklanmıştır. 25/1985 sayılı Öğretmenler Yasasının müdür, Müdür muavini ve sorumlu öğretmenlerin görev ve sorumluluklarını belirten ifadelerin yer aldığı bir kanundur. Bu kanunda belirtilen 22. maddeye göre yöneticinin görevleri şunlardır (www.mahkemeler.net , 29.11.2016):

- 1) Müdür, Müdür Muavini, Sorumlu Öğretmenler ve tek öğretmenli okullarda da görevli öğretmenler, görevli bulundukları okulların bağlı oldukları ilgili Daire Müdürüne karşı sorumlu yöneticileridirler. Bu Yasa ve yürürlükteki diğer yasalara bağlı kalmak koşuluyla, Bakanlığın önerilerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlü oldukları görevler ve işler, aşağıdaki fıkralarda öngörülmektedir.
- 2) Müdür, Müdür Muavini ve sorumlu öğretmenlerin görev ve sorumlulukları şunlardır:
  - a) Görevli bulundukları okulun yönetim işlerini yürütmek ve resmi evrak, istatistik, kayıt ve defterlerin tutulmasını ve korunmasını sağlamak;
  - b) Yönetici olduğu okulda görev yapan öğretmenlerin ve diğer personelin yapacağı görev ve işlerin yürütülmesini sağlamak ve onlar hakkında sicil düzenlemek;
  - c) Eğitim ve öğretim etkinlikleri ile diğer okul etkinliklerini düzenlemek ve ders programlarının uygulanmasını sağlamak;
  - d) Öğretmenlere, okutacakları sınıf veya dersleri belirlemek ve yürütecekleri okul etkinliklerini göstermek;
  - e) Görev yaptığı okulda uygulanan beslenme programının usulüne göre uygulanmasını sağlamak; gıda maddelerini korumak, bu amaçla gerekli kayıt ve defterleri tutmak; öğrenci velileri ile eşgüdüm içinde yemeklerin hazırlanmasını sağlamak ve uygulamayı denetlemek;

- f) Görevini aksatan ve görevine gelmeyen öğretmenlerle diğer okul personelinin durumlarını izlemek ve bağlı bulundukları daireye (müdürlüğe) bildirmek;
- g) Eğitim, öğretim ve yönetim işleri ile ilgili değerlendirmelerde bulunmak, görüş ve önerilerini de içeren raporlar hazırlamak;
- h) Okul ile öğrenci velileri arasında gerekli ilişkiyi kurmak, okul aile birliğinin çalışmalarına yardımcı olmak;
- i) Görevli bulunduğu yerleşim yerinde ortaokul bulunmadığı takdirde, köy kadın kursunun yönetim işlerini de yürütmek;
- j) Görevli bulunduğu okulun her türlü bina, tesis ve demir başını korumak ve korunmasını sağlamak.

Okul yöneticilerinin görevleri ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde bunları bürokratik ve kültürel işler olarak iki temel başlık altında ayırabiliriz. Okul yöneticisinin bürokratik görevleri içinde, ilgili bakanlık ile olan ilişkileri gerçekleştirmek, okul personeli ile bilgi paylaşımında bulunmak, okulda yapılacak olan her türlü etkinliği planlayıp yürütmek, bütçe hizmetlerini yönetmek, personel ve öğrenci hizmetlerini düzenleyip denetlemek olarak sıralanabilirken, kültürel görevleri ise öğretim için gerekli ortamları hazırlama, okulun misyonunu belirleme, okul ve aileler arasında işbirliğinin gerçekleştirilmesine fırsatlar yaratma şeklinde sıralanabilir (Şişman, 2002).

Taymaz (2003) ise okul yöneticilerinin bağlı bulundukları milli eğitimin amaçlarını ulaşabilmek için, devletin eğitim politikalarını bilerek, bu politikaları çağdaş eğitim anlayışı ile birleştirip var olan mevzuata uygun olarak yöneticilik görevlerini yerine getirmeleri gerektiğini ifade etmiş ve okul yöneticilerinin görevlerini şu şekilde sıralamıştır:

- a. Okulun amaçlarını ve felsefesini açıklamak,
- b. Okulun politikasını saptamak ve tanıtmak,
- c. Okul etkinlikleri için ihtiyaçları karşılamak,
- d. Okulda katılımcı ve demokratik yönetimi geliştirmek,
- e. Öğretim ve eğitim etkinliklerini planlamak,
- f. Çevre değerlerini incelemek ve desteğini kazanmak,
- g. Okul içi ve dışı öğelerle iletişim ve eşgüdüm sağlamak,
- h. Yapılan çalışmaları sürekli izlemek ve değerlendirmek.

Okul yöneticileri, çalıştıkları kurumun kalitesini artırmak ve daha verimli eğitim verilebilmek için gereken düzenlemeleri yapmayı ilke edinmelidirler. Bununla birlikte eğitim yöneticileri, kendilerini yöneticilik alanında daha ileriye taşımaları ve okulun amaçlarının gerçekleşmesinde ilgililerle gerekli paylaşımlarda bulunmalıdır. Bu durum okulların gelişimi ve toplumsal fonksiyonların gerçekleşmesi için önemli noktalardır (Celep, 2000). Eğitim kesinlikle durağan bir yapıya sahip değildir. Her geçen gün teknoloji ve bilim ilerlemekte, fikirler, stratejiler hızla değişmektedir. Okul yöneticileri, değişen ve gelişen bu yapıya ayak uydurmak durumundadır (Çelik, 2003).

Değişen yapı çerçevesinde okul yöneticilerinin görevi sadece okulu yönetmek değil, aynı zamanda bir lider gibi hareket ederek, liderlik becerilerini de davranışlarına yansıtma ve gerekli kıldırmasıdır. Bu alanla ilgi pek çok araştırma yapılmakta, okul yöneticilerinin de okullarında yaşanabilecek herhangi olası bir sorun karşısında sorunu daha bilimsel yollarla çözümlemesini kolaylaştırmaktadır (Aydın, 2003).

Temel eğitimin verildiği yer olan okullarda, nitelikli eğitimin verilebilmesi için gereken düzenlemeleri gerçekleştirerek öğrenmeyi sağlamak herkesten önce okul yöneticilerinin görev ve sorumluluğundadır. Okul yöneticisi var olan eğitim programları ve öğrenme çıktıları hakkında bilgisinin olması gerekmektedir. Yöneticinin okulda geçirdiği süre zarfı içinde zamanının büyük bir kısmını da eğitim ve öğretimle ilgili konulara yer vermesi beklenir. Buna paralel olarak da yapılan birçok araştırmada, etkili okul yöneticilerinin okulda geçirdikleri zamanlarının çoğunu öğretim ve öğretim amaçlarını geliştirme konularına yer verdikleri belirlenmiştir (Şişman, 2002).

Bu alanda yapılan araştırmalar incelendiğinde okul yöneticisinin esas görevi, okulun eğitim programını yönetmektir. Öğrenci, personel ve bütçe hizmetleri, genel hizmetlerin yönetimi, eğitim programının etkili bir şekilde uygulamasına ortam hazırlayan, katkı koyan işlevlerdir (Başaran, 2000).

2.6. Okul Öncesi Eğitim

Okulöncesi eğitim 0-72 aylık gelişim döneminde yer alan çocukları kapsayan, onları gelişim düzeylerine uygun çeşitli uyaranlarla destekleyen, özellikle de yaratıcılıkların üst noktada olduğu, çocukların gelişimine katkı sağlayan en önemli evredir. Bu süreç içerisinde amaçlanan; çocuğa toplum beklentileri göz önünde bulundurularak kültürel, sosyal ve formal eğitimin gereklerinin planlı bir şekilde kazandırmaktır. Okul öncesi dönem çocuk gelişiminin en hızlı ve dikkat edilmesi gereken dönemidir. Bu dönem içerisinde elde edilecek kazanımlar ileriki yıllarda çocuğumuzun kişiliğine yön verecek değer yargılarını biçimlendirip, bir sonraki basamak olan ilköğretime hazırlayacaktır (Oğuzkan, 1995).

Çocuğun sevgi, şefkat ve güven dolu bir ailede büyümesi, ihtiyaçlarının karşılanması onun sağlıklı bir gelişim gösterebilmesini sağlar. Bu nedenle de okul öncesi dönemde yer alan çocuğun yetiştirildiği çevre çok önemlidir. Aynı zamanda çocuğun, zengin uyarıcıların olduğu, onu fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden de destekleyecek bir ortama ihtiyacı vardır. “Okul öncesi eğitim kurumunda çocuklara bedensel, zihinsel, dil, duygusal-sosyal gelişimlerini destekleyen birçok uyarıcılar sunulmaktadır” (Şahin, 2005).

Oğuzkan ve Oral (2003)’e göre okul öncesi eğitim, doğumdan ilköğretimin başına kadar olan süreyi kapsayan; çocukların bireysel özelliklerine ve gelişim düzeylerine göre onlara çeşitli olanaklar sağlayan; toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda onları en iyi şekilde yönlendiren ve çocukların tüm gelişim alanlarına katkı koyan bir eğitim sürecidir.

İnsan zihninin gelişim sürecinde, 0-6 yaş dönemi “emici zihin” olarak adlandırılmaktadır. Bu nedenle de okulöncesi dönemin doğru yaklaşımla ve en iyi şekilde planlanması gerekmektedir. Çocukların kendilerini geliştirmeleri için çevreye ve eğitim kurumlarına bu noktada birtakım görevler düşmektedir. Çocuklara içinde bulunduğu toplumun bir parçası olduğu düşüncesi yansıtılmalıdır (Summak ve Summak, 2005).

Okul öncesi eğitim süreci çocuğun daha sonraki yıllardaki yaşamını önemli bir şekilde etkilemektedir. Birçok uygulama ve bilimsel araştırmalar; nitelikli, sağlıklı ve

istenilen davranışlara sahip bireyler yetiştirmek için eğitimin çok küçük yaşlardan itibaren başlatılması gerektiğini ortaya koymuştur (Güleç ve Cömert, 2004).

2.6.1. Kurumlarda Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim kurumları 0-6 yaş dönemindeki çocukların eğitimini üstlenen kurumlardır. Bu kurumlar devlet tarafından açılıp, yönetilebileceği gibi devlet tarafından açılmasına izin verilerek özel kuruluşlar, vakıflar, üniversite ve yerel yönetimlerin vb. kurumların çatısı altında açılıp faaliyetlerine başlayabilmektedirler.

Okul öncesi eğitim kurumları; en iyi alt yapıyı ve kaliteli eğitim koşulları sağlayarak, çocukları fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan yeterli bir şekilde geleceğe hazırlamayı amaç edinmiştir.

Demiriz ve diğerlerine göre (2011); okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitimin niteliği sahip olunan fiziksel donanımın uygunluğu ve amaca hizmet edebilme derecesi ile ilgilidir. Belirlediği amaçları uygun materyallerle destekleyerek öğrencilerine kazandırmak isteyen bir eğitim kurumu, güvenli ve sağlıklı bir ortam ile birlikte çocuğu cezbedici bir şekilde bu ortamı düzenlemelidir.

Giderek gelişmekte olan okulöncesi eğitim kurumları ailelere gereken desteği sağlayarak onların yükünü hafifletmekte, çocukları da en iyi şekilde ilköğretime hazırlayarak varlıklarını sürdürmektedirler. Okulöncesi eğitim kurumları, çocukların sağlıklı belenmesinden tutun da, güven kazanmasına, iyi bir vatandaş olarak yetiştirilmesinin yanı sıra çocukların sosyal, fiziksel ve kişilik gelişimine de katkı sağlayan temel kuruluşlardır (Cinkılıç, 2009).

Okul öncesi dönemde öğrencilere birçok bilgi ve beceri kazandırılması amaç edinilmiştir. Bu dönemde edinilecek kazanımlar çocukların olumlu ya da olumsuz tutum ve davranışlar geliştirmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Fiziksel donanım yönünden zengin olan bir okulöncesi eğitim kurumunun doğru belirlenmiş hedef ve hazanımlar ile birlikte öğrenciye nitelikli eğitim verilerek onları ilköğretime ve ilköğretimden sonraki yaşama hazırlanmalarında onlara sağlam bir alt yapı oluşturacaktır. Doğru alt yapı ve doğru tespit edilmiş kazanımların nitelikli personelim ellerinde başarısızlığa ulaşması manidardır. Okul öncesi eğitim verilen

tüm ülkelerde bu eğitim toplum beklentileri ve ülke ihtiyaçları gözetilerek ya devlet eli ile verilmekte ya da istenilen koşulları sağlayan kurumlara faaliyette bulunma izini verilerek yine devlet tarafından denetlenmektedir. Toplum ve ülke ihtiyaçları gözetilerek açılan bu kurumlardan ülkemizde başlıca faaliyette bulunanları; kreşler, yuvalar, anasınıfları ve anaokullarıdır.

2.6.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Erken yaşta tespit edilecek davranış ve gelişim bozukluklarının planlı bir eğitim programı eşliğinde en erken zamanda müdahale edilerek düzeltme yoluna gidilmesi, sadece formal eğitimin uygulandığı okullarda, bu işin uzmanı olan öğretmenler tarafından gerçekleştirilebileceği yadsınamaz bir gerçekliktir. Okul öncesi dönem ve bu dönemde uygulanan eğitim anlayışının önemi bu nedenlerden dolayıdır ki gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Eğitim bireyde var olan davranış bozukluklarını düzeltici bir yapıya sahip olduğu gibi sosyal çevre ve aile hayatı arasında bir köprü görevi görerek çocuğa kendi yaşantıları yolu ile bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlamaktadır. Tüm bu eğitim anlayışının ilk uygulayıcısı da okul öncesi eğitim kurumlarıdır (Aral ve diğerleri, 2000).

Zembat (2005) okul öncesi eğitimin önemini; çocuğun bir sonraki eğitim yaşamının temelini oluşturarak, olumlu kişilik geliştirmesi, inanç, tutum, alışkanlık ve değer yargılarının oluşması, çocuk ile birlikte aile eğitimi de gerçekleştirilerek, ailenin de çocuğun eğitiminde etkin bir rol alması sağlayıp eğitimin sürekliliğinin sağlanması açısından oldukça önemli bir süreç olduğunu ifade etmiştir.

Okul öncesi eğitim sürecinin planlaması yapılırken sürece anne ve babaların da katılımının sağlanması, okulda aile ortamı yaratarak çocuğa okulu benimsenmesinin sağlatılması açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle planlanan eğitimlere aile katılımının da dâhil edilebileceği şekilde düzenlemeler yapmak, aile bireyleri ile birlikte hedeflenen eğitimi gerçekleştirecek kazanımlar belirleyerek, planlar yapmak gerekmektedir. Bu durumda okulöncesi eğitimde, okul-aile işbirliği ve aile katılımı gibi konular oldukça önem kazanmaktadır (Çulhaoğlu, 2009).

Adler (2000)'e göre; çocuk gelişimini tesadüflere bırakılamayacak kadar önemli olup, okul öncesi eğitim sürecinde aile ve çocukların ilgi, ihtiyaç ve

beklentilerini doğru anlayarak nitelikli ve planlı bir programa dayandırılarak onlara yol gösterip rehberlik etmenin çocuğu bir sonraki evre için hazır bulunuşluk düzeyini arttıracığını belirtmektedir. Çocuğun kişiliğinin temelini atıldığı bu evrede çocuğun eğitimi daha çok önem kazanmaktadır. Çocuğun aile yapısı ve sosyo ekonomik yapısının da elverişli olması halinde, kaliteli bir eğitim ortamda ve uzman eğitimcilerin denetiminde ilköğretime hazırlanması da daha kolay olacaktır şeklinde ifade etmiştir.

Yapılan araştırmalar çocukların gelişimin ve öğrenmeye olan merakının erken yaşta başlanacak eğitimle daha başarılı olunabileceği görüşünü destekler niteliktedir. Çocuğun okul öncesi yaşta kazanacağı bu davranış ile ilköğretim ve sonraki eğitim yaşamında birçok şeyi daha kolay öğrendikleri, topluma daha kolay adapte olup toplum gelişimine katkı sağladıkları, karşılaştıkları zorluklar karşısında çözümler üreten bireyler olarak yetiştirildiklerini göstermektedir. Bu nedenle de çocuklar sadece bilişsel yönden gelişim göstermeleri beklenilmemekte, aynı zamanda sosyal yönden de gelişim gösterip değer yargıları kazanma ve çevresindekilere karşı nasıl davranılması gerektiği konularında da kazanımlar edindiklerinden 0-6 yaş eğitimi ayrı bir öneme sahiptir (Güneysu, 2005).

Erken çocukluk dönemindeki fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerdeki olumsuzluklar, ileriki yıllarda bu alanlar ile ilgili yetersizliklere sebep olmaktadır. Kazanılması gereken temel beceriler bu kritik dönem de yeterli düzeyde edinilmemişse yıllar sonra öğrenilmiş olsalar bile gözle görülür düzeyde olumsuzluklar yaşanmaktadır (Aktaran: Oğuzkan ve Oral, 2001). Okul öncesi eğitimin gerekliliği ile ilgili yapılan araştırmalarla, erken çocukluk dönemindeki tüm gelişim alanlarında belirlenen davranışların kazanılması, çocuğun ileriki yaşamına olumlu davranışlar sergileyeceği yönünde adımlar atılacağı görüşü belirtilmiştir.

Halavuk'a (2012) göre; okul öncesi dönemde kazanılan davranışlar yaşam boyu kullanacağımız ve kişiliğimizi yansıtacak olan karakterimizin %80'ini oluşturmaktadır. Bu dönemde verilen eğitimin çocuğun kişiliğini bu düzeyde etkileyeceği düşünüldüğünde okulöncesi eğitimin hem birey hem de toplum açısından gerekliliği daha iyi ortaya çıkmaktadır.

0-6 yaş döneminde alınacak eğitimin niteliği önemli bir yere sahip olduğundan çocukların ileriki yaşamlarında gelişimlerini de olumlu yönde etkileyecektir. Çocukların herhangi bir okul öncesi kurumuna devam etmeleri konusunda zorunluluk getirilmemesine karşın, sağlıklı kişilik gelişimi için toplumu bilinçlendirmeli ve bunun gerekli olduğu bilinmelidir. Ülkemizdeki tüm çocukların bu eğitimden faydalanmaları konusunda gereken duyarlılığın gösterilmesi gerekmektedir (Kandır, 2001).

Okul öncesi eğitim programı, güçlü, bağımsız düşünebilen, yaratıcı, karşılaştığı problemin üstesinden gelebilen, kendinin ve başka kültürlerdeki kişilerin değer yargılarını anlayışla karşılayabilecek sağlam karakterli bireyler yetiştirmeyi hedefleyerek toplumsal gereksinimlerin karşılanmasını kendine amaç edinmiştir (Aydın, 2005).

Okul öncesi eğitim, çocukları ilköğretime ve ilköğretimden sonraki kademelere hazırlaması nedeniyle önem taşımakta, çocukların okul başarısını da etkilemektedir. Köyden kente göçün giderek arttığı ve şehirleşme ile birlikte çalışan annelerin sayısında yaşanan artış, çekirdek aile tipinin yaygınlaşması, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması gerekliliğini gündeme getirmiştir (Şişman, 2010).

Ülkenin geleceği açısından, okul öncesi eğitimin bir ihtiyaç olduğu gündeme gelerek, tüm çocuklara okul öncesi eğitim fırsatı sunulması gerekmektedir. Okul öncesi dönemde her alanda verilen eğitimin niteliği ve içeriği örgün eğitime temel oluşturması bakımından önemlidir. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocukların okulda yaşatları açısından gelişimsel farklılıkların olacağı düşünüleceğinden, okul öncesi eğitim yaygınlaştırılmalı ve her çocuğun bu eğitimden yararlanmasına imkân sağlanmalıdır (Göksel, 2014).

Okul öncesi eğitim olarak ilköğretime başlayan çocuklar diğer akranlarına göre hazırbulunuşluk düzeyleri daha üst seviyede olduğundan, birçok yönden bir adım önde olurlar. Kalem tutma, makas kullanma, yazı-çizgi çalışmaları, okul ve sınıf kurallarına uyma, duygu ve düşüncelerini uygun bir dille ifade etmenin yanı sıra ince-kaba motor becerileri ile sosyal-duygusal yönden bu alanlarda da temel becerileri kazanmış olarak gelirler. Kısacası çocuklar okul öncesi eğitim kurumuna devam ederken, arkadaşları ile paylaşmayı, dayanışmayı, sosyalleşmeyi ve birlikte

hareket etmeyi de öğrenerek, kazanması hedeflenen temel becerileri kazanmış olurlar (Yazıcı, 2002).

2.6.3. Okul Öncesi Eğitimin Amacı

Okul öncesi eğitimin çocuklara uygun çevre ortamı yaratıp bilişsel, duyuşsal, psiko-motor becerileri yönünden kendi yaş seviyelerine uygun becerileri kazandırıp, anadilin doğru ve düzgün kullanılmasını sağlayarak ilköğretime hazırlamayı amaçlamaktadır (Turhan, 2008).

Okul öncesi eğitimin genel amacı; toplum tarafından çocuğun sergilemesi beklenen davranışların planlı bir program çerçevesinde öğretmektir. Uygulanan program içerisinde çocuğa yer alacağı toplum içerisindeki sorumluluklarının bilincini kazandırıp, istenmeyen davranışlardan uzak durmasını sağlayarak, özgüven duygusu gelişmiş yaratıcı bireyler yetiştirmektir (Demirci, 2011).

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

1. Çocukların beden, zihin ve duygu yönlerinden gelişmesini, iyi alışkanlıklar ve yararlı beceriler kazanmasını sağlamak;
2. Çocukları her yönden ilköğretime hazırlamak;
3. Elverişsiz çevre ve aile koşullarından gelen çocuklara, uygun bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

2.6.4. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri

Eğitim uzmanları tarafından gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde, çocukların yaşamlarındaki ilk 5-6 yılın bedensel ve zihinsel gelişimleri açısından en önemli yıllardan olduğu konusunda görüş ifade ettikleri görülmektedir. Eğitim uzmanları, bu yaş aralığında karşılaşılan zorlukların, çevrede bulunan insanlarla kurulan ilişkilerin, tüm hayatları süresince sergileyecekleri tutum, davranış ile tavırlarını etkilediğini belirtmekte ve okul öncesi eğitimin önemi ile gerekliliğine dikkat çekmektedirler (Halavuk, 2013).

Birey yaşamını bu derece etkileyen bir dönemin bazı temel ilkelere dayandırılması ve bu ilkeler belirlenirken birçok faktörün dikkate alınması gerekmektedir.

Bu ilkeler aşağıda verilmektedir.

1. Okul öncesi eğitim çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitim çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı, ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Tüm etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.

13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
16. Okul öncesi eğitim süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
17. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (www. meb . gov .tr,7 Kasım 2016).

Ülkemiz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde okul öncesi eğitim; ilköğretim yaşına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Devlet eliyle yürütülecek okul öncesi eğitim bir veya iki yıl süreli olup okul öncesi eğitim çağı nüfusunun tümünü kapsayacak şekilde bir programa bağlı olarak yaygınlaştırılır.

Okulöncesi eğitimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Çocukların beden, zihin ve duygu yönlerinden gelişmesini, iyi alışkanlıklar ve yararlı beceriler kazanmasını sağlamak;
- Çocukları her yönden ilköğretime hazırlamak;
- Elverişsiz çevre ve aile koşullarından gelen çocuklara, uygun bir yetişme ortamı yaratmak;
- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitim kurumları devlet okullarında ilkokullara bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak açılabileceği gibi, ayrı anaokulları olarak da kurulabilirler.

Ayrı anaokullarına bağlı anasınıfları ile uygulama sınıflarına o yılın 31 Aralık gününden önce dört veya beş yaşını tamamlayan çocuklar alınır(www.mebnet.net, 7 Kasım 2016).

KKTC'nde okul öncesi eğitim 0-72 aylık çocukların eğitimini ifade etmektedir. Bu yaş grubu içerisinde yer alan çocukların alacakları eğitim ile birlikte

toplumun beklentilerine uygun bedensel, zihinsel ve fiziksel yönden gelişim göstererek ilköğretime her yönden hazır bireyler olarak yetiştirmeleri amaçlanmıştır. Ülkemizde okul öncesi eğitim milli eğitim bakanlığı denetiminde, devlet ve özel okullar ile kreşlerde verilebilmektedir. Tüm okulöncesi kurumlarda çocuklarımıza kazandırılmak istenilen amaç ve ilkeler aynı olmasına rağmen, okul içerisinde yaşanabilecek sorunlar nedeni ile verilen eğitimin niteliği değişebilmektedir. Yaşanması muhtemel bu sorunların yaşanmaması veya gerçekleşmesi durumunda en düşük seviyede olumsuz etki bırakması okul yöneticisinin sahip olduğu yöneticilik vasıflarına bağlıdır.

2.6.5. Okul Öncesi Eğitim Yönetimi

Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetimin öteki eğitim kurumlarından daha farklı bir yapıya sahip olduğu düşünülmektedir. Öncelikle okul öncesi kurumundan, bu yaş grubundaki çocukların ilgisini çekmesi, sıcak ve güvenilir olması beklenmektedir. Bununla birlikte okul öncesi eğitim kurumunda, örgüt içindeki ilişkiler de çok önemlidir. Örgütün devamlılığının sağlanması, ancak örgüt içindeki kişilerin iletişiminin iyi olması, yöneticilerin dağıttığı görev ve sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirmeleri ile mümkün olmaktadır (Aksoy, 1995).

Okul öncesi yöneticileri, milli eğitimin amaçları ve okul öncesi eğitimin ilkeleri ışığında toplumun beklentilerini yerine getirmekle sorumludurlar. Okul içinde istenmeyen sebeplerden dolayı sorunlar yaşanabilir. Okulun amaçlarının gerçekleşebilmesi için öncelikle bu sorunların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Okul yöneticisi yöneticilik görevini gerçekleştirirken üstlenmiş olduğu bu görevin sorumluluklarını yerine getirmesini ve bu sorunları çözümler üretmesi beklenilmektedir. Her okulun karşılaştacağı sorunlar farklılık gösterebilmektedir. Bu sorunlar okulun çevresinden, okul çalışanlarından ya da okulun yapım aşamasında dikkat edilmeyen fiziksel nedenlerden kaynaklanabilir. Tüm bu sorunların çözülebilmesi için okul öncesi yöneticisinin yönetim süreçlerinden en iyi şekilde yararlanması gerekmektedir (Başaran, 1996).

Yönetici kurumun, eğitimin, yönetimin amaçlarını gerçekleştirmek için yönetim işlevlerini yerine getirmelidir. Bir kurumun etkili yönetimi, yönetim işlevlerinin planlı bir şekilde gerçekleşmesi ile mümkündür (Tok, 2002).

2.7. Eğitim Yönetiminin İşlevleri

Okul yöneticilerinin görevi eğitim kurumlarını eğitimin amaç ve ilkeleri kapsamında belirlenen hedeflere ulaştırmaktır. Belirlenen hedefleri toplumun istek ve beklentileri şekillendirir. Yöneticiler, toplum tarafından belirlenen bu hedeflere ilerlerken hata yapmamak için önceden hedeflere uygun planlar yapmalı, planların doğru uygulanmasını sağlamak için örgüt personeli arasında iş bölümü yapmalı, çalışanlar arasında etkili bir iletişim ağı kurarak, çalışmalarını eşgüdümleyip, uygulamaları değerlendirmelidir. Bu yönetsel eylemler yönetim süreçleri olarak adlandırılmıştır (Başar, 2000).

Okul yöneticileri yönetim süreçlerinin yanında, okul örgütü içerisinde en yetkili kişi olarak yasa ve tüzüklerin ona yüklediği idari işleri de yapmak zorundadır. Taymaz (2003) bu iş gruplarını beş başlık altında toplamıştır. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- a. Personel Hizmetleri
- b. Öğrenci Hizmetleri
- c. Öğretim İle İlgili Hizmetler
- d. Eğitim İle İlgili Hizmetler
- e. Okul İşletmesi

2.7.1. Personel Hizmetleri

Bir örgütte yasa ve tüzüklerle belirtilmiş bir göreve ilişkin iş ve çalışmaları yapmak üzere yetkili makamlar tarafından görevlendirilmiş çalışanlara personel denir. Okullar da ihtiyaç duyulan hizmetlerin devamlılığını sağlamak üzere görevlendirilmiş tüm çalışanlara ise eğitim personeli denilmektedir (Sarıtış, 2007).

Eğitim kurumlarında ihtiyaç duyulan personel eksikliğinin yetkili makamlardan talep edilmesi, göreve başlayan personelin göreve başlama işlemlerinin gerçekleştirilmesi, oryantasyonun sağlatılması, görevi ile ilgili gelişim sürecinin takibi, iş verimliliğinin artırılması, ödüllendirme ve cezalandırılması ile ilgili işlemlerin tümü personel hizmetlerini kapsamaktadır (Taymaz, 2003).

Bir örgüt içerisinde göreve başladığı andan son iş gününe kadar çalışanın görevlendirildiği işlerini yapmak üzere gösterilen çabaların tamamına personel hizmetleri denilmektedir (Taymaz, 2003).

Personel hizmetlerinin temel amacı, çalışanları işleri ile ilgili tatmin ederek kendilerini motive etmek, çalışanların doyum düzeyini yükselterek güdülemek, nitelikli çalışanları için çekici bir ortam yaratabilmek ve örgüt içerisindeki çalışanları örgütte tutabilmektir. Bununla birlikte çalışanların başarı düzeyini artırmak, stres düzeyini azaltarak işe devamsızlığını en aza indirmek, örgüt içindeki kazaları ve hastalıklarını azaltmak, örgüte bağlılığı arttırmak ve yasal anlaşmazlıkları minimize etmektir (Tunç, 2008).

Okul içerisinde personel hizmetleri, gerekli insan kaynağının sağlanması ve faydalanılması, ihtiyaç duyulan personel için istekte bulunulması, atanan personelin göreve başlatılması, görev yerinin değiştirilmesi, ödül-ceza sisteminin uygulanması, çalışanların yetiştirilmesi, geliştirilmesi, yükseltilmesi ve gerekli durumda işine son verilmesine ilişkin işlemleri içerir. Bir okulda personel hizmetleri alanında yapılan işler analiz edildiğinde aşağıdaki şekilde gruplandırılabilir: (Taymaz, 2003).

1. Atama, nakil ve görevlendirme yapılması
2. Stajyerlik ve adaylık işlemlerinin yapılması
3. Personel özlük haklarının sağlanması
4. Sicil ve disiplin işlerinin yürütülmesi
5. Sağlık, güvenlik ve askerlik işlerinin yapılması
6. Devamı izleme ve denetlemenin yapılması

2.7.2. Öğrenci Hizmetleri Yönetimi

Eğitim kurumu olan okullar yapısı itibarı ile toplumla etkileşim içerisinde olduğu için bir açık toplumsal sistemdir. Toplumsal sistemler, yapısı itibarı ile toplum tarafından belirlenen amaçları bir girdi olarak görüp, bu girdileri çeşitli yöntem ve teknikler kullanarak, yeniden topluma sunarlar. Açık toplumsal sistemlere en iyi örnek okullardır. Okullar toplum beklenti ve isteklerini dikkate alarak, planlı bir şekilde önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda bireyde kalıcı davranış değişikliği meydana getirirler. Okulların temel ögesi öğrencidir. Okulun varlığı

öğrencilere sunulan eğitim kalitesini artırıp, nitelikli eğitim vermektir. Bir eğitim kurumunda yürütülen temel görevlerden birisi öğrenci hizmetleridir (Sarıtaş, 2007).

Okulda eğitim- öğretim faaliyetleri devam ederken, okulun temel ögesi olan öğrencilere yönelik işlerin de yürütülmesi gerekmektedir. Bu işler planlı bir şekilde yürütülürken, amaçlanan eğitim – öğretim faaliyetlerinin de devam etmesi, öğrencilerin de bu etkinliklerden maksimum düzeyde yararlanabilmesi istenmektedir. (Bülbül, 2008). İstenilen bu hedefe ulaşmak amacıyla, okullarda öğrencilerin özlük işlemlerini yürütmek ve başarılarını değerlendirmek için yapılan çalışmaların hepsine birden öğrenci hizmetleri denir (Taymaz, 2003).

Sarıtaş 2007’ye göre, öğrenci hizmetleri eğitim kurumlarının öğrencilerin okula kaydolduğu günden, okulda edindikleri öğrencilik statüsü çerçevesinde, eğitim süreci boyunca onlara sunmak durumunda olduğu bütün iş, işlem ve eylemler olarak ifade edilmektedir.

Okul yönetimi, öğrenci hizmetlerini ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Okullarda öğrenci hizmetlerinin herhangi bir engele uğramadan yürütülmesi için okul yöneticileri yasalara bağlı kalmalı, bununla birlikte öğretmenler, okuldaki diğer çalışanlar ve velilerle iş birliği içerisinde bulunarak öğrenci hizmetlerini gerçekleştirmelidir (Bülbül, 2008).

Öğrencilerin okula geçici kaydı sonunda başlayan okul hayatı ile mezun olana kadar geçen süre eğitim-öğretim yaşamını ifade etmektedir. Öğrenciler için en zor süre oryantasyon sürecidir. Öğrencilerin bu zorlu süreci daha kısa sürede atlatabilmesi için okul yönetimi öğrenciyi iyi tanımalı ve ona karşılaşacağı problemlerde çözüm yolları bulmasına yardımcı olabilmelidir. Buda ancak öğrenci hizmetlerinin doğru analizi ile gerçekleştirile bilinmektedir. Bir okulda öğrenci hizmetleri alanında yapılan işler analiz edildiğinde aşağıdaki şekilde gruplandırılabilir (Taymaz, 2003).

1. Öğrencilerin kaydedilmesi
2. Öğrenci devamının izlenmesi
3. Nakil işleri ve kayıt silinmesi
4. Sağlık ve güvenlik önlemleri alınması
5. Kimlik verilmesi, burs sağlanması

6. Sınav ve sınıf geçme ile ilgili işlerin yapılması
7. Mezuniyet ve diploma işlerinin yapılması

2.7.3. Öğretim İle İlgili Hizmetler

Eğitim kurumlarının asıl işlevi öğretim hizmetlerinin eksiksiz ve amaca uygun gerçekleştirilmesidir. Öğrencilerde meydana getirilmek istenilen planlı davranış değişikliği meydana getirme süreci öğretim hizmetlerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Bu ürünün niteliğini okul yönetiminin sergileyeceği yönetim beceri ve tutumları belirleyecektir. Bu nedenle okul yöneticileri öğrenci, veli ve toplum beklentilerini doğru belirlemeli, belirlenen ihtiyaçlara yönelik öğretim etkinlikleri planlamalı, öğretimin gerçekleştirilebileceği uygun ortamları sağlayarak, gerçekleşen öğretimi değerlendirirler (Sarıtaş, 2007).

Okullarda gerçekleştirilen öğretmen kurulu toplantıları ile belirlenen eğitim-öğretim çalışmaları, hazırlanan öğretim planlarına göre yürütölmektedir (Bostancı, 2008).

Öğretim planlarında belirlenen amaç, kapsam ve yöntem; toplum yapısı, öğrenci ihtiyaçları ve veli beklentileri değıştikçe, geliştirilmesi ve güncellenmesi gerekir. Bu eylemleri yerine getirecek kişi ise okul yöneticisinin kendisidir. Okulda öğretim hizmetleri alanında yapılan işler analiz edildiğinde genelde aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Taymaz, 2003):

1. Yıllık öğretim planının hazırlanması
2. Öğretmenler kurulu toplantılarının yapılması
3. Ders kitap ve araçlarının sağlanması
4. Kütüphane ile ilgili işlerin yapılması
5. Bilgisayar destekli öğretim yapılması
6. Öğretimin yapılması ve izlenmesi

Okul yöneticilerinin öğretim liderliği rolü öğretim ile ilgili hizmetlerin yerine getirilme sürecinde ortaya çıkmaktadır (Bayrak, 2009). Öğretim liderliği rolünün gereği olan, örgütün vizyon ve misyonunu belirleme, eğitim ve öğretimi programlarını yönetme ve uygun öğrenme iklimini oluşturmak üzere üç genel boyut altında ele alınmaktadır. Eğitim programları ve öğretimi yönetme konusunda okul

yöneticisinin görevleri, öğretim programını planlamak ve rehberlik etmek, öğrenci-öğretmen gelişimi izlemek ve değerlendirmek olarak özetlenebilir (Demir, 2003).

2.7.4. Eğitim İle İlgili Hizmetler

Formal eğitimin amacı, öğrencileri okul binası içerisine hapsederek eğitim bakanlığı tarafından genelgelerle okullara duyurulan öğretim programlarının gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak değildir. Yazılı olarak belirtilen amaç ve kazanımlar öğrencilere aktarılırken bağlı bulunulan yönetimin istekleri, öğrenci ve öğretmen yeterlilikleri, okulun sahip olduğu fiziksel koşullar ile sosyal çevre dikkate alınarak öğrenci ilgi ve istekleri doğrultusunda bir sonraki eğitim kurumuna hazırlaması gerekmektedir (Taymaz, 2003).

Türk Milli eğitiminin amaçlarına göre okulun görevi, çocukların tüm gelişim yönlerine katkı sağlayarak, sağlıklı gelişimlerine, iyi vatandaş, iyi yurttaş ve sorumluluk sahibi kişiler olarak yetişmelerine, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, kişi haklarına saygılı, insana değer veren millette karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve nitelikli kişiler olarak yetişmesini sağlamaktır. Bu nedenle bu davranışları tek başına öğretim etkinlikleriyle kazandırmak mümkün değildir. Okullarda eğitim-öğretim ile ilgili işlerin, ayrı ayrı eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir (Bostancı, 2008).

Taymaz (2003), okullarda eğitim ile ilgili hizmetleri alanında yapılan işler analiz edildiğinde bu hizmetlerin aşağıdaki şekilde gruplandırılabilildiğini belirtmektedir.

1. Rehberlik hizmetlerinin yapılması
2. Öğrenci disiplin işlerinin yapılması
3. Nöbet işlerinin yürütülmesi
4. Eğitici çalışmalar ve beden eğitiminin yapılması
5. Okul Aile Birliğinin kurulması ve çalıştırılması
6. Okul ile çevre ilişkilerinin düzenlenmesi

Yöneticinin başlıca görevi, eğitim ve öğretim sürecini en iyi şekilde yönetebilmektir. Okuldaki eğitim programının uygulanmasına katkıda bulunmak ve bu uygulamanın başarılı olmasını sağlamak amacıyla okulun üstündeki eğitim

örgütleri kurulmuşlardır. Eğitim programının yönetimi iki bölümde ele alınabilir (Başaran, 1996).

Öğretim yılının planlanması: İlgar 2000'e göre; okul yöneticisi öğretim yılı başlamadan önce öğretim yılında yapılması hedeflenen tüm faaliyetlerin planlamasını gerekmektedir. Öğretim yılı planlaması yapılırken; ders yılının takvimlendirilmesi, ders ve öğretmen dağılımları yapılması, haftalık ders programı, zaman çizelgesi ve öğretmen ders planlarının hazırlanmasının denetimini içermektedir.

Eğitim Programının Kapsamı: Bir okulun eğitim planlanması yapılırken, sadece ders programlarında yer alan etkinliklerin dikkate alınması yeterli değildir. İlgili kurum tarafından belirtilen eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmek için yapılan tüm etkinlikler eğitim programı kapsamı içerisinde yer almalıdır (Başaran, 1996). Öğretim yılı planlaması yapılırken akademik takvimin içerisine tören ve kutlama etkinlikleri, toplumun kültürel özelliklerini öğretici etkinlikler ile öğrencileri geliştirici etkinlikler de program kapsamında yer almalıdır. Aileler de eğitim süreci içerisine dahil edilerek, mümkün olduğunca aile katılımı etkinliklere planlanmalıdır (Tok, 2002). Bunların yanı sıra öğretimi kolaylaştırıcı olarak kullanılan tüm araç gereçler ile okul çevresi ve okul aile birliği, eğitim programı kapsamına dahil edilebilir (Başaran, 1996).

2.7.5. Okul İşletmesi

Eğitim yönetiminde birçok işin gerçekleşebilmesi mevcut bütçeye bağlıdır. Eğitimin kalitesini daha fazla artırmak amacıyla, eğitim de kendi içerisinde bütçelenmiştir. Ülkelerin eğitime ayırdıkları payın kısıtlı oluşu, ancak eğitim verilecek nüfusun günden güne artmasından dolayı eğitimin de ekonomi kuralları çerçevesinde yönetilmesini zorunlu hale getirmiştir (Sarice, 2006). Eğitim bütçesi, nitelikli eğitimin verilebilmesi için kullanılan bir araçtır ve eğitim planlamasının içerisinde yer almaktadır. Birçok okulun mevcut bütçesi istenilen kaliteli eğitimi vermeye yetersiz kalmakta ve istenilen faaliyetleri gerçekleştirememektedir. Bu yüzden de okul yöneticilerinin çoğunda mesleğe karşı tükenmişlik davranışları gözlemlenmektedir (Yiğit ve Bayrakdar).

Okullarda öğretim, daha çok sınıflarda ve bahçede de yapılmaktadır. Bu öğretim alanlarının, çocukların gelişim özelliklerine göre yapılması ve düzenlenmesi gerekmektedir. Değişen öğretim programının okullarda uygulanabilmesi için, gerekli olan araç-gereçlerin tedarik edilmesi, kullanılmaz durumda olan materyallerin de yerine yenisinin alınması gerekir. Bunları temini sağlamak başta okul yöneticinin görevidir. Okul yönetiminde işletmecilik, genel anlamda eğitim için kullanılacak bina, tesis ve araçların sağlanması, hazır bulundurulması ve çalıştırılması faaliyetlerini kapsamaktadır (Taymaz, 2003).

Okul işletmesinin yönetimi ile ilgili bazı işlevler, finans ve bütçe yönetimi, muhasebe, okul binalarının yapımı, kullanımı ve bakımı, personel yönetimi, taşıma hizmetleri, beslenme hizmetleri, güvenlik hizmetleri, maliyet analizleri, veri toplama şeklinde sıralanabilir (Şişman ve Taşdemir, 2008).

Eğitim programındaki amaçların gerçekleştirilebilmesi için okul işletmesi, okulun yardımcı hizmet birimidir. Okul yöneticisinin en önemli görevlerinden biri de çalıştığı okuldaki bütçe konuları ile ilgili sorunları çözmek için gereken işleri yapmaktır. Bir okulda okul işletmesi alanında yapılan işler analiz edildiğinde aşağıdaki şekilde gruplandırılabilir (Taymaz, 2003):

1. Okul bakım ve onarım işlerinin yapılması
2. Sivil savunma, yangından korunma ve güvenlik önlemlerinin alınması
3. Yazı işlerinin yapılması
4. Hesap işlerini yapılması
5. Ayniyat işlerini yapılması
6. Kooperatif ve kantin işlerini yapılması
7. Döner sermaye işlerinin yapılması

Okullar hedeflerini gerçekleştirebilmek için sürekli kaynak arayışı içerisinde. Bunun nedeni de nitelikli eğitimin verilebilmesinin okul bütçesi ile paralel bir ilişkisi vardır. Maddi kaynaklar zamanında ve yeterli miktarda edinildiğinde, okul ihtiyaçlarını karşılama yoluna gider ve başarılı olma olasılığı artar. Bunun tersi durumda ise maddi kaynaklar istenilenin altında ve gerektiği zamanda sağlanamazsa, okul bütçe hizmetleri tam anlamıyla işlevini gerçekleştiremez duruma gelir (Taymaz 2003).

2.8. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Tok (2002), “Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları” konusu ile ilgili gerçekleştirdiği araştırmasında, okul öncesi eğitim kurumlarında yaşanan yönetim sorunlarını ve bu sorunların öğretmen ve yönetici performanslarını ne derce etkilediğini araştırmıştır. Araştırmacı gerçekleştirdiği bu çalışmada yönetici ve öğretmenleri cinsiyetleri, kıdemleri, eğitim durumları değişkenlerine göre incelemiş ve elde ettiği bulgulara göre yaşanan sorunların öğretmen ve yönetici performanslarını etkileme dereceleri arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Ayrıca araştırmacı, yöneticilerin ve öğretmenlerin işgören hizmetleri yönetiminde (atamalar, personel görevleri, mali kaynaklar, sosyal hakları, görevde terfi, ödemeler, ve izinler) yaşanan sorunlara katılma ve bu sorunlardan etkilenme dereceleri arasında anlamlı bir fark bulmuştur.

Gündoğan (2002), okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla okul yönetimi, eğitim programı, çalışma koşulları ve öğrenci velileri olmak üzere dört boyutta ele almıştır. Okul yönetimi boyutunda, öğretmenler tarafından en fazla algılanan sorunlar; okul yönetimi ile ilgili alınan kararlara öğretmen katılım olmadan alınması, eğitim denetmenleri ile öğretmenler arasında iletişimin yeterince kurulamaması, öğretmenler arasında eşgüdüm bulunmaması, okul içerisinde ve dışarısında düzenlenen etkinliklerde eş güdüm içinde ele alınamamasıdır. Anasınıfı öğretmenleri de anaokulu öğretmenlerinin belirttiği sorunların tamamını belirtirken bunların içerisinde en önemli sorun olarak, okul yönetimiyle etkili iletişim kurmada zorlanmalarını ifade etmişlerdir. Bağımsız anaokullarında çalışan öğretmenler ise anasınıflarda görev yapan öğretmenlerden farklı olarak çalışma saatlerinin daha fazla olmasını en önemli sorunları olarak ifade etmişlerdir.

Arslan'ın (2004) bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu müdürlerinin yönetici rol davranışlarına ilişkin, müdür ve anasınıfı öğretmenlerinin algılama düzeyleri ve farklılıklarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada; araştırmaya katılan okul müdürlerinden büyük bir bölümünün okul öncesi eğitimi ile ilgili herhangi bir eğitim seminerine katılmadığı, ancak 4’de 1’e yakın bir kısmının en az bir en fazla dört kez olmak üzere alanla ilgili seminerleri

takip ettiği belirlenmiştir. Ankette yer alan program ve ğretim işlerinde anasınıfı öğretmenleri okul müdürlerini orta düzeyde değerlendirirken, okul müdürleri kendilerini yeterli düzeyde görmektedir. Diğer bir bulgu; okul müdürlerinin kendilerini araç-gereç ve malzemenin zamanında temin edilmesini sağlama konusunda yeterli düzeyde görmeleridir.

Metin ve Çalışandemir (2006), gerçekleştirdiği çalışmasında okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin yöneticileri nasıl algıladıklarını belirlemeye yönelik “Okul ncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin yöneticileri algılamaları üzerine bir çalışma” adlı araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul yöneticilerini nasıl algıladıklarını belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen bulgularına göre; 16 ile 20 arasında ğrenci bulunan sınıflarda çalışan öğretmenlerin yönetici davranışlarını olumsuz algıladıkları, özel okullarda görev yapan öğretmenler ile 18-25 yaş arasın da olan öğretmenlerin yönetici davranışlarını olumlu algıladıklarını ifade etmektedir. Aynı araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrenim düzeyine, hizmet yılına ve sınıflarındaki çocukların yaş gruplarına göre yapılan analizlerde anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Büte (2007), “Bağımsız anaokulu yöneticilerinin bakış açısından okul yönetimi süreçlerinin işleyişi, sorunlar ve sorunlarla başa çıkma yolları” adlı çalışmasında, bağımsız anaokulu yöneticilerinin görev yaptıkları kurumlarında planlama, karar alma, eşgüdüm, iletişim ve değerlendirme süreçlerinin işleyişini ve bu süreçlerde karşılaştıkları sorunlar ile mevcut sorunlarla başa çıkma yollarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın katılan katılımcılardan elde edilen bulgulara göre bağımsız anaokullarında planlamaların büyük kısmının ğretmen ve okul yöneticisinin ortak katılımı sonucunda gerçekleştirilen zümre toplantıları ile öğretmenler kurulu toplantıları sonucunda oluşturulan komisyonlarda eğitim-ğretim, bte, genel işler vb. konularda kararların alındığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca elde edilen verilere göre komisyonlar ve toplantılar haricinde okul yöneticilerinin öğretmenlerin görüşlerine başvurmadan kendi başlarına da karar alabildiklerini belirtmektedir. Okul içerisindeki iletişimin olumlu olarak görüldüğü ve hem okul içi iletişimin hem de evre ile kurulan eşgüdümün genellikle yine toplantılar sonucunda elde edilen kararlara göre sağlandığı ne çıkan diğer

bulgularındandır. Araştırmacılara göre okul öncesi eğitim alanında yaşanan uzman denetmen sayısındaki yetersizlik teftiş ve değerlendirmelerde çeşitli sorunların yaşanmasına neden olmaktadır.

Hacıoğlu (2007), “Okul öncesi yöneticilerinin sergiledikleri iletişim becerilerinin algıları ile öğretmenlerinin empati düzeyleri arasındaki ilişki” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Okulöncesi eğitim kurumlarındaki yönetim süreçlerinde yaşanan eşgüdüm, iletişim, değerlendirme ve etkileme boyutu ile ilgili okul öncesi yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan iletişim becerileri ile öğretmenlerin empati düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmişlerdir. Araştırma sonucunda elde ettiği bulgular incelendiğinde Okul öncesi öğretmenlerin empati düzeyleri arasındaki ilişki ile yöneticilerin öğretmenler tarafından algılanan iletişim becerileri arasında olumlu bir ilişki olduğu ayrıca ilişkinin sayısal verilere göre olumlu yönde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Nural, Atay ve Çömez’in (2009) nitel araştırma yöntemi kullanarak gerçekleştirdiği çalışmasında, bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu müdürlerinin karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda yöneticiler tarafından ortaya konulan görüşleri şu şekilde sıralamıştır: Okulöncesi eğitimin zorunlu olmayışı, okul öncesi eğitimin veliler tarafından gereken öneme sahip olmaması, fiziksel yapının yetersizliği, anasınıfının dinlenme aralarının olmayışı, bünyesinde okulöncesi sınıfı bulunan okul müdürlerinin okul öncesi eğitim ile ilgili yeterince hizmet içi eğitim düzenlenmemesi ve üst yönetim tarafından kısıtlı olan anasınıfı kayıtları için baskıcı davranılması şeklinde sorunlar ortaya koyduklarını ifade etmiştir.

Güneş (2010), “Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin yöneticilik özellikleri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerinin yönetme yeterliliklerinin hangi düzeyde olduğunun çeşitli bağımsız değişkenlerine göre değişkenlik gösterip göstermediğini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler tarafından en fazla tercih edilen ikinci madde “Öğretmenler ihtiyaç duyduğunda okul yöneticileri ile rahatlıkla görüşebilir”

ifadesi olmuştur. Araştırmacı bu tercihten yola çıkarak okul öncesi kurumlarında görev yapan yöneticilerin iletişim boyutunda yeterli oldukları bulgusuna ulaştığını belirtmiştir. Araştırmaya katılıp görüş ifade eden öğretmenler tarafından en az tercih edileni ikinci madde “Başarılı etkinlikler yapan öğretmenleri ödüllendirir” ifadesi olmuştur. Araştırmacı elde ettiği bu bulguyu okul öncesi eğitim kurumunda görev yapan yöneticilerin güdüleme boyutunu tam olarak gerçekleştiremedikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler tarafından en az katıldıkları üçüncü madde ise ankette yer alan “Kararsızlık ve belirsizliğe karşı anlayışlıdır” ifadesi olmuştur. Araştırmacı bu tercihten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin karar verme sürecinde tek yetkili olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacı elde ettiği sonuçlara göre okul öncesi yöneticilerinin yönetme yeterliliklerine büyük ölçüde sahip olduklarını belirtmektedir.

Özcan (2010), “Ortaöğretim okullarındaki öğretmen ve öğrencilerin okul yönetiminin karar verme sürecine katılımlarının incelenmesi (Beypazarı örneği)” adlı araştırmasında ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler ile görev yapan öğretmenler okullarında kendilerini ilgilendiren konulardaki kararların alınması sürecine etkin bir şekilde katılma ve katılma yönünde istekli olmalarının ilişkin görüşlerini ve bu görüşleri belirli bazı değişkenler açısından belirlemenin yanında, ortaöğretim kurumlarımızdaki karar alma süreçlerinin işleyişi ilgili güncel veri elde etmek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, öğrenci ve öğretmenlerin okullarında kendilerini ilgilendiren konularda alınan kararlara yeterli düzeyde katılmadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin önemli bir çoğunluğu, okul yönetimi tarafından alınan kararlara düşük seviyelerde katkıda bulunduklarını, hâlbuki yüksek seviyelerde bu kararlar alınırken kendilerinin de katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin alınacak kararlara katılma durumları ve katılma beklentileri alınacak kararın hangi boyutta olacağına göre değişkenlik göstermektedir. Öğretmenler ve öğrenciler, öğretimsel boyuttaki kararlara yönetsel boyuttaki kararlardan daha çok katılmakta ve daha çok katılmayı istemektedirler.

Susmak ve Hacıfazlıoğlu (2013) tarafından gerçekleştirilen, “Öğretmenlerin görüşlerine göre okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin sahip olması gereken özellikler” adlı çalışmada, öğretmen görüşlerine başvurularak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan

yöneticilerinin sahip olması gereken nitelikleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma da veri toplama yöntemi olarak, ölçme aracı uygulanması ve odak grup görüşmesi yöntemlerinden faydalanılmıştır. Her iki veri toplama aracından çıkan değerlendirme sonuçlara göre, okul öncesi eğitim kurumların da yöneticilik yapacak kişilerde “takım ruhu” ve “insana değer verme” özelliklerinin bulunması gerektiği sonucuna ulaşılırken, ayrıca “Öncülük ve “Dış görünüş” en düşük seviyede öneme sahip boyutlar olarak belirlenmiştir.

2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Zembat (1994), “Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetici özellikleri” adlı araştırmasında, okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin sahip oldukları yöneticilik özellikleri ve iş doyum düzeylerini yaş, cinsiyet, yöneticilik kıdemi, eğitim düzeyi, branş ve yöneticilik eğitim düzeyi değişkenlerine bağlı olarak belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, okul öncesi kurumu yöneticilerinde bulunması gereken; sorumluluk, dürüstlük, hoşgörü, güvenilir olma, sözel iletişim, değişikliğe adaptasyon, harar verme, kendine güven, liderlik vasfı, olgunluk, ikna gücü, planlama-organizasyon-kontrol olmak üzere on iki nitelik belirlenmiştir. Yöneticilerin nitelikleri açısından incelendiğinde, yöneticilerin sözel iletişim becerisine yeterli düzeyde sahip oldukları fakat ikna becerisi açısından yeterli beceriye sahip olunmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca yöneticilerde sahip olması beklenen karar verme ve liderlik vasfı, okul türü değişkenine göre farklılık göstermiştir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumlarına bağlı okullarda görev yapan yöneticilerin karar verme ve liderlik vasıflarına daha fazla sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hayden’ın (1997) çocuk kreşleri ve okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin yönetim rolü ve anlayış eksikliklerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada yöneticilerin %41’inin oluk öncesi eğitim kurumlarında yönetici olmadan önce bu alanda 2 yıl ya da daha az bir süre çalıştıklarını belirtmiştir. Ayrıca yöneticilerin yarıya yakınının erken çocukluk eğitimi ile okul öncesi eğitim ile ilgili herhangi bir hizmet içi eğitime katılmadıkları, %40’ının ise bu alanda sadece tek bir eğitime katıldığını belirlemiştir. Hizmet içi eğitimlere katılma oranı yetersiz görülürken, hizmet içi eğitimi değerlendirme oranı yüksek bulunmuştur. Yöneticilerin kendi öz değerlendirme sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde

ise idari ve mali konular ile personel sorunlarının nasıl aşılabileceğinde kendilerini eksik görmektedirler. Araştırmada okul öncesi yöneticilerinin, yönetici olmak isteyen kişilere yönetici olmadan önce en az 2 yıl bu alanda çalışmaları gerektiği önerisinde bulundukları belirlenmiştir.

Brotherson, Sheriff, Milburn ve Schertz'in (2001) gerçekleştirdikleri çalışmada, yöneticilerin erken çocukluk eğitimi programında yer alan sorunları ve bu programa liderlik etmede nelere ihtiyaç duyduğunu belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda elde ettiği bulgulara göre müdürlerin pek çoğunun eğitim geçmişinde erken çocukluk eğitimi olmadığı belirtilmektedir. Ayrıca müdürlerden öğretmenlerinin kişisel gelişimlerinde katkıda bulunmak açısından gerçekleştirdikleri çalışmalar, okul binasının erken çocukluk döneminde bulunan bir çocuk için önemi ve çocukların eğitimi üzerindeki etkisi hakkında bilgi alınamamıştır. Öğretmenlerden gelen bulgulara göre okullarında yönetici desteğinin sağlanması konusunda hayal kırıklığı yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Marvin, LaCost, Grady and Mooney (2003), "Nebraska Kamu Okullarında İdari Destek ve Okul Öncesi Programlarındaki Zorluklar" adlı çalışmalarında, Nebraska eyaletinde bulunan kamu okullarındaki okul öncesi programında görev yapan 176 öğretmenin, idari destekler ile ilgili algıları ve okul öncesi programlarına ilişkin yaşadıkları zorlukları incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim kurumu yöneticileri, kalite programlarının ve öğretmenlerin bütçelerinin desteklenmesi ve çalışma saati programlarını savunmaktadır. Ayrıca öğretmenler, okul öncesi programlarda önerilen uygulamalar ile ilgili yöneticilerinin bilgilerine güvendiklerini belirtmişlerdir. Diğer yöneticiler tarafından denetlenen öğretmenler ile okul öncesi eğitim yöneticileri tarafından denetlenen öğretmenler karşılaştırıldığında diğer yöneticiler tarafından denetlenen öğretmenler, denetleyen kişilerin desteği, program bilgisi, esnek iş programları, ev ziyaretleri ve aileler ve eğitim dışı kurumlarla olan iletişim gibi konularda eşitsizliklerin olduğunu bildirmişlerdir.

Kosir ve Jezovsek'in (2014), "Processes Of Quality Assurance And Knowledge Management In An Educational Institute–Kindergarten" (Bir eğitim kurumu olan Anaokulunda Kalite Güvence ve Bilgi Yönetiminin Süreçleri) adlı çalışmasında, anaokulu öğretmenlerinin kendi sorumluk ve becerilerinin farkında

olduklarına ancak yönetim süreçlerinin değerlendirilmesi ve öz değerlendirmenin bilinçli bir biçimde yürütülmediğini, yönetimin sadece kalite güvencesi ile üstlenildiği, sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenler ve çalışanlar yönetim sürecinde nitelikli ve kaliteli eğitim sunmanın önemli olduğunu bilgi paylaşımı ve okul kültürü oluşturmada farkındalık yaratan okul yönetiminden yana olduklarını belirtmektedirler.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, çalışma grubu, veri toplama süreci, verilerin toplanması ve verilerin çözümlemesi konularına yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak yapılacaktır.

Yıldırım ve Şimşek'e (2008) göre nitel araştırma; "Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır".

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılması nitel durum çalışmasının en temel özelliğidir (Yıldırım ve Şimşek 2008). Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan anasınıf öğretmenleri ile ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan anasınıf öğretmenlerinin görüşlerini bütüncül bir şekilde ortaya çıkarmak amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Görüşme tekniğinin en belirleyici özellikleri, bireylerin görüşlerini, deneyimlerini, duygularını ve algılarını meydana çıkarmada faydalanan çok güçlü bir yöntem olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu teknik bu araştırmaya katılan katılımcıların görüşlerini en hızlı ve gerçekçi biçimde elde edebilmek için seçilmiş en uygun teknik olduğu için tercih edilmiştir. Görüşme tekniğini yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler olarak üçe ayrılır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde görüşmecilere önceden hazırlanmış sorular verilir ve bu sorulara verilen cevaplar neticesinde veriler toplanmaya çalışılır (Karasar, 1998). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar kuralcı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar açıktır; bu iki tekniğin tam ortasında yer almaktadır. Katılımcılar daha fazla esneklik verdiği hem de kısmi olarak sınırlandırıp hedefe ulaşmayı sağlayacak bir yol gösterdiği için bu araştırmada görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih

edilmiştir. Bu nedenle araştırmamızın esas içeriğini oluşturan bulgular yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Katılımcılar araştırma sorularına yazılı olarak daha rahat cevap verebileceklerini ifade ettiklerinden araştırmada görüşme formu kullanımı yoluna gidilmiştir. Araştırmanın problem cümlesi olan Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan anasınıfı öğretmenlerinin yaşadığı yönetim sorunları; bu esneklikten yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak araştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni

Bal (2001)'e göre: "Araştırma evreni araştırma probleminin etkisi altında bulunan ve bilgi sağlamak için gözlem yapılacak ana hedeftir".

Araştırmanın evrenini, KKTC 2016-2017 eğitim yılında İlköğretim Dairesi'ne bağlı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan anasınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Çalışma Grubu(Örneklem)

Karasar'a (2004) göre: "Örneklem belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla, örneklem kümeler üzerinde yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenlerine genellenir".

KKTC'de İlköğretim Dairesi'ne bağlı 5 okul öncesi eğitim kurumu ile bünyesinde anasınıfı olan 10 ilkokul ile çalışılmıştır. Bu araştırmayı yapmak için, okul öncesi eğitim kurumlarından 20 okul öncesi öğretmeni ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 anasınıf öğretmeni olmak üzere toplam 40 katılımcı yer almaktadır.

Çalışma grubu olarak alınan okul öncesi eğitim kurumlarındaki okul öncesi öğretmenleri ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan anasınıfı öğretmenlerinin sayıları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcı durumu ve sayıları

Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Görev Yapan Öğretmenler	20
İlkokul Bünyesine Bağlı Anasınıflarda Görev Yapan Öğretmenler	20
Toplam	40

Yukarıdaki tablo ile (Tablo 1) katılımcıların 20'si Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler, 20'si de İlkokul bünyesine bağlı öğretmenlerden oluştuğu belirtilmiştir. Araştırmada toplam 40 öğretmenin görüşü alınmıştır.

Tablo 2: Araştırmanın yürütüldüğü okullar ve katılımcı durumları

Araştırmanın Yürütüldüğü Okullar	Okul Öncesi	İlkokul
	Eğitim Kurumu	Bünyesine Bağlı Anasınıflar
Yeşilyurt İlkokulu	0	1
Polatpaşa İlkokulu	0	2
Dipkarpaz İlkokulu	0	2
Tepebaşı İlkokulu	0	2
Lefke İstiklal İlkokulu	0	3
Serhatköy İlkokulu	0	1
Karaoğlu İlkokulu	0	3
Alayköy İlkokulu	0	1
Cihangir İlkokulu	0	2
Yeni Erenköy İlkokulu	0	3
Lapta Anaokulu	2	0
Girne Maarif Anaokulu	4	0
Gönyeli Fazıl Pülümer Anaokulu	3	0
Gaziveren Anaokulu	4	0
Atatürk Maarif Anaokulu	7	0
Toplam	20	20

Araştırmanın yapıldığı okullar Lefkoşa, Girne, Güzelyurt, Mağusa, Lefke ve İskele ilçelerinde bulunan 15 devlet ilköğretim okuludur. Tablo 2'ye göre araştırmaya seçilen İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerden, Yeşilyurt, Serhatköy ve Alayköy İlkokulu'ndan 1, Polatpaşa, Dipkarpaz, Tepebaşı ve Cihangir İlkokulu'ndan 2, Lefke İstiklal, Karaoğlanoğlu ve Yeni Erenköy İlkokulu'ndan 3 öğretmen seçilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden ise, Lapta Anaokulu 2, Gönyeli Fazıl Pülümer Anaokulu 3, Girne Maarif ve Gaziveren Anaokulu 4, Atatürk Maarif Ana Okulu'ndan 7 öğretmen seçilmiştir. Toplamda 20 okul öncesi eğitim kurumunda görev yapan, 20'de ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler olmak üzere 40 öğretmen ile çalışılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu veya zincir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu şekilde tercih edilmesinde ki gerçek amaç evrenin geniş olması ve probleme ait olan zengin bilgi kaynağını oluşturacak kişi veya oluşumların belirlenmesinde özellikle etkili olmasıdır. Bunların yanında; amaçlı örnekleme, araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi tercihini kullanabilir olması ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alma yoluna gitmesidir.

Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre; kartopu veya zincir örnekleme yöntemleri, araştırmacının yanıt aradığı problemine dair zengin bilgi kaynağı oluşturabilecek kişi veya olayların belirlenmesinde özellikle belirleyici bir teknik olmasıdır. Süreç, bu konuda en çok bilgiye sahip kişiler kimlerdir sorusu ile başlar. Süreç ilerledikçe belirlenen isimler veya olaylar bir kartopu gibi büyüyerek devam eder ve belirli bir süre sonra belirli isimler hep öne çıkmaya başlar, araştırmacının görüşmesi gereken birey veya ilgilenmesi gereken durum sayısı azalmaya başlar.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veriler nitel veri toplama tekniği olan, görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme tekniği araştırmaya konu olmuş sorulara aranılan cevaplar bağlamında katılımcılardan görüşme yoluyla veri toplama biçiminde, belirli bir araştırma içeriği veya bir soru hakkında detaylı bilgi elde edilmesine imkân sağlayan bir tekniktir (Büyüköztürk, 2009). Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında

görev yapan okul öncesi öğretmenleri ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini derinlemesine alabilmek için görüşme tekniği kullanılması tercih edilmiştir. Bu araştırmada gerçekleştirilen görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sorular esnek olup her katılımcıdan bireysel olarak veriler toplanır. Görüşmenin çoğunluğu açığa kavuşturulması istenen sorular veya problemlerden oluşur (Merriam, 2013).

Araştırma için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'ndan (KKTC MEB) yazılı ve sözlü izin alındıktan sonra belirlenen okullarda görev yapan öğretmenlere ulaşmak için KKTC MEB'in Lefkoşa, Güzelyurt, Gazimağusa, İskele, Girne ve Lefke ilçelerindeki ilgili ilkokulların okul müdürlükleri ile temasa geçilmiş, hem katılımcı adlarının hem de ilgili okulların adının araştırmanın hiçbir yerinde açıklanmayacağı belirtilmiş ve ilgili okullardan da araştırma için gerekli yazılı ve sözlü izinler alınmıştır. Ayrıca katılımcılara, bu araştırma sonuçlarının sadece bilimsel gayeli kullanılacağı, diğer kişilerin bu bilgilere sahip olamayacağı, kesinlikle isimlerinin ve kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı belirtilmiştir.

Ülkemizdeki tüm ilçelerden okullar seçilmesinin temel nedeni: veri toplama alanını geniş tutarak elde edilecek bulguların daha gerçekçi olması amaç edilmiştir. Görüşme formu ile birlikte katılımcılara; sınıf öğretmenin öğrencilere değer aktarımındaki rolüne ilişkin katılımcıların görüşlerinin alınacağı açıklanmış ve gönüllük aranmıştır.

Araştırma verileri 1 Ekim 2016 - 1 Aralık 2016 tarihleri arasında, katılımcılardan randevu alınarak ve müsait oldukları zamanlarda gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların bazılarının ses kaydının alınmasından rahatsızlık duyduklarını ve bazı katılımcılarında yüz yüze görüşme olanağı yakalanamayacağını belirtmiş olmalarından ötürü yazılı olarak cevap verebilecekleri bir görüşme formu da düzenlenip kullanılmıştır.

Verilerin toplanmasında, içte ve dışta literatür (yazılı doküman) taraması ve görüşme yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yönteminde çoğunlukla kullanılan yüz yüze görüşme tekniği ile veriler elde edilmeye çalışılmıştır.

Yüz yüze görüşme, soruların konusunda sıralamalarının esnek olabilmesi, soruları cevaplamanın yüksek olması, görüşme ortamının kontrol edilebilmesi ve araştırılan konu hakkında derinliğine bilgi verebilmesi gibi avantajlara sahiptir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Görüşmedeki katılımcıların cevaplarının temelini oluşturan nedenler, duygular, düşünceler ve inançlar gibi birçok boyutun da ortaya çıkarılmasına kaynaklık etmektedir (Legard, Keegan ve Ward, 2003).

Bu görüşme forumları için araştırmanın hedefleri kapsamında, yurt içi ve yurt dışı alan yazın detaylıca taranmış, araştırmanın kavramsal temelleri hazırlanmıştır. Konuyla ilgili ayrıntılı bilgilere sahip olunduktan sonra, formda yer bulması gereken maddeler belirlenip göz önünde tutularak tüm katılımcıların görüşlerini belirlemeye yönelik toplam 7 açık uçlu ve yarı yapılandırılmış soru oluşturulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi; verilerin kodlanması, temaların bulunması, verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ile bulguların yorumlanması şeklinde aşağıda belirtildiği biçimde gerçekleştirilmiştir.

“İçerik analizi, elde edilen ham verilerin anlamlandırılarak belirli bir çerçeve oluşturulması ve beliren durum netlik kazandıktan sonra düzenlenerek kod ve kategorilerin ortaya çıkarak somutlaşmasını sağlamaktadır” (Yaman, 2010).

İçerik analiz yöntemi, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmek için amaçlanmaktadır. Veriler, içerik analizinde derinlemesine incelenmekte olup, tespit edilen kavramlara göre mantıklı bir biçimde organize edilip, tanımlanır ve yorumlanır. İçerik analizinde veriler dört aşamada analiz edilmektedir. Bunlar:

- a) Verilerin Kodlanması
- b) Temaların Bulunması
- c) Verilerin Kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması
- d) Bulguların Yorumlanması

a) Verilerin Kodlanması:

İçerik analizinin ilk aşamasında her katılımcıya bir numara verilerek görüşme dokümanları hazırlanmıştır. Katılımcıların verileri anlamlı bir şekilde incelenerek araştırma içerisinde bölümlere ayrılmış ve her bölüm kavramsal olarak ifade ettiği şekliyle isimlendirilip kodlanmıştır. Tüm isimler kodlandıktan sonra bir isim listesi oluşturulmuş ve verilerin incelenmesinde ve de düzenlenmesinde bu kodlanmış liste anahtar liste olarak kullanılmıştır. Daha sonra kodlama anahtarları ve görüşme dokümanları tek tek okunarak “görüş birliği” veya “görüş farklılıkları” tespit edilip tartışıldıktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin kodlanması ile ilgili yapılmış olan çalışmaların sonunda çalışmanın bulgularını oluşturacak olan temel temalar, ana kategoriler ve alt kategoriler belirlenmiştir.

b) Temaların Bulunması:

Bu aşamada önceden kodlanmış olan veriler belirli bölümler altında toplanmış ve temalar oluşturulmuştur. Bu temalar örneğin sınıfların küçük olması en büyük sorunumuzdur ifadesi ile sınıfların fiziksel koşulları zaman zaman yetersiz kalıyor gibi konular aynı kapsam içerisinde düşünülerek ortak yönleri tespit edilmeye çalışılmış ve temalar oluşturularak kodlama işlemi yapılmıştır.

c) Verilerin Kodlara ve Temalara Göre Organize Edilmesi ve Tanımlanması:

Bu aşamada ise, katılımcıların görüşleri ve sorulara verdikleri cevaplar, okuyucunun anlayabileceği sade bir dille açıklanmaya çalışılmıştır. Katılımcıya ait görüşme notları tırnak işareti içerisinde ve italik olarak verilmiştir. Daha sonra parantez içinde görüşmenin hangi katılımcıya ait olduğu kodlamalı olarak verilmiştir.

Örnek : “.....” (*OE(1)*)

OE: Okul öncesi eğitim kurumunda görev yapan öğretmen .....

Örnek : “.....” (*İB(2)*)

İB: İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmen .....

1: 1 Numaralı Katılımcı

Bu kısaltma kodlarının yapılmasının amacı, isim verilmeyerek her bir katılımcıya numara vermek böylece gizlilik sağlamaktır.

d) Bulguların Yorumlanması:

Bulgular ayrıntılı bir biçimde yorumlanmıştır. Tespit edilen bulguların araştırmacılar tarafından yorumlanması ve sonuçların açıklanması bu bölümde yapılmıştır. Nitel araştırma tekniğinin gereğine uygun olarak toplanan veriler yorumlanmış ve ilgili araştırmalar kısmı ile yorumlanarak desteklenmiştir.

3.6. Geçerlilik Ve Güvenirlik

Nitel yöntemle gerçekleştirilen araştırmalarda geçerlilik ve güvenirlilik benzeri kavramlar, pozitivist değerler dizisinin hipotez test etmek için tümünden gelimci zihniyetin sonucu olarak dogmatik bulunmakta ve eleştirilmektedir. Bunun yerine inandırıcılık ve aktarılabilirlik gibi kelimelerinin daha sık kullanıldığı ifade edilmektedir (Corbin ve Strauss, 2008). Bu yüzden ki görüşme formlarındaki veriler gizli tutulmuş, elde edilen sonuçlara nasıl varıldığı açıklanmıştır. Bunun yanında verilerden elde edilen alıntılara doğrudan yer verilmiştir. Alan taraması sonucu araştırma soruları oluşturulmuştur. Görüşme formları görüşme öncesi ve sonrası dalında üç uzmana iletilerek hatalı ya da eksik bölümlerin denetlenmesine olanak tanınmıştır. Bunun yanında verilerle katılımcı ifadelerinin uygunluğuna özen gösterilmiştir. Tüm bu çalışmalar araştırmanın inandırıcılığını artırabilmek ve benzeşen farklı ortamlar için aktarılabilir niteliklerini ortaya koyup belirtebilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın güvenirlilik hesaplaması için Miles ve Huberman (1994)'ın önerdiği, aşağıda belirtilen güvenirlilik formülünden faydalanılarak ortalama % 89 olarak bulunmuştur. (Güvenirlilik = Fikir Birliği / (Fikir Birliği + Fikir Ayrılığı). Güvenirlilik hesaplamalarının % 70'in üzerinde olması çalışmalarda güvenilir görülmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bu formülle varılan sonuç, çalışma için güvenilir bulunmuştur. Araştırmacılarca uygulanan kodlamalarda tutarlılık bulunan kodlar temalara varılmada temel olmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın amaçları, belirlenen problem ve alt problemler doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular ve yorumlar ortaya koyulmuştur.

4.1. Birinci Boyut: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okulun sahip olduğu fiziki imkanların yetersizliği nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 3’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 3: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Tuvalet ve lavabo yetersizliği.	5	15	20	%25	%75	5	15	20	%25	%75
Oyun alanı yetersizliği.	4	16	20	%20	%80	12	8	20	%60	%40
Yetersiz sınıf alanları.	9	11	20	%45	%55	11	9	20	%55	%45
Okul alanının güvenliğinin yetersiz olması.	4	16	20	%20	%80	3	17	20	%15	%85
İlkokul bünyesine bağlı olmak.	-	20	20	-	%100	4	16	20	%20	%80

Birinci alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okulunuzun sahip olduğu fiziksel imkânları itibarı ile yaşadığınız sorunlar neler olduğunu açıklayabilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Okulun sahip olduğu fiziksel imkânları nedeni ile yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 3’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.1.1. Tuvalet ve lavabo eksikliği.

Okulların sahip olduğu fiziksel yapı itibarı ile yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %25’i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 25’i okul öncesi sınıflarında, sınıflara bağlı tuvalet ve lavabo olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Sınıflara bağlı tuvalet ve lavabo eksikliği yaşanması ile ilgili olarak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, “*Okulumuz yeni bir bina olduğu için eksikimiz yoktur. Fakat sınıf içerisinde lavabomuz bulunmamaktadır (OE(15), OE(18))*” diyerek görüşlerini ifade etmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise “*Sınıf içerisinde lavaboların bulunmaması öz bakım becerilerini karşılamakta sorun yaratıyor (OE(16))*” şeklinde görüşünü aktarmıştır. Bir diğer öğretmen ise “*Sınıf içerisinde lavabo olmayışı sorun yaratıyor (OE(17), OE(19))*” diyerek görüşünü ifade etmiştir. Sınıflara bağlı tuvalet ve lavabo eksikliği yaşanması ile ilgili olarak ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan bir öğretmen, “*Okulumda beş yıldır görev yapmaktayım. Bu süre içerisinde, daha önceden yaşanan internet, bilgisayar, eski masalar vs. sorunlar giderilmiştir. Lavabo yapılmıştır. Yaşanılan tek sorun sınıftan kapı ile ayrılabilen bir tuvaletin bulunmamasıdır (İB(11))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “*Sınıflarda lavaboların olması, çocukların da öz bakım becerilerini kazanmaları için bu lavaboları kullanmaları gerekir (İB(16))*” diyerek görüşünü ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise “*Tuvaletler sınıflardan uzaktır (İB(7), İB(8), İB(10))*” diyerek benzer şekilde görüş belirtmişlerdir.

4.1.2. Oyun alanı yetersizliği.

Okulların sahip olduğu fiziksel yapı itibarı ile yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %20'si ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 60'ı okullarında yeterli oyun alanına sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir. Oyun alanlarının yetersiz olması ile ilgili olarak, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan bir öğretmen, *“Yağmur yağdığı zamanlarda çocukların oyun oynayabileceği alan yok (OE(4))* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Oyun parkı çocuk sayısına oranla yetersizdir (OE(10))”* şeklinde görüş ortaya koymuştur. Bir diğer öğretmen ise, *“Tek sorunumuz oyun parkımızın üzeri açık olduğu için yağmurlu havalarda kullanamıyoruz (OE(14))”* diyerek görüşünü ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Okulumuzun oyun odası küçüktür (OE(20))”* şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Oyun alanlarının yetersiz olması ile ilgili olarak, ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler ise, *“Kapalı oyun alanı olmaması (İB(5), İB(7), İB(8), İB(10), İB(17), İB(19))”* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okulumuzun park alanı çocuklara uygun değil (İB(6))* şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Kapalı bir oyun salonu olmadığı için kötü havalarda hareketli oyun etkinliklerini yapamıyorum. Her devlet okuluna kapalı kişi sayısına uygun bir salon gereklidir (İB(1))”* şeklinde görüşünü belirtmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okulun bahçesi dışarı oyunları açısından uygun değildir (İB(14), İB(20))”* şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Oyun parkı yeterli değil ve üstü halen daha açıktır (İB(2))* şeklinde ifade belirtmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Daha büyük oyun alanı olmalı (İB (18))”* şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

4.1.3. Yetersiz sınıf alanları.

Okulların sahip olduğu fiziksel yapı itibarı ile yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin % 45'i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 55'i ders yaptıkları sınıf alanının eğitim ve öğretim için yetersiz olduğunu gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sınıf alanlarının yetersiz olması ile ilgili olarak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, “Okulumuzda sınıflar küçük olduğu için yer sıkıntısı yaşamaktayız (OE(1),OE(4),İB(9))” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, “Bulunduğumuz bina okulöncesi eğitime uygun değildir. Sınıflarda hareket etmek çok zordur. Kısıtlı alanda çok masa ve sandalye ile 4-5 yaş çocukları için tehlikeli bir durum yaratmaktadır. Bu durumda da etkinliklerimiz verimsiz geçmektedir (OE(3))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okuldaki öğretmen ise, “Okulumuz fiziki olarak birçok okuldan iyi durumdadır. Bu konuda kendini geliştirmeye devam etmektedir. Benim yaşadığım tek sıkıntı, sınıfımın diğer sınıflara kıyasla daha küçük olmasıdır (OE(6))” diyerek görüşünü bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Sınıf büyüklüğü çok küçük olduğu için köşeleri tam donanımı ile yaratmak mümkün değil. Bu nedenle de özellikle serbest zaman etkinliği zorluyor (OE(7))” şeklinde düşüncelerini belirtmiştir. Aynı okulda görev yapan bir başka öğretmen ise, “Okulumuzdaki sınıflar küçük, öğrenci sayısı ise çok fazladır. Dolayısıyla her türlü etkinliği sınıfta yaptırıyoruz (OE(8))” diyerek görüşünü bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Sınıfların fiziksel koşulları zaman zaman yetersiz kalıyor (OE(13))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise “Bazı etkinlik odaları eksiktir (OE (5))” şeklinde görüş ortaya koymuştur. Oyun alanlarının yetersiz olması ile ilgili olarak, ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmenler, “Sınıflar okul öncesi eğitime uygun değildir (İB(7), İB(8), İB(10), İB(12))” şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Okul öncesi binası daha önceden ev olduğu için, sınıfların büyüklüğü yeterli değildir. Okul öncesinde sınıflarda oyun alanı olması gerektiğini düşünüyorum. Sınıfımın küçük olması oyun köşesini oluşturmama engel olmaktadır (İB(2), İB(3))” şeklinde ifade belirterek benzer görüşler ortaya koymaktadırlar. Bir diğer öğretmen ise, “Sınıfımın fiziksel imkânları yetersizdir (İB(9))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Sınıflarımız öğrenme merkezlerini hazırlama açısından, yeterli alana sahip değildir (İB(14), İB(20))” şeklinde görüşlerini ortaya koymuşlardır. Bir diğer okuldaki öğretmen ise, “Sınıfların biraz daha büyük ve ilgi köşelerinin daha verimli kullanılması sağlanmalıdır (İB(16), İB(18))” şeklinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

4.1.4. Okul alanının güvenliğini yetersiz olması.

Okulların sahip olduğu fiziksel yapı itibarı ile yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %20'i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 15'i okul alanının güvenliğini yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Okul alanının güvenliğini yetersizliği ile ilgili olarak okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler, “Okul binasının ana cadde üzerinde olması sorun yaratıyor (OE(2), OE(11), OE(12), OE(13))” şeklinde ifade etmiştir. Okul alanının güvenliğini yetersizliği ile ilgili olarak ilkököl bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmen ise, “Okulun sınırları yeterli dereceye güvenli değildir (İB(8))” şeklinde görüş ortaya koymuştur. Bir diğerk okuldaki öğretmen ise, “Öncelikle okulun bahçesi okul öncesi öğrencileri için çok da güvenli değildir. Okulun kapıları bozuktur. Bahçe düzenlenmesi çocuklara göre değildir. Okulun arka bahçesinde boşluklar vardır. Bahçenin çoğunluğu taşlarla doludur (İB (13))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise “Okulumuz ana yola yakın bir konumda ve ana binadan ayrı bir durumdadır. Okul bahçesinin duvarlarının yeterli güvenliğe sahip olmaması ve ana binaya bağlayan kapalı bir alanın olmaması bizi hem güvenli oyun oynama hem de hava koşullarına göre sınıfta kalıyor olmamıza neden oluyor (İB (15))” şeklinde görüş ortaya koymuştur.

4.1.5. İlkokul bünyesine bağlı olmak.

Okulların sahip olduğu fiziksel yapı itibarı ile yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 20'si ilkököl bünyesine bağlı olmalarından dolayı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerden biri, “İlkokul bünyesinde birlikte olmak sorun yaratmaktadır (İB(4))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Okul öncesi öğrencilerinin bahçeyi 1. ve 2. sınıf öğrencileri ile birlikte kullanmaları sorun olmaktadır (İB(7), İB(8))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğerk öğretmen ise, “Okulun birçok imkânı; kantin, fotokopi, internet vb. ana binada bulunduğundan sıkıntı yaşamaktayız (İB(15))” şeklinde görüş bildirmiştir.

Okulların sahip olduğu fiziksel imkânları nedeni ile yaşanan sorunlar: Tuvalet ve lavabo yetersizliği, oyun alanı yetersizliği, yetersiz sınıf alanları, okul alanının güvenliğinin yetersiz olması ve ilköğretim bünyesine bağlı olmak şeklinde ifade edilmiştir. İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında yaşanan en önemli fiziksel yapı sorunu oyun alanı yetersizliği olduğu görülmektedir. Bunun da en önemli nedeninin ilköğretim bünyesinde eğitim gören okul öncesi öğrencileri ile ilköğretim öğrencilerinin aynı anda teneffüse çıkıyor olmaları ve devlet okullarının önemli bir bölümünün oyun alanlarının üzerinin açık olmasından dolayı olumsuz (yağmur, güneş, rüzgâr vs.) hava koşullarında bu alanlardan yararlanılamaması olduğu düşünülmektedir. Yine bu boyutla ilgili verilen görüşler incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarının ve aynı zamanda ilköğretim bünyesine bağlı sınıfların diğer bir önemli fiziksel yapı sorunu yetersiz sınıf alanlarıdır. Ülkemizde bulunan okul öncesi sınıflarının önemli bir bölümünün devşirme sınıf olması nedeni ile bu sınıfların okul öncesi eğitim için yeterli gelmediği düşünülmektedir.

4.2. İkinci Boyut: Okul personelinin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okulun çalışanlarının sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 4’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 4: Okulun çalışanlarının niteliği ile ilgili yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Sorun yaşanmamaktadır	12	8	20	%60	%40	9	11	20	%45	%55
Hizmetlilerden kaynaklanan sorunlar.	8	12	20	%40	%60	10	10	20	%45	%55

Okul yöneticisinden										
kaynaklanan	-	20	20	-	%100	3	17	20	%15	%85
sorunlar.										

İkinci alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okul çalışanlarının niteliği ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Okul çalışanlarının niteliği nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 4’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.2.1. Sorun yaşanmamaktadır.

Okul çalışanlarının niteliği nedeniyle yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %60’ı ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 45’i bu konuda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Okul çalışanlarının niteliğini nedeniyle sorun yaşanmadığını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler, “Okul çalışanlarının niteliği ile ilgili sorun yaşamamaktayım (OE(2), OE(3), OE(4), OE(6), OE(9), OE(10), OE(11), OE(12), OE(13))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, “Okul çalışanları ile ilgili hiçbir sıkıntımız yoktur. Herkes görevinin gerektirdiklerini layıkıyla yapmaktadır (OE(1))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Okul çalışanları ile ilgili sorunumuz yok. Gayet uyumlu çalışabiliyoruz (OE(7))” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Bir başka öğretmen ise, “Okul çalışanları ile ilgili herhangi bir sorun yok. Herkes görevini eksiksiz yerine getirmektedir (OE(8))” şeklinde görüş bildirmiştir. Okul çalışanlarının niteliğini nedeniyle sorun yaşanmadığını belirten ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler ise, “Okul çalışanlarının niteliği ile ilgili sorun yaşamamaktayım (İE(1), İE(3), İE(5), İE(7), İE(16), İE(17), İE(19), İE(20))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, “Bu konuda yaşadığım bir sorun bulunmamaktadır. Tüm çalışanlarımız yardımcı ve işbirliği halinde çalışmaktadır (İE(11))” şeklinde görüş bildirmiştir.

4.2.2 Hizmetli sorunu.

Okul çalışanlarının niteliği nedeniyle yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %40'ı ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 45'i okul hizmetlisinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Okul hizmetlisinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirten, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Hizmetliler ile ilgili eksiklikler yaşamaya devam ediyoruz (OE(5))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Erkek hizmetlimiz olmadığından, bazı okul işlerini yapmakta sorunlar yaşamaktayız (OE(14), OE(15), OE (16), OE(17), OE(18),OE(19), OE(20))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Okul hizmetlisinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirten, ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerden biri, *“Hizmetliler gerekli uyarıların yapılmasına rağmen istenilen hizmeti yerine getirmemektedirler (İB(13))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Hizmetli sayısının az olması işlerin eksik ve yavaş ilerlemesine neden oluyor (İB(8), İB(10))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul çalışanlarının niteliği ile ilgili hizmetlilerin okul öncesine daha fazla önem vermesi, beslenme yapıldıktan sonra masaların silinmesi gerekiyor (İB(9))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda çalışan öğretmenler ise, *“Okul hizmetlileri temizliğe önem göstermiyor (İB(6), İB(12), İB(18))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul hizmetlilerinin daha titiz çalışması gerekmektedir. Hijyen konusunda ciddi sıkıntılarımız var (İB(14))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Hizmetlilerin verimliliği, görevlerini yerine getirme konusunda problemler yaşanmaktadır (İB(4))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okuldaki öğretmen ise, *“Hademelerde öğretmenlere karşı saygı yoktur. Okul müdürü ile birlikte dedikodu yaparak, karalama yapmaktadırlar (İB(2))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymuştur.

4.2.3. Okul yöneticisi sorunu.

Okul çalışanlarının niteliği nedeniyle yaşanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. İlkokul

bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 15'i okul yöneticisinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade ederken, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler bu yönde herhangi bir görüş ifade etmemişlerdir. Okul yöneticisinin niteliğini nedeniyle sorun yaşandığını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Yöneticinin okul öncesi eğitim, ortam, materyaller konusunda bilgi sahibi olmaması, yasal düzenlemeleri bilmemesi ve öğrenmek yerine kendi bildiğini yapmasından dolayı eğitimde sıkıntılar yaşamaktayız (İB(15))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Yönetici öğretmenlere eşit davranmamaktadır İB(13))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okulumuza 2 yıl önce gelen müdür ile birlikte mobbing de dahil birçok sorunlar yaşadık. Okul müdürümüz öğretmenleri karalama ve dedikodu yapmıştır (İB(2))”* şeklinde ifade etmiştir.

Okul personelinin niteliği nedeniyle yaşanan sorunlar: Hizmetlilerden kaynaklanan sorunlar ve okul yöneticisinden kaynaklanan sorunlar olarak belirtilmiştir. Bu boyut ile ilgili katılımcıların en önemli sorununun hizmetli sorunun olduğu görülmektedir. Okullarda bulunan hizmetlilerin önemli bir bölümünün bayan olması, bayan hizmetlilerin bazı alanlarda yetersiz kalmasından dolayı erkek hizmetli ihtiyacının olduğu düşünülmektedir. Ayrıca okullara hizmetli alımında herhangi bir kriter olmaması nedeniyle hizmetlilerin yerine getirmesi beklenen görevlerde yetersiz kalmalarına neden olduğu düşünülmektedir.

4.3. Üçüncü Boyut: Eğitim programının uygulanması aşamalarında yaşanan sorunlar.

Eğitim programı uygulanırken karşılaşılan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 5’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 5: Eğitim programı ile ilgili yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Sorun yaşanmamaktadır	5	15	20	%25	%75	5	15	20	%25	%75
Ailelerden kaynaklanan sorunlar.	1	19	20	%5	%95	9	11	20	%45	%55
Maddi kaynak yetersizliği.	6	14	20	%30	%70	12	8	20	%60	%40
Eğitim programından kaynaklanan sorunlar.	11	9	20	%55	%45	-	20	20	-	%100

Üçüncü alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkököl bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okulunuz da eğitim programı uygulanırken yaşadığınız sorunlar nelerdir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Eğitim programı nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 5’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.3.1. Sorun yaşanmamaktadır.

Eğitim programının uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %25'i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 25'i eğitim programının uygulanmasında herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Eğitim programı uygulanırken herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Okulumda eğitim programını uygularken bir sorun yaşamıyorum. Koordineli bir şekilde her şey uygulanabiliyor (OE(1))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Eğitim programını uygularken pek sorunumuz olmaz (OE(2), OE(9), (20))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka öğretmen ise, *“Sınıflarımız küçük olduğu için okuldaki derslerde aile katılımı olmuyor. Aile katılımı, eve gönderilen proje ödevleriyle programa dahil oluyor. Plan hazırlama ve uygulamada herhangi bir sıkıntı yaşanmıyor. Öğrencilerden artık malzemeler istenerek materyal eksiklikleri de gideriliyor (OE(8))”* şeklinde ifade etmiştir. Eğitim programı uygulanırken herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Eğitim programını uygularken zorlandığım bir konu yok (İB(5), İB(9), İB(12), İB(17), İB(20))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır.

4.3.2. Ailelerden kaynaklanan sorunlar.

Eğitim programının uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %5'i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin %45'i eğitim programının uygulanmasında ailelerden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ailelerden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Aileler zaman zaman katılımcı olmak istemiyor (OE (13))”* şeklinde ifade etmiştir. Ailelerden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Aileler ilgisiz olduğu için aile katımlı çalışmalara da katılmıyorlar (İB(7), İB(8), İB(10), (13))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka okulda görev

yapan öğretmenler ise, *"Okul öncesi eğitim kapsamında yapılan aile katılımı çalışmaları yeterli değil (İB(4), İB(6))"* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *"Eğitim programı uygulanmasında, ailelerin program dışı baskılarından dolayı aksaklık yaşanmaktadır (İB(15))"* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *"Aile katılımı etkinliklerim ilgi görmüyor. Çeşitli denemelerime rağmen aileler katılmıyor (İB(18))"* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *"Veli katılımı çok düşüktür. Bu sene yaptığım toplantıya bir velim geldi ve toplantıya gelemeyeceğini haber veren velim olmadı (İB(2))"* şeklinde görüş bildirmiştir.

4.3.3. Maddi kaynak yetersizliği.

Eğitim programının uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %30'u ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 60'ı eğitim programının uygulanmasında maddi kaynak yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşandığını ifade etmişlerdir. Maddi kaynak yetersizliği nedeniyle sorun yaşandığını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *"Sınıfların küçük olması nedeni ile materyallerin kullanılması, hazırlık yapıldıktan sonra toplanması sürekli olarak sorun çıkarıyor (OE(4))"* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *"Eğitim programlarını destekleyici materyallerin olmaması (OE(3), OE(6), OE(11), OE(12))"* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, *"Zaman zaman istenilen materyalleri almakta ve bulmakta sıkıntı yaşıyoruz OE(5))"* şeklinde ifade etmiştir. Maddi kaynak yetersizliği nedeniyle sorun yaşandığını belirten ilkököl bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan bir öğretmen, *"Materyal için maddi sıkıntılar yaşamaktayım (İB(1))"* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *"Eğitim programını uygularken kullanılan materyallerin yetersiz oluşu (İB(7), İB(8), İB(10))"* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, *"Materyal hazırlarken tamamıyla kendi imkânlarımı kullanıyorum (İB(14))"* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *"Yeni geliştirilen öğretim programını öğrenci merkezli olarak uygulamaktayım. Uygun ya da hazır materyali bulmada zorlandığımdan, çoğu sınıf merkez materyallerimi kendim hazırlıyorum, bu bana bazen maddi olarak sorun olabiliyor (İB(11))"* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *"Resim el işi dersi yaptırırken gerekli*

malzemelerin çocuklar tarafından okula getirilmesiyle ilgili problem yaşıyorum (İB(19))” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Yeni programa başladığımızdan dolayı materyal yetersizliği var. Materyal hazırlamakta zaman sıkıntısı yaşamaktayız (İB(4), İB(6), İB(18))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, “Okulumuzda materyal sıkıntısı yaşıyoruz. İhtiyaç duyulan kırtasiye malzemelerini aileler ya eksik gönderiyor ya da hiç göndermiyor (İB(2))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, “Materyal eksikliği her zaman karşımıza sorun olarak çıkmaktadır (İB(16))” şeklinde görüş bildirmiştir.

4.3.4. Eğitim programından kaynaklanan sorunlar.

Eğitim programının uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin % 55’i eğitim programından kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade ederken, İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin bu yönde herhangi bir görüş belirtmemişlerdir. Eğitim programı uygulanırken program kaynaklı sorun yaşandığını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler “Okulumuzda eğitim programını uygularken plan hazırlama konusunda zorluklar yaşıyorum. Yeni program hazırlık aşamasında olduğu için uygulama boyutunda sıkıntılar yaşıyor (OE(10), OE (18))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, “Müfredat değişiminin bir düzene oturmamasından kaynaklı sorunlar yaşamaktayım (OE(11))” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Okul öncesi eğitim planları yeni değiştiği için alışma sürecindeyiz. Bu konu ile ilgili ara sıra sorunlar yaşamaktayım OE(5))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, “Bu yıl program yapısında değişikliğe gidildiği ve öğretmenler de çok geç bilgilendirildiği için çok sorun yaşıyoruz. Öğretmenler çok daha önceki bir zamanda, daha kapsamlı açıklamalarla bilgilendirilmeliydi (OE(7))” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Bu yıl okul öncesi eğitim programlarımız değiştiği için plan hazırlama konusunda sorun yaşıyoruz. Çalışmalarımızı istediğimiz gibi yürütmekte zorluk yaşıyoruz (OE(14) OE(15), OE(16), OE(17), OE(19))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmen ise, “Eğitim programını uygularken çeşitli sorunlar yaşamaktayım. Özellikle plan hazırlama ve öğretmen toplantıları konularındaki

sorunumuz bizleri olumsuz yönde etkilemektedir (OE(3))” şeklinde görüş bildirmiştir.

Eğitim programının uygulanması aşamasında yaşanan sorunlar: Ailelerden kaynaklanan sorunlar, maddi kaynak yetersizliği ve eğitim proramından kaynaklanan sorunlar olarak tespit edilmiştir. Hem okul öncesi eğitim kurumlarında hem de ilkököl bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin bu boyutla ilgili yaşadıkları en önemli sorun maddi kaynak yetersizliği olduğu görülmektedir. Bunun en temel nedeninin eğitim programının bu yıl değişmiş olmasından dolayı materyal hazırlamak ve etkinlik gerçekleştirmek için öğretmenlerin kaynak sıkıntısı yaşadığı düşünülmektedir. Ayrıca ilkököl bünyesine bağlı okul öncesi sınıflarında çocuğu eğitim gören velilerin aile katılımı etkinliklerine yeterince ilgi göstermediği görülmektedir. Öğretmenler tarafından velilere okul öncesi eğitimin ve okul öncesi eğitim için aile katılımı etkinliklerin öneminin yeterince anlatılamadığı düşünülmektedir.

4.4. Dördüncü Boyut: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlar.

Okulun sahip olduğu öğrenci yapısı nedeniyle karşılaşılan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 6’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 6: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Sorun yaşanmamaktadır	5	15	20	%25	%75	4	16	20	%20	%80

Öğrenci sayısı	12	8	20	%60	%40	9	11	20	%45	%55
fazlalığı.										
Veli profili.	3	17	20	%15	%85	7	13	20	%35	%65

Dördüncü alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okulunuzda ki öğrenci profili nedeniyle öğrenci hizmetlerinde ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Öğrenci yapısı nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 6’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.4.1. Sorun yaşanmamaktadır.

Öğrenci yapısı nedeniyle, öğrenci hizmetlerinden kaynaklanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %25’i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 20’si öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci yapısı nedeniyle herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, “Okulumda öğrenci hizmetlerinden kaynaklı herhangi bir sorun yaşamamaktayım (OE(2), OE(6), OE(11), OE(12), OE(13))” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrenci yapısı nedeniyle herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, Öğrenci yapısı nedeniyle herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, “Öğrencilerin yapısı, veli profili ile herhangi bir sorun yaşamamaktayım (İB(9), İB(10), İB(16), İB(19))” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır.

4.4.2. Öğrenci sayısının fazla olması.

Öğrenci yapısı nedeniyle, öğrenci hizmetlerinden kaynaklanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %60'ı ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 40'ı öğrenci sayısının fazla olmasından dolayı öğrenci hizmetlerinde sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenci fazlalığı nedeniyle sorun yaşadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Öğrenci sayımız çok yüksektir. Girne bölgesi sürekli göç alan bir bölge olduğu için veli ve öğrenciler adaptasyon sorunu yaşamaktadır (OE(5))”* şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Öğrenci sayısının fazla, sınıfların ise küçük olması nedeniyle sıkıntı yaşanıyor (OE(8))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Okul öncesi çocukların daha fazla ilgiye ihtiyacı var. İstenildiğinde gerekli yardımı alabilmesi için sınıf sayısının 15'i geçmemesi düşüncesindeyim. Merkez okulu olduğumuzdan civar köylerdeki öğrencilerin bize kayıt yaptırması öğrenci sayımızı artırmaktadır (OE(16))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Öğrenci sayımız çok fazla olduğundan çalışmalarda zorlanıyoruz. Genellikle göçmen ailelerin çocukları gelmektedir. Ancak bunun ile ilgili çok büyük sorun yaşamıyoruz (OE(7))”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Bir başka okuldaki öğretmenler ise, *“Sınıfların fiziki yapısı uygun olmadığı için öğrenci sayıları ile ilgili sorun yaşıyoruz (OE(9), OE(10))”* şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, *“Öğrencilerle bire bir ilgilenebilmek için sayıların azaltılması gerekmektedir (OE(17))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Başka bir okuldaki öğretmen ise, *“Okul öncesi eğitimde sınıf sayılarının 15'i geçmemesi gerekiyor (OE(14), OE(19))”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Sınıflarımız küçük olmasına rağmen her sınıfta en az 20 öğrenci bulunmaktadır. Sınıfta ayağa kalkıp yürümek isteyen düşmektedir (OE(3))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Merkez okul olduğumuzdan civar köylerdeki öğrencilerin bu okula kayıt yaptırması ve bununla ilgili bir önlem alınmaması öğrenci sayımızı artırmaktadır (OE(15))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Branş saatinde sınıf sayısının fazla olması bize uygulamada zorluk yaşıyor (OE(18))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrenci fazlalığı nedeniyle sorun

yaşadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, “Sınıftaki öğrenci sayımız çalıştığımız yaş grubu için fazla olduğundan bununla ilgili sorun yaşamaktayız (İB(4), İB(5), İB(6), İB(17), İB(18))” şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir başka öğretmen ise, “Okulumuz Gazimağusa’nın gözde okullarından olduğundan talep çok fazladır. Bundan dolayı okul nüfusu çok kalabalıktır. Bu da zaman zaman sorunlar yaşamamamıza neden olmaktadır (İB(20))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Sınıfımda yardımcı abla olmasına rağmen 20 adet 4 yaş grubu öğrenciler ile ilgilenmek zor oluyor (İB(12))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, “Sınıfta 4 yaş ve 5 yaş birleştiğinde kalabalık durumda oluyor. Bu nedenle de aksaklık olabiliyor. Sınıfta yeterli alan açılmadığından tüm etkinlikler karmaşık ve birbirine karışmış halde oluyor. Sınıfta merkez oluşturacak alan kalmıyor. Panolar ise çocukların aklının karışmasına neden oluyor (İB(15))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Okulumuzun öğrenci sayısı yüksektir. Talep edilen bir okul olduğumuzdan dolayı öğrenci sayılarımız fazladır. Öğrencilerimiz genel olarak hareketli çocuklardır (İB(14))” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

4.4.3. Veli profilinden kaynaklanan sorunlar.

Öğrenci yapısı nedeniyle, öğrenci hizmetlerinden kaynaklanan sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %15’i ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 35’i veli profilinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Veli profili nedeniyle sorun yaşadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, “Velilerimiz çocuk yetiştirme konusunda yetersiz bilgiye sahiptir. Bence çocuk sahibi olmak isteyen her ebeveyn zorunlu eğitime tabi tutulmalıdır. (OE(3))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Aileler çocukların eğitimi ile ilgili ilgisiz kalıyor (OE(4))” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, “Velilerimizin aile yapıları öğrencilerimize bire bir yansımakta ve problem oluşturmaktadır. Bazı ailelerin çocuklara aşırı düşkünlüğünden, bazı ailelerinden de çocuklara karşı ilgisizliğinden çocuklarda davranış bozuklukları olabiliyor (OE(1))” şeklinde ifade etmiştir. Veli profili nedeniyle sorun yaşadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev

yapan öğretmenlerden biri, *“Velilerin birçoğu çocuklarını düzenli olarak okula yollamıyorlar. Bu nedenle de etkinliklerimi tamamlamakta zorluk çekiyorum. Bazen bir etkinliği 2-3 defa da tamamladığım oluyor (İB(3))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Çocukların ailelerinin parçalanmış olmasından dolayı sorun yaşıyoruz (İB(5), İB(17))”* şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, *“Öğrencilerin ailelerinden kaynaklanan sorunlar yaşıyorum” (İB(8))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Velilerin ilgisizliği öğrencilerin başarılarını da olumsuz yönde etkiliyor (İB(7))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Bazı velilerim ilgisiz olduğundan, aile katılımlarına olan katkıları çok geç oluyor (İB(11))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Yaşadığım en büyük sorun çocuğuna yeterince özveri göstermeyen velilerdir. Çocuklar ailelerinin bu şekilde davranmalarından dolayı okula gelişimsel olarak eksik başlıyorlar (İB(2))”* şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Katılımcıların belirttikleri görüşlere göre sınıf başına düşen öğrenci sayısının fazlalığı ve veli profili nedeniyle öğrenci hizmetlerinde sorunlar yaşanmaktadır. Ülkemizde faaliyet gösteren devlete bağlı okul öncesi eğitim kurumlarının merkezi ve tek olması nedeniyle talep fazla olmakta, talebin fazla olması nedeniyle sınıf kapasitelerinin üzerinde öğrenci kaydı yapıldığı için sıkıntılar yaşandığı düşünülmektedir.

4.5. Beşinci Boyut: Okul bütçesi nedeniyle yaşanan sorunlar.

Bütçe hizmetleri nedeniyle karşılaşılan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 7’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 7: Bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Okul bütçesi yetersizliği.	7	13	20	%35	%65	13	7	20	%65	%35
Sorun yok.	5	15	20	%25	%75	5	15	20	%25	%75
Ailelerin maddi durumu.	8	12	20	%40	%80	6	14	20	%30	%70

Beşinci alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilköğretim bünyesine bağlı anasınıfında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okulunuzda bütçe hizmetlerinden kaynaklı ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Okul bütçelerinin yapısı nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 7’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.5.1. Okul bütçesi yetersizliği.

Okulların bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %35’i ve ilköğretim bünyesine bağlı anasınıfında görev yapan öğretmenlerin % 65’i okulların sahip oldukları bütçelerin yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Okul bütçesinin yetersiz olduğunu belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, “Okulumuzda zaman zaman bütçe sorunları yaşanmaktadır. Çünkü öğrencilerinin maddi yapıları zayıftır. Okul aile birliğinin bütçeleri de çok iyi değil. Devletin daha fazla okullara maddi destek standartının yükseltilmesi gerekir (OE(1))” şeklinde ifade etmiştir. bir diğer öğretmen ise, “Okul olarak gelirimiz giderlerimizi karşılamıyor. Bu yüzden de bütçe konusunda

sıkıntı yaşıyoruz (OE(5))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Milli eğitim bakanlığı okullarımıza gerekli bütçeyi ayırmıyor. İhtiyaçlarımızı okul aile birliği çalışmaları ile gidermekteyiz (OE(12))*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Bakanlığın katkı sağlamaması sebebiyle okul bütçemiz yetersiz kalıyor (OE(13))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okuldaki öğretmen ise, *“Okulumuzun sınırlı bir bütçesi vardır. Bağış paraları ile okul bütçesine katkı sağlanıyor (OE(8))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okulun yeterli bir bütçesi olamıyor. Olanla da çok az ihtiyaç karşılanabiliyor. Zaten okulun tüm ihtiyaçlarını karşılamak devletin görevidir (OE(7))*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka okuldaki öğretmen ise, *“Okul bütçemiz yeterli değildir. ihtiyaç duyulduğunda ailelerden toplanarak karşılanmaktadır (OE(10))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Okul bütçesinin yetersiz olduğunu belirten ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Okul öncesi eğitime ayrılan bütçe yetersizdir” (İB(5), İB(6), İB(7), İB(8), İB(10), İB(14), İB(17))*” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bir başka öğretmen ise, *“Okul bütçemiz çok iyi olmadığı için sınıf, dolap vs. gibi birçok ihtiyacımız ertelenmektedir” (İB(4))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okulumuzun bütçesi iyi olsa, gerek sınıfın fiziksel durumu daha iyi olacak, gerekse öğrenci etkinlikleri ile ilgili daha güzel şeyler yapılabilecek” (İB(12))*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Okul giderleri bakanlık tarafından karşılanmıyor. Bu giderleri ailelerden toplamak zorunda kalıyoruz. Ancak çok fazla bir miktar alınmadığından ve alınan bu miktarın da bir kısmının okula kalmasından dolayı giderler alınamamakta, böylelikle de etkinlikler kısıtlanmaktadır (İB(15))*” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul bütçesi kısıtlı olduğundan, öğretmenin kâğıt ihtiyacının sınırlı verildiği için sıkıntı yaşanıyor” (İB(19))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Okulun maddi durumunun iyi olmamasından dolayı, okul hizmetlerinde çok fazla sıkıntı yaşıyoruz (İB(9))*” şeklinde düşüncesini belirtmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Bakanlık okullara gereken bütçeyi ayırmıyor. Bundan kaynaklı da maddi konularda ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Sınıf içinde ihtiyaç duyulan malzemeler alınamıyor. Planlanan geziler yapılamıyor (İB(13))*” şeklinde görüş bildirmiştir.

4.5.2. Sorun yok.

Okulların bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %25'i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 25'i bütçe hizmetlerinden kaynaklanan herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Bütçe hizmetleri nedeniyle herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler, *“Okulda bütçe hizmetleri konusunda herhangi bir sorunuz yok (OE(4), OE(9))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka okulda g öğretmenler ise, *“Okuldaki sıkıntılarımızı okul aile birliği katkıları ile aşmaya çalışıyoruz (OE(2), örev yapan OE(11))”* şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bir diğer okuldaki öğretmen ise, *“Okulda bütçe hizmetleri ile ilgili sorun yaşamıyoruz. Yardımcı abla paraları, veliler tarafından bankaya yatırılıyor ve dekont okula geliyor. Okulda para toplanmıyor (OE(3))”* şeklide görüş bildirmiştir. Bütçe hizmetleri nedeniyle herhangi bir sorun ile karşılaşmadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Okulda bütçe hizmetleri konusunda herhangi bir sorunuz yok (İB(3), İB(16), İB(18), İB(20))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka öğretmen ise, *“Okul öncesi olarak senede bir gün piknik ve gezi yapıyoruz. Bunun dışında yapacağımız etkinlikler için kaynak bulmamız gerekmemektedir (İB(2))”* şeklinde ifade etmiştir.

4.5.3. Ailelerin maddi durumu.

Okulların bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %40'ı ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 30'u velilerin okula maddiyat yönünden yeterli katkıda bulunmadıkları için sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Velilerin okula maddiyat yönünden yeterli katkıda bulunulmadığını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler *“Okulda para toplanırken bazı veliler para vermek istemiyor (OE(14), OE(18))”* şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Okulumuz bir devlet okulu olduğu için velilerden alınan paralar konusunda*

velilerimizin bazı kesimleri huzursuz olmakta ve para vermek istememektedir (OE(15), OE(16))” benzer şekilde görüş bildirmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, “Yılda bir kez kırtasiye ücreti toplanmaktadır. Bunula birlikte bazı kesimler buna itiraz etmektedir (OE(17))” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bir başka öğretmen ise, “Bütçe hizmetleri konusunda bazı velilerin ihmalkârlığı, katılımda bulunmak istememesi konusunda sorun yaşıyoruz (OE(6))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Zaman zaman gerekli ihtiyaçlar için para toplanması gerektiğinde, bazı veliler tarafından tepki ile karşılanır (OE(19))” şeklinde görüşünü ortaya koymuştur. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, “Yardımcı öğretmen ücretlerini toplamakta sıkıntı yaşıyoruz. Böyle olunca da sürekli veliler ile karşı karşıya kalıyoruz (OE(5))” şeklinde görüş bildirmiştir. Velilerin okula maddiyat yönünden yeterli katkıda bulunulmadığını belirten ilkökul bünyesine bağlı ana sınıfta görev yapan öğretmenler, “Bazen öğretmen yardımcısı ücretlerini almada aileler ile sorun yaşıyoruz (İB(11))” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, “Velilerin abla aidatlarını ödememesi (İB(5), İB(17))” benzer şekilde görüş bildirmişlerdir. Bir diğer öğretmen ise, “Okul gezileri için maddi imkânı olmayan öğrenciler konusunda sorun yaşanıyor (İB(1))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, “Veliler gereken bütçeyi çocuklarına sağlamıyor (İB(13))” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir diğer öğretmen ise, “Ailelerin maddi durumunu iyi olmamasından dolayı sorun yaşamaktayım (İB(9))” şeklinde ifade etmiştir.

Bu boyutla ilgili katılımcıların belirttiği görüşlere göre; ailelerin maddi durumu ve okul bütçelerinin yetersiz olması nedeniyle sorunlar yaşanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullar için ayrı ayrı bütçe oluşturulmaması ve ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarının okul aidatlarından elde ettiği geliri diğer sınıflar ile paylaşmak durumunda kalmasından dolayı sorunlar yaşadıkları düşünülmektedir.

4.6. Altıncı Boyut: Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan denetimler nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okul yönetimi ve bakanlık tarafından gerçekleştirilen denetimler nedeniyle yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 8’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 8: Uygulanan denetim sistemi nedeniyle yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Denetimleri gerçekleştiren kişilerin okul öncesi alanında yeterli olmayışları.	6	14	20	%30	%70	7	13	20	%35	%65
Denetimlerde belli bir standartın olmayışı.	4	16	20	%20	%80	6	14	20	%30	%70
Sorun yok.	10	10	20	%50	%50	7	13	20	%35	%65

Altıncı alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Okul yönetimi ve bakanlık tarafından gerçekleştirilen denetim alanlarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Gerçekleştirilen denetim alanlarında yaşanan sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 8’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.6.1. Denetmenlerin okul öncesi alanında yeterli niteliklere sahip olmamaları.

Gerçekleştirilen denetimler nedeniyle kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %30'u ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 35'i denetmenlerin sahip oldukları niteliklerin okul öncesi alanı için yetersiz kalması nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Denetmenlerin okul öncesi alanında uzman olmaması nedeni ile denetim sorunları yaşadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Denetimden önce okul öncesi sınıflarda sadece okul öncesi mezunları görev almalıdır. Bu yüzden ilkokul öğretmenleri müfredat dışı okuma yazma yaptırmaktadır (OE(5))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Yönetim alanında sorumlu öğretmenimiz de aynı zamanda okul öncesi öğretmeni olduğu için alan konusunda bilgili ve anlayışlıdır. Denetim alanında ise, okula gelen denetmenlerin alan konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması sıkıntı yaratıyor (OE(6))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Bazı denetmenlerin okul öncesi programlarında tam donanımlı olmaması (OE(2))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul öncesi kurumların ilkokul gibi denetlenmesi bence büyük bir sorundur (OE(13))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Bazı denetmenlerin okul öncesi eğitim alanına yetersiz oluşu sorun yaratmaktadır (OE(11))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Denetmenlerin gerekli bilgiye sahip olmadığını düşünüyorum (OE(4))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Denetmenlerin okul öncesi alanında uzman olmaması nedeni ile denetim sorunları yaşadıklarını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenlerden biri, *“Bakanlık tarafından yürütülen denetim alanlarında resim dersini resim denetmeni, beden eğitimi dersini beden eğitimi denetmeni, okul öncesi öğretmenini ise okul öncesi denetmeninin denetlemesi gerektiğini düşünüyorum (İB(16))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Okul öncesini denetlemeye gelen denetmenlerin okul öncesi alanında uzman olmadığı inancındayım (İB(20))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir diğer öğretmen ise, *“Denetim yapılmakta ancak denetleyen kişilerin okul öncesi eğitim konusunda bilgi sahibi*

olmamasından dolayı yapılan denetimleri geçersiz kılmaktadır. Ayrıca bu sebepten dolayı okul öncesi kurumlarından, ilkokul kurumları gibi ortam, yapı, program ve etkinlik beklenmesine neden olmaktadır (İB(15))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Denetmenlerin okul öncesi ile ilgili çok tecrübesi olmadığı için bize çok yardımcı olamıyorlar (İB(9))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul öncesi denetçilerinin bizim alamızda uzman kişilerden olması gerekiyor. Bu şekilde olduğu zaman daha nitelikli bir şekilde denetleneceğimizi düşünüyorum (İB(14))*” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır. Bir başka öğretmen ise, *“Denetmenlerin okul öncesi alanında bilgili ve yeterli olduğunu düşünmüyorum. Gelen denetmenler alakasız konularla ilgili yorumlar yapıp gereksiz eleştirilerde bulunuyorlar (İB(13))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Beni denetleyen kişilerin okul öncesi mezunu olmayışı ve okul öncesi konusunda gereken farkındalığın kazanılmaması sorun yaratmaktadır (İB(1))*” şeklinde ifade etmiştir.

4.6.2. Denetimlerde belli bir standardın olmaması.

Gerçekleştirilen denetimler nedeniyle kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %20’i ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 30’u gerçekleştirilen denetimlerde belli bir standardın olmaması nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Belli bir standardın olmaması nedeni ile denetim sorunları yaşadıklarını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden biri, *“Bakanlık tarafından hiçbir denetim yapılmamaktadır. Bakanlık okullar dışında her şey ile ilgileniyor. Bakanlığın eğitim konusunda daha hassas olması gerekiyor (OE(1))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Bakanlık tarafından yapılan denetimlerin çok ciddi bir şekilde yapılmadığını düşünmekteyim. Yapılsa da bunun için nitelikli bir sistem yaratılmamıştır (OE(7))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Bakanlık tarafından gerekli denetimin sağlanmadığını düşünüyorum (OE(8))*” şeklinde düşüncesini ortaya koymuştur. Bir diğer öğretmen ise, *“Denetimlerin çok az olduğunu düşünüyorum (OE(12))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Belli bir standardın olmaması nedeni ile denetim sorunları yaşadıklarını belirten ilkokul bünyesinde görev yapan öğretmenlerden biri, *“Denetmenlerin özellikle köy okullarında görev yapan okul*

öncesi öğretmenlerine pek değer verilmediğini düşünüyorum. Böyle olunca da sorunlarımızı kendi başımıza çözmeye çalışıyoruz (İB(3))” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Okulumuzdaki denetmen sıkıntısı ile ilgili defalarca bakanlık bu konuda bilgilendirildi. Fakat bakanlık bu konu ile ilgili her hangi bir denetimde bulunmamıştır (İB(2))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Özellikle de bakanlık tarafından yapılan denetime maruz kalmadım. Çünkü okullara çok seyrek gelip denetim yapıyorlar. Okul yönetimi tarafından yapılan denetimler ile ilgili sıkıntım yok. Ancak daha fazla gözlem yapılması taraftarıyım (İB(11))*” şeklinde düşüncesini ortaya koymuştur. Bir başka okulda görev yapan öğretmenler ise, *“Denetmenlerin birbirleriyle iletişim kurmadıklarını düşünmekteyim. Her denetmen denetlediği öğretmenden farklı şeyler istemekte ve denetmenler arasında tutarsızlıklar yaşanmaktadır (İB(7), İB(8), İB(10))*” şeklinde görüş bildirmiştir.

4.6.3. Sorun yaşanmamaktadır.

Gerçekleştirilen denetimler nedeniyle kaynaklanan sorunlarının tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %50’si ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 35’i denetim sorunu yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Denetimlerde herhangi bir sorun yaşanmadığını belirten okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler *“Yapılan denetimler ile ilgili sorun yaşamamaktayım (OE(3), OE(9), OE(10), OE(14), OE(15), OE(16), OE(17), OE(19) OE(20))*” şeklinde benzer düşünceler ortaya koymaktadırlar. Bir diğer öğretmen ise, *“Okul yönetimi ve bakanlık tarafından gerçekleştirilen denetim alanlarında herhangi bir sıkıntımız yoktur (OE(18))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Denetimlerde herhangi bir sorun yaşanmadığını belirten ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Yapılan denetimler ile ilgili herhangi bir sorunumuz yoktur (İB(5), İB(6), İB(12), İB(17), İB(18), İB(19))*” şeklinde benzer düşünceler ortaya koymaktadırlar. Bir başka öğretmen ise, *“Okul yönetimimiz konusunda bir sorun yaşamıyoruz (İB(4))*” şeklinde ifade etmiştir.

Bu boyutta yaşanan sorunun iki temel nedeni olduğu görülmektedir. Bu nedenler; uygulanan denetim sisteminde öğretmenlerden kazandırılması beklenenlerle ilgili belli bir standart olmayışı ve denetimi gerçekleştiren kişilerin okul öncesi alanında yeterli olmaması nedeniyle yaşanıldığı düşünülmektedir.

4.7. Yedinci Boyut: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında yaşanan sorunlar.

Araştırma sorularına verilen yanıtlar dışında belirtilmek istenilen sorunlar ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 9’de temalar ve oranları belirtilmiştir.

Tablo 9: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri

TEMALAR	Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri					İlkokul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmen görüşleri				
	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)	Belirten	Belirtmeyen	Toplam	Belirten Yüzde (%)	Belirtmeyen Yüzde (%)
Okul binası nedeniyle yaşanan sorunlar.	3	17	20	%15	%85	-	20	20	-	%100
Sorun yok.	10	10	20	%50	%50	15	5	20	%75	%25
Farklı gelişen çocuklar için uzman eğitimci ihtiyacı.	7	15	20	%35	%65	-	20	20	-	%100
İlkokul bünyesine bağlı olmak.	-	20	20	-	%100	3	17	20	%15	%85
Eğitim Bakanlığının tutumu.	-	20	20	-	%100	1	19	20	%5	%95

Yedinci alt probleme ilişkin okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine ve ilkökul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmenine “Kurumunuzda yaşadığınız ve belirtmek istediğiniz başka ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz” sorusu yöneltilmiştir. Belirtilen soru ile ilgili öğretmen görüşleri Tablo 9’de temalar ve oranları ile yer almaktadır.

4.7.1. Okul binası nedeni ile yaşanan sorunlar.

Öğretmenlerin kurumlarında yaşadıkları ve ifade etmek istedikleri sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %15’i okul binasının fiziki yapısı nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade ederken, İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenler bu yönde herhangi bir görüş ifade etmemişlerdir. Okul binasının yapısı nedeniyle sorun yaşandığını belirten öğretmenlerden biri, “Okul binamızın okul öncesi eğitim kurumu olarak uygun olmadığını düşünüyorum (OE(3))” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmen ise, “Sınıflarımızın yapısı gelen öğrenci sayısını kaldıramamakta, bu da eğitimi zorlaştırmaktadır. Acilen yeni bir okul gerekmektedir. (OE(7))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, “Okulumuzda var olan sınıf sayılarının artırılması veya var olan sınıfların genişletilerek her türlü etkinliği uygulayabilecek sınıfların oluşturulması gerekmektedir (OE(8))” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır.

4.7.2. Sorun yok.

Öğretmenlerin kurumlarında yaşadıkları ve ifade etmek istedikleri sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %50’si ve İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 75’i başka herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Çalıştığı kurumu ile ilgili sorun yaşamadığını belirten okul öncesi eğitim kurumundaki öğretmenler, “Herhangi bir sorun yaşamamaktayım” (OE(1), OE(2), OE(4), OE(5), OE(9), OE(10), OE(11), OE(13))” şeklinde benzer düşünceler ortaya koymaktadırlar. Bir diğer öğretmen ise, “Çalıştığım kurumda

mutluyum. Herhangi bir sorunum yoktur (OE(6))” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Çalıştığım kurumda öğretmen-yönetici ve çalışanların çok güzel bir uyum içinde olduğumuzu düşünüyorum (OE(12))*” şeklinde ifade etmiştir. Çalıştığı kurumu ile ilgili sorun yaşamadığını belirten ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan öğretmenler, *“Bunlar dışında herhangi bir sorunumuz yoktur (İB(2), İB(3), İB(4),İB(5), İB(6), İB(9), İB(12), İB(13), İB(16), İB(17), İB(18), İB(19))*” şeklinde benzer düşünceler ortaya koymaktadırlar. Bir başka öğretmen ise, *“Genel olarak sorunlarımız bunlardır” (İB(14))*” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Herhangi belirgin bir konuda sorunum bulunmamaktadır (İB(11))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka okulda görev yapan öğretmen ise, *“Herhangi farklı bir sorun yaşamamaktayım (İB(1))*” şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır.

4.7.3. Farklı gelişim gösteren öğrenciler için eğitimci ihtiyacı.

Öğretmenlerin kurumlarında yaşadıkları ve ifade etmek istedikleri sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin %35’i farklı gelişim gösteren öğrenciler için alanında uzman eğitimci eksikliği nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade ederken, İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenler bu yönde herhangi bir görüş ifade etmemişlerdir. Bu yönde görüş belirten öğretmenlerden biri, *“Yavaş öğrenen, yani öğrenme güçlüğü çeken hiperaktif veya dil bozukluğu olan öğrenciler için rehber öğretmen veya dil terapisti olması gerektiğini düşünmekteyim (OE(14), OE(18))*” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır. Bir diğer öğretmenler ise, *“Öğrencilerde sıklıkla görülen dil bozukluğu nedeniyle dil terapistleri ve rehber öğretmenler her okulda olmalı (OE(17), OE(19))*” şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bir başka öğretmen ise, *“Okulumuzda dil terapistine ihtiyaç vardır (OE(20))*” şeklinde ifade etmiştir. Bir diğer öğretmenler ise, *“Rehber öğretmenimizin olmaması yönünde zaman zaman bu tip çocuklarla iletişim kurmakta zorlanıyoruz. Bunun yanında dil terapisti konusunda da yardım istiyoruz (OE(15), OE(16))*” şeklinde benzer görüşler ortaya koymuşlardır.

4.7.4. İlkokul bünyesine bağlı olmak.

Öğretmenlerin kurumlarında yaşadıkları ve ifade etmek istedikleri sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin %15'i ilkokul bünyesine bağlı olmaları nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İlkokul bünyesine bağlı olunması nedeniyle sorun yaşandığını belirten öğretmenlerden biri, *“Okul öncesinin ayrı bir bina olmamasından kaynaklı sorun yaşamaktayız (İB(7))”* şeklinde ifade etmiştir. Bir başka öğretmen ise, *“Taşımacılıkla gelen öğrencilerin ders saatinden 45 dk. kadar önce gelip okul çıkış saatinden de 45 dk. sonra okuldan ayrılmaları büyük sorun yaratıyor (İB(8))”* şeklinde görüş bildirmiştir. Bir diğer öğretmen ise, *“Taşımacılıkla gelen öğrencilerin çok erken gelip, geç ayrılmaları sorun oluyor (İB(10))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır.

4.7.5. Eğitim Bakanlığı'nın tutumu nedeniyle yaşanan sorunlar.

Öğretmenlerin kurumlarında yaşadıkları ve ifade etmek istedikleri sorunların tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara görüşleri sorulmuştur. İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin % 5'i eğitim bakanlığının tutumları nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. Eğitim Bakanlığı'nın tutumu nedeniyle sorun yaşandığını belirten öğretmenimiz, *“Eğitim kalitesinin gün ve gün düştüğü ülkemizde sorunsuz eğitim kurumlarının bulunması pek de mümkün değildir. Gerek program, gerek yönetici ve öğretmen yeterlilikleri ile aileler ile olan işbirliği gerekse okullarımızın fiziki yapıları düzenlenmeli ve uygun malzemeler ile donatılmalıdır. Maalesef program değişimi tek başına kaliteyi yükseltmede yeterli olmamaktadır. Bu sorunlar düzeltilip kalite yükseltildiğinde kurumların da sorunu olmayacaktır (İB(15))”* şeklinde düşüncesini ortaya koymaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokul bünyesine bağlı anasınıfların da görev yapan öğretmen görüşlerine göre sınıflarında bulunana farklı gelişim gösteren öğrenciler için uzman eğitimci desteğine ihtiyaç duydukları görülmektedir. Öğretmenlerin kendilerini bu alanda yetersiz gördükleri ve bu nedenle desteğe ihtiyaç duydukları düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1.1. Birinci Boyut: Okulun sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşanan sorunlar

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarının sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle yaşadıkları sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların tamamı okulların sahip olduğu fiziksel yapı nedeniyle eğitim ve öğretimde sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Katılımcılar okulların fiziki sorunlarını; sınıflara bağlı tuvalet ve lavabo olmayışı, sınıf ve oyun alanlarının yetersiz olması, okul alanlarının güvenliğinin okul öncesi çocukları için istenilen seviyede olmaması, ilkokul bünyesine bağlı olmak şeklinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

Okulların sahip oldukları fiziki yapılarının okul öncesi eğitim alanda hizmet verebilecek kalitede olmadığı görülmektedir. Hem okul öncesi eğitim kurumları hem de ilkokul bünyesine bağlı okul öncesi sınıflarında yaşanan en önemli fiziksel sorunun oyun alanı ve sınıf alanlarının yetersiz olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitim verilen sınıflarda öğretimin daha kalıcı gerçekleştirilebilmesi için oluşturulması gereken merkezlerin fazlalığı ve sınıflara bağlı oyun odalarının olmaması nedeni ile bu alanların sınıflar içerisinde oluşturulmaya çalışılmasından dolayı sınıf alanları okul öncesi eğitim için yeterli gelmemektedir. Ayrıca okul öncesi çağındaki bir çocuğun öz bakım becerilerini tek başına gerçekleştirmekte zorlandığı bu nedenle öğretmenlerin en azından sınıflara bağlı lavabaların olması durumunda bu becerileri kazandırmada daha verimli olabileceklerini düşündükleri görülmektedir. İlkokul bünyesine bağlı ana sınıflarda eğitim gören öğrencilerin yaşadığı diğer bir önemli sorun ise oyun alanı yetersizliğidir. İlkokul bünyesine bağlı anasınıflarında öğrenim gören öğrenciler kendilerinden yaşça büyük çocuklarla aynı anda oyun alanını paylaşmak zorunda kalmalarından ve var olan oyun alanlarının

önemli bir kısmının üzerinin açık olmasından dolayı sıkıntılar yaşandıkları görülmektedir.

Doğan'ın (2012) bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu yöneticilerinin okul öncesi eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu yöneticileri seçilerek örneklem oluşturmuştur. Araştırma sonucunda bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu yöneticilerinin ilköğretim okullarındaki fiziksel yapının anasınıfı için yetersizliğine dikkati çekmiş, okulların çoğunda anasınıfı için ayrı wc-lavabo olmadığı, lavaboların ölçüsünün ise öğrencilerin fiziksel özelliklerine göre değişik ölçüde olmadığını dile getirilmiştir.

Ertor'de (2015), ilkokullarda görev yapan anasınıfı öğretmenlerinin yaşadıkları yönetsel sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla bünyesinde anasınıfı bulunan 12 ilkokuldan seçilen 24 öğretmenle nitel araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniğini kullanarak bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında, genel hizmetler başlığı altında ulaşılan sonuçlar da sınıf alanlarının yetersiz olduğu, sınıfın yeteri kadar ısınmadığı, materyallerin yetersiz olduğu, sınıfın yeteri kadar ışık almadığı ve ortak sınıf kullanılmasının sorunlar yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra okul bahçesinde park materyallerinin olmadığı, okul bahçesinin ortak kullanımından dolayı tehlikelerin olduğu ve okul bahçesinde anasınıfı öğrencilerinin kullanabileceği yeşil alan olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. İki araştırmacının da elde ettiği bulgular gerçekleştirdiğimiz çalışmanın bulguları ile paralellik taşımaktadır.

5.1.2. İkinci Boyut: Okul personelinin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda yer alan personellerin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşadıkları sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların %53'ü, okul personelinin sahip olduğu nitelikler nedeniyle herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların diğer %47'lik kısmı ise bu alanda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Sorun yaşadıkları yönde görüş belirten katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%95'i) okul

hizmetlilerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %8'i ise okul yöneticisinin sahip olduğu vasıflar nedeni ile sorun yaşadıklarını belirtmiştir.

Katılımcıların belirttikleri görüşleri dikkate alındığında okul öncesi eğitim veren kurumlarda bulunan hizmetlilerin bu alanda hizmet verebilecek öz veriye ve niteliklere yeterince sahip olmadıkları görülmektedir. Marvin, LaCost, Grady ve Mooney (2003) Amerika'nın Nebraska eyaletindeki bir devlet okulunda çalışan öğretmenlerin yönetsel destek ve yönetsel güçlükler hakkındaki algıları üzerine bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler ve yöneticiler erken çocukluk eğitimi için özel eleman yetiştirilmesi, etkinlik yürütülmesi, özel program geliştirilmesi, nitelikli erken çocukluk personeli yetiştirilmesi gibi konularda yardıma ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Ada, Küçükali, Akan ve Dal'ın (2012) Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında öğretmenlerin en çok karşılaştıkları sorunların içerisinde yardımcı personel ve denetim sorunlarının olduğunu belirtmektedirler. Okul personelinin sahip oldukları nitelikler nedeniyle yaşanan sorunlarla ilgili elde ettiğimiz bulgular, Ada ve diğerleri (2012) ile Marvin ve diğerleri (2003) tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Bu alanda sorun yaşamadığını belirten öğretmenlerin oranının fazlalığı göz ardı edilebilecek bir durum değildir. Bu durumun en önemli nedeninin okul yöneticisinin becerileri ve bölgesel özelliklerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Günümüzde okul yöneticileri sadece birer idareci değil aynı zamanda yönetim becerisi yüksek, sorun çözücü ve çalışanını her yönden geliştiren, destekleyen kişiler olması beklenmektedir. Okul yöneticisinin temel görevi, öğretmenlerinin ve diğer personelin yapabileceğinin en iyisini almak ve bireysel katkıları harmanlayıp, bunları istenilen amaçlara ve en mükemmele ulaşacak şekilde bütünleştirmektir (Türkmen, 2003). Bunun için de her okul yöneticisinin belli yeterliliklere sahip olması; görev yetki ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmesi gerekir (Doğan, 2014).

5.1.3. Üçüncü Boyut: Eğitim programının uygulanması aşamalarında yaşanan sorunlar.

Eğitim programının uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların %75'i eğitim programının uygulanması aşamasında sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu konu hakkında belirtmiş oldukları düşünceler farklılık göstermektedir. Katılımcılar eğitim programının uygulanması aşamasında yaşadıkları sorunları; ailelerden kaynaklanan sorunlar, maddi kaynak yetersizliği ve eğitim programından kaynaklanan sorunlar olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların %25'lik kısmı ise bu alanda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Anasınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilen görüşmelerde ilkökul bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin önemli bir bölümünün okul öncesi eğitim programının uygulanması aşamasında velilerin okuldaki aile katılımı etkinliklerine yeterince ilgi göstermediklerini ifade etmişlerdir. Günümüzde okul öncesi eğitim günden güne yaygınlaşmasına rağmen toplum gözünde hakettiği öneme henüz ulaşamamıştır. Birçok velinin okul öncesi öğretmenine çocukları oyalayan bakıcı olarak görmesi ve okuldaki eğitime evde devam etmemesinden dolayı istenilen seviyeye henüz ulaşamamıştır. Taner (2011), Kaplan, Öztürk ve Ertör (2013) gerçekleştirdikleri çalışmaları ile Okul aile iş birliğinin çocuğa ve aileye sağladığı faydaları ortaya koymuşlardır. Ertör'un (2015) ifade ettiği gibi, özellikle erken çocukluk eğitiminde velilerin gerçekleştirilen etkinliklere katılımı, okul-aile işbirliği ve okul öncesi eğitimi önemsemesi için birtakım aile eğitimi çalışmalarının yapılması gerekli hale gelmektedir. Bu noktada birinci sırada sorumluluk okul öncesi öğretmenindedir. Bilindiği gibi eğitimin sürekliliği açısından, okulda verilen eğitimin evde devam etmesi için, anne-babalarla sağlıklı ve düzenli bir iletişim kurulması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmen velilerini gözlemleyerek eksik yönleri tespit edip iletişimi geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır. Bu sayede öğrencilere kazandırmayı amaçladığı kazanımlara aile desteğini de yanına alarak daha kolay ulaşabileceği düşünülmektedir.

Kıldan'ın (2010), gelişim alanları içerisinde çocuğun eğitim ile ilk karşılaşacağı dönem olan için okul öncesi dönemde ebeveynler, çocukları için hem güvenli hem de gündelik hayatla bağlantılı bilgi ile becerilerin yaparak ve yaşayarak öğrenilebileceği ortamlar ararlar. Fakat fiziksel ortam tek başına hiçbir zaman yeterli olamayacaktır. Çünkü çocukların bu ortamdaki yaşantı ve deneyimleri, ailelerin öğretmenlerle olan iletişimi ve ebeveyn-öğretmen ilişkileri gibi diğer süreçler olmaksızın, okul öncesi dönemde belirli bir kaliteye ulaşmanın mümkün olmayacağını ifade etmektedir.

Doğan'ın (2012), Tokat ilinde bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu yöneticilerinin okul öncesi eğitim ile ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmada elde ettiği sonuçlar incelendiğinde ailelerin gerçekleştirilen etkinliklere katılımının tatmin edici düzeyde olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Bu yönü ile çalışmamızın okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile paralellik göstermektedir. Bu farklılığın bölgesel farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Maddi kaynak yetersizliği konusunda sorunlar yaşandığını belirten öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, özellikle öğretim programlarının öğrencilere kalıcı olarak öğretilmesi için ihtiyaç duyulan materyallerin tedarik edilmesi esnasında öğretmenlerin maddi kaynağa ihtiyacı olduğu görülmektedir. Gerek ilgili bakanlık, gerekse okul yönetimi tarafından öğretmen ihtiyaçlarına yönelik yeterli bütçelerin ayrılmamasından dolayı öğretmenlerin ihtiyaç duydukları materyal, gezi-gözlem gibi faaliyetler için gerekli olan maddi kaynakları kendileri karşılamak durumunda kaldıkları için rahatsızlık duydukları anlaşılmaktadır. Tok (2002), Kerem ve Cömert (2005), Aksu, Taylan ve Bekman (2002) okul öncesi alanında gerçekleştirdikleri çalışmalarında okul bütçelerinin yetersiz olmasından dolayı öğretmenlerin araç-gereç alımında sıkıntılar yaşanmasını yol açtığını belirterek, elde ettiğimiz bulgularla benzerlik taşımaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler eğitim programının bu yıl değişmiş olmasından ve programda yer alan yeniliklerin öğretmenlere çok geç duyurulmuş olmasından dolayı zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim programlarında yaşanan değişikliklerin eğitim ve öğretim

yılı başlamadan öğretmenlere duyurulması gerektiği düşünülmektedir. Yeni bir programla birlikte yeni materyaller, yeni bir eğitim planı ve yeni ders hazırlıklarına ihtiyaç duyulacaktır. Eğitim ve öğretim yılı başladıktan sonra gerçekleştirilecek eğitimler çok geç kalmış olmanın yanında, öğretmenlerde bilinmezliğin ve değişimin psikolojik olarak yaratacağı baskının öğretmen üzerinde olumsuz bir hava yaratması beklenmektedir. Bu nedenle ilgili bakanlığın eğitim programında meydana getirdiği yenilikleri eğitim ve öğretim yılı başlamadan öğretmenlere duyurulması gerektiği düşünülmektedir.

5.1.4. Dördüncü Boyut: Öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde yaşanan sorunlar.

Okulların sahip olduğu öğrenci profili nedeniyle öğrenci hizmetlerinde ne tür sorunlarla karşılaşıldığının tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların önemli bir oranı (%73) öğrenci yapısı nedeniyle öğrenci hizmetlerinde sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar öğrenci yapısından kaynaklanan sorunları; sınıflarda eğitim gören öğrenci sayısının fazlalığı ve veli profilinden kaynaklanan sorunlar olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların %27'si ise bu boyutla ilgili herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların belirttikleri görüşleri doğrultusunda, okulların sahip olduğu öğrenci profile nedeniyle öğrenci hizmetlerinde sorun yaşadıkları düşünülmektedir.

Araştırmaya katılıp görüş belirten öğretmenlerin sadece %27'lik öğretmen grubunun bu boyutta sorun yaşamadığını belirtmesi okul öncesi eğitim veren öğretmenlerimizin bu boyutla ilgili sıkıntılar yaşadıklarını açıkça göstermektedir. Öğrenci yapısı nedeniyle yaşanan sorunlar incelendiğinde bu boyutta yaşanan birinci sorun sınıflarda öğrenim gören öğrenci sayısının fazlalığıdır. Katılımcılar öğrenci sayısının fazlalığının en önemli nedenini merkez okul olmalarına ve sürekli göç alan bölgede olmalarına bağlamaktadır. Var olan bu iki sorunun çözüme kavuşabilmesi için ilgili bakanlık ve hükümet tarafından hangi okullara kimlerin kayıt yaptırabileceğinin kesin kurallarla ifade edilmesi ve kişiye göre bu kuralların

değişmemesi gerekmektedir.. Ülkemizin küçük bir nüfusa sahip olmasından ve nerdeyse herkesin bir birini tanıyor olmasından dolayı merkez okullarına hatır gönül ilişkisi içerisinde sınıf kapasitelerinin üzerinde kayıt yapılmaktadır. İlk boyutta elde ettiğimiz bulgulardan yola çıkacak olursak, zaten var olan okul öncesi sınıflarımız ve kurumlarımız bu alana hizmet edebilecek yapıda olmadıkları anlaşılmaktadır. Bir de bunun üzerine sınıf kapasitelerinin üzerinde öğrenci kaydının yapıldığı düşünüldüğünde milli eğitimin ve öğretmenlerin okul öncesi eğitim için belirlediği amaçlara ulaşabilmelerinin çokta mümkün olamayacağı düşünülmektedir. İlgili bakanlık tarafından düzenli olarak bölgelere göre öğrenci ve veli profili oluşturulmalı ve bölgelerin istatistiksel olarak hedeflenen öğrenci sayıları belirlenip gerekli olan bölgelere yeni binalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kerem ve Cömert (2005) tarafından okul öncesi eğitimin genel sorunlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada elde edilen bulgulara göre okul öncesi eğitim kurumlarının, program, çalışan, fiziksel çevre, yönetim ve yöneticiler, sınıf yönetimi, anne babalar, denetim, mevzuat ve özlük hakları, kendini gerçekleştirme ve yenileme, finansman ve yaygınlaşma konularında sorunlar yaşandıklarını belirtmişler ve bunların içerisinde en önemli sorun olarak fiziksel çevreyi işaret ettiklerini belirtmektedir.

Katılımcıların bu boyut ile ilgili belirttiği ikinci önemli sorun ise velilerin çocuklarının eğitimine ilgisiz kalmalarıdır. Bu sorunun çözüm yolunun öğretmende olduğu düşünülmektedir. Öğrenci başarısının arttırılmasında velilerin okul ile birlikte eş güdüm sağlayarak ilerlemesi çok önemlidir. Öğretmenler bu konu ile ilgili sürekli olarak velilerle irtibat halinde olmalı ve gerekli gördüğünde toplantılara çağırma çekinceli olmamalıdır.

Ertor'un (2015), Kıldan (2010), Taner (2011), Kaplan, Öztürk ve Ertör (2013) gerçekleştirdikleri çalışmaları ile Okul aile iş birliğinin çocuğa ve aileye sağladığı faydaları ortaya koymuşlardır ve velilerin gerçekleştirilen etkinliklere katılımı, okul-aile işbirliği ve okul öncesi eğitimi önemsemesi için birtakım aile eğitimi çalışmalarının yapılması gerekli hale gelmektedir şeklinde görüş ortaya koyarak çalışmamızda elde ettiğimiz bulgularla paralel sonuçlara ulaşmışlardır.

5.1.5. Beşinci Boyut: Okul bütçesi nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okul bütçelerinden kaynaklanan sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların %75'i okulların sahip oldukları bütçelerin yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar okulların bütçe hizmetlerinden kaynaklanan sorunları; okul bütçelerinin yetersiz olması ve ailelerin okula sağladıkları maddi kaynakların yetersizliği nedeniyle okul bütçelerinin oluşturulmasında yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların %25'lik oranı ise okul bütçesi nedeniyle herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların önemli bir çoğunluğunun görüşlerinden yola çıkarak okulların bütçe hizmetlerinin yetersiz olduğu ve bu nedenle sorunlar yaşadıklarını yorumlayabiliriz.

Anasınıfı öğretmenleri ile okul bütçesini nedeniyle yaşanan sorunların belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen görüşmede; ilgili bakanlığın okullara özel bütçe ayırmadığı için okul bütçelerinin yetersizliğinden dolayı birçok ihtiyacın ertelendiği, etkinliklerin daha kısıtlı olarak gerçekleştirildiği, okul-aile birliklerinin asli görevi olan veli-okul etkileşimini sağlamak yerine sürekli olarak kaynak oluşturma çabası içinde bulundukları, velilerin yardımcı abla aidatlarını düzenli ödemediği, bunun en temel nedeninin de devlet okullarının ücretsiz olması gerektiği görüşünü belirttiklerini ifade etmişlerdir. Özellikle ilköğretim bünyesine bağlı eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin büyük bir bölümü okul bütçelerini yetersiz bulmaktadır. Bu sorunların anasınıfının ilköğretim bünyesinde bulunması ve anasınıfının kendine ait bütçesinin olmaması nedeni ile ortaya çıktığı bilinmektedir. Anasınıfı öğretmeni sınıfın birtakım ihtiyaçlarının karşılanmadığını görünce etkinliklerinin aksamaması için kendi cebinden bazı ihtiyaçları karşıladığı düşünülmektedir. Bu durum bir yönü ile anasınıfı öğretmenin sınıfı ne kadar sahiplendiğini göstermektedir.

Arsila'nın (2004) bünyesinde anasınıfı bulunan ilköğretim okulu müdürlerinin yönetici rol davranışlarına ilişkin, müdür ve anasınıfı öğretmenlerinin algılama düzeyleri ve farklılıklarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, ilköğretim bünyesine bağlı anasınıfının okulların gelir kapısı olarak görüldüğü ve aidatların anasınıfı ihtiyaçlarının dışındaki harcamalar için kullanıldığı sonuçları çalışmamız sonuçları

ile benzer niteliktedir. Eğitim bakanlığı ve okul yönetimleri tarafından her sınıfa ait ayrı bir bütçenin oluşturulması ile bu sorunun kolayca aşılabileceği düşünülmektedir.

Ada, Küçükali, Akan ve Dal (2014) çalışmalarında bütçe hizmetleri konusunda öğretmenlerin velilerden toplanan aidat ödemeleri konusunda öğretmenlerle aileler arasında çokça anlaşmazlıkların olduğu sonucu çalışmamız sonucu ile benzerlik göstermektedir.

5.1.6. Altıncı Boyut: Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan denetimler nedeniyle yaşanan sorunlar.

Okul öncesi öğretmenlerine uygulanan denetimler nedeniyle karşılaşılan sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların %43'si uygulanan denetimler nedeniyle sorun yaşamadıklarını belirtirken, % 57 gibi önemli bir çoğunluk bu alanda sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar uygulanan denetimler nedeniyle yaşanan sorunları; öğretmenlere uygulanan denetimlerde belli bir standart olmaması ve denetimleri gerçekleştiren kişilerin okul öncesi alanında yeterli donanıma sahip olmadıkları görüşlerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi alanında öğretmenleri denetleyen kişilerin bu alanda eğitim almadıkları ve yeterli bilgiye sahip olmadıkları katılımcıların belirttikleri görüşlerden anlaşılmaktadır. Nasıl ki her tıp eğitimi alan kişi doktordur fakat uzmanlık alanı farklıdır, denetmenlerin ve okul yöneticilerinin de bu şekilde uzmanlaştırılarak görevlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Hali hazırda var olan denetmenler içerisinde okul öncesi alanında uzman olmayan kişilerin olduğu bilindiğine göre en azından okul öncesi alanında denetmenli yapacak kişilerin hizmet içi eğitimlerle mevcut eğitim programını ve amaçlarını öğrenmesi sağlanılmalıdır. Bunun bir standartta bağlanması halinde en azından okul öncesi kurumlarını denetleyen kişiler arasında bir standart yakalanmış olacak hem de okul öncesi alanında hedeflenen amaçlar denetlenmiş olacaktır.

Bu alanda araştırma yapan Büte (2007), Nural ve diğerlerinin (2009), Ertör (2015), Sabancı ve Ömeroğlu (2013), Büte ve Balcı (2010), Ada ve arkadaşları

(2014) gerçekleştirdikleri çalışmalarından elde ettikleri bulgulardan yola çıkarak okul öncesi eğitiminde uzman müfettiş sayısının yetersiz olması ve buna bağlı olarak teftiş ve değerlendirmelerde çeşitli sorunların yaşadığını belirterek elde ettiğimizi bulgulara benzer sonuçlar elde etmişlerdir.

Ayrıca Sabancı ve Ömeroğlu'nun (2013), bağımsız anaokulu öğretmenlerinin maarif müfettişleri tarafından gerçekleştirilen denetime ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada; bağımsız anaokullarında yapılan mevcut denetim uygulamalarının özellikle çağdaş denetim ilkelerden uzak olduğu anlaşılmıştır. Sonuçlar, ilköğretimin denetiminde uzmanlaşmış müfettişlerinin okul öncesi öğretmenlerini yanlış yönlendirmeleri istenmeyen sonuçlar yaratabilecek önemli bir duruma işaret etmektedir. Bu ihtiyaçlardan hareketle öncelikle kısa vadede mevcut maarif müfettişlerinin hizmet içi eğitim yoluyla yetiştirilmeleri önemini belirtmiş. İkinci olarak uzun vadede okul öncesi kurumlarının etkin bir şekilde denetlenebilmesi için yeter sayıda maarif müfettişinin bu alanda lisans veya lisansüstü eğitim almış öğretmenlerden seçilmesi uzun vadede etkili bir çözüm olabileceğine vurguda bulunarak çalışmamızda elde ettiğimiz bulguları destekleyici sonuçlara ulaşmıştır.

5.1.7. Yedinci Boyut: Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında araştırmacıların belirtmek istediği sorunlar.

Araştırma sorularına verilen cevaplar dışında araştırmacıların belirtmek istediği sorunların neler olduğunun tam olarak tespit edilmesi amacıyla araştırma grubunda bulunan katılımcılara düşüncelerinin neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların %63'ü araştırma sorularda belirttikleri görüşler dışında başka herhangi bir sorun yaşamadıkları görüşünü ifade ederken, araştırmaya katılan katılımcıların %37'si yaşanan sorunları; okul binasından kaynaklanan sorunlar, farklı gelişim gösteren çocuklar için uzman eğitimci ihtiyacı, eğitim bakanlığının tutumu ve ilkokul bünyesine bağlı olmak şeklinde ifade etmişlerdir.

Katılımcıların belirttiği görüşler dikkate alındığında özellikle farklı gelişim gösteren çocuklar için uzman bir kişinin varlığına ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ülkemizde ilkokullara ve okul öncesi sınıflarına yasalarla belirtilmiş

olan öğretmen yetiştirebilen yegane kurum Atatürk Öğretmen Akademisi'dir. Benim de mezun olduğum bu kurumda özel gereksinimi olan bireylere verilmesi gereken eğitim ile ilgili yeterli donanımın kazandırıldığını düşünmemekteyim. Var olan her eğitim kurumuna bir özel eğitim uzmanı veya rehber öğretmen tedarik edilmesi zor bir ihtimal görüldüğü için en azından özel gereksinimli öğrencileri olan öğretmenlerin ihtiyaçları belirlenerek hizmetiçi eğitim düzenlenebileceği ve var olan eğitim programına bu yönde gelişim gösteren çocuklarımıza yönelik etkinlikler koyulabileceği düşünülmektedir.

İş (2017) ve Kay (2015), gerçekleştirdikleri çalışmalarında okul öncesi eğitim ile ilgili son zamanlarda geliştirilen programlarda özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylere yönelik etkinliklere yer verilmesi olumlu karşılanırken, etkinlik sayısının az olmasının öğretmenler tarafından eleştirildiğini belirterek, etkinliklerin zenginleştirilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Yukarıda belirtilen araştırma sonuçlarına bakıldığında da mevcut araştırma sonuçlarının elde ettiğimiz sonuçları desteklendiğini söyleyebiliriz.

5.2. ÖNERİLER

5.2.1. Araştırmanın Sonuçlarına İlişkin Öneriler:

Okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapacak olan öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alanında mezun kişiler tarafından atanması sağlanabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında denetim ve rehberlik hizmeti sağlanırken, bunun nitelikli bir şekilde yapılabilmesi için okullara gönderilen denetmenlere okul öncesi eğitim ile ilgili hizmet içi eğitim fırsatı sunulmalı ya da denetim ve rehberlik hizmetinin okul öncesi eğitim alanında uzman kişiler tarafından gerçekleştirilerek sorunun ortadan kalkması sağlanabilir.

Hizmet içi eğitim çalışmaları, denetmen, yönetici ve öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri ve okul öncesi eğitime farklı bir bakış açısı getirmeleri açısından önemli bir rol oynamaktadır. Okul öncesi eğitim ile ilgili hizmet içi eğitimin sayısı artırılarak, farklı konulara yer verilmelidir. Bununla birlikte çok sayıda denetmen, yönetici ve öğretmenin faydalanması sağlandığında okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan kişilerin çalışmaları, okul öncesi eğitimi çağdaş

seviyeye ulaştırmada okul öncesi eğitimde çalışan kişilerin çalışmalarını önemli derecede etkilemesi olanaklıdır. Bu sebeple hizmet içi eğitimin sayısı artırılması, farklı konularda düzenlenmesi ile tüm öğretmenlerin yararlanması sağlanabilir.

Personel hizmetleri konusunda titiz davranılmalıdır. Yardımcı personel olarak okula alınacak kişilerin çocuk gelişimi, okul öncesi eğitim ve çocuk psikolojisine yönelik eğitim almış kişilerden seçilmesi gerekmektedir. Böylelikle işe alınan personelin nitelikli olması, personel sayısının da okulun ihtiyacını karşılayacak sayıda olması sağlanabilir.

Günümüzde yaşanan ailevi sorunlar, psikolojik durumlar, davranış bozuklukları vs. konularda öğrencilerin takibini yapabilecek, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetini yürütebilecek kadrolu kişilerin atanması sağlanabilir.

Okulöncesi eğitim kurumlarında anasınıf öğretmeni olarak görev yapacak olan öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alanından mezun kişiler tarafından atanması yapılarak öğretmen sorunu çözülebilir.

Okul öncesi eğitimin bir parçası olan aile katılımlı etkinliklerde velileri, eğitim seminerleri ve bilgilendirme programlarına teşvik ederek aile katılımlı etkinliklere olan katılımın artması sağlanılarak aile katılımı sorunun da aşılması sağlanabilir.

Bakanlık tarafından farklı bir çalışma yapılarak, okul öncesi eğitime daha fazla bütçe ayrılması ve okul öncesi eğitimi destekleyen materyallerin tedarik edilmesi sağlanarak materyal sorunu giderilebilir

Merkez okul öncesi eğitim kurumlarına olan aşırı talebi ortadan kaldırmak için önceden belirlenmiş kesin kurallar ile öğrencilerin okul öncesi eğitim veren kurumlara eşit oranda dağılımı sağlanabilir.

Okul öncesi binaları inşa edilirken bina ve sınıfların hangi standartlarda olacağı önceden tespit edilmeli ve uzman kişilerin de görüşüne başvurulmalıdır. Var olan okul öncesi binalarının kullanıma devam edeceğim göz önünde

bulundurulduğunda en azından var olan binaların elden geçirilerek gerekli standartlara uygun olması sağlanabilir.

5.2.2. İleri Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

1. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan anasınıf öğretmenlerinin yaşadığı yönetim sorunlarının tespitine yönelik anasınıf öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Bundan sonra gerçekleştirilecek olan çalışmalarda, okul yöneticilerinin de görüşlerine başvurularak daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.
2. Gerçekleşen bu çalışmada sadece devlet okullarında çalışan anasınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bundan sonra gerçekleştirilecek olan çalışmalarda özel okullarda görev yapan anasınıf öğretmenleri ve yöneticilerinin görüşleri alınarak karşılaştırma yapılabilir.
3. Okul öncesi eğitimde yaşanan yönetim sorunlarının tespitine yönelik olarak bakanlık denetmenlerinin görüşleri alınarak da bir çalışma yapılabilir.
4. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumları ile ilkokul bünyesine bağlı anasınıflarda görev yapan anasınıf öğretmenlerinin yaşadığı yönetim sorunları araştırılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda okul öncesi eğitimde yaşanan sorunların öğretmenin motivasyon ve iş doyumuna etkileri incelenebilir.
5. Okul öncesi eğitim kurumlarında yaşanan sorunların, çocuklar üzerindeki etkileri incelenebilir.
6. Denetmenlerin okul öncesi eğitim ile ilgili sahip oldukları bilgi düzeyinin tespitine yönelik bir çalışma yapılabilir.
7. K.K.T.C'deki ilçelerde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarındaki velilerin aile katılım çalışmalarına katılım düzeyi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Küçükali, R., Akan, D., Dal, M. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetims, *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, Issue.
- Adler, A. (2000). *Çocuk Eğitimi*. (Çeviren: Kamuran Şipal), Cem Yayınları, İstanbul.
- Akçadağ, T. (2012). Yönetim süreçleri (2. Baskı). R. Sarpkaya (ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (ss. 169-188). Ankara: Anı.
- Akçay, C. (2001). *Okul yönetimi (ders notları)*. Çanakkale.
- Akçay, C. ve Başar, M. A. (2004). “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yönetimsel Görevlere Ayırdıkları Zaman ve Bunları Önemli Görme Dereceleri”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.
- Aksu Koç A., Taylan E. ve Bekman S. (Ocak 2002). Türkiye’de Okulöncesi Eğitimi: Hizmete Duyulan İhtiyaçların Saptanması ve Çocuğun Dil Yetisi Düzeyinin Değerlendirilmesi Araştırma Raporu.
- Aktankerem E. ve Cömert D. (Ocak 2007) “Okulöncesi Eğitimin Sorunlarının Tespitine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi Eskişehir İli Örneği” *Gazi Mesleki Eğitimliler Derneği Mesleki Eğitim Dergisi*, Cilt: 9 Sayı: 17
- Aral, N. , Kandır, A. ve Yaşar, M.C. (2000). *Okul Öncesi Eğitim*, (1.Baskı), İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Arslan, Ü. (2004). Bünyesinde Anasınıfı Bulunan İlköğretim Okullarındaki Müdürlerin Okul Yönetimine İlişkin Roller (Giresun ve Trabzon İlleri Örneği). *OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı*, 2. cilt. G. Haktanır ve T. Güler (Editörler). s:394-412. Ankara: Ya-pa Yayıncılık.
- Artut, P., Tarım, K. (2004). Okul Öncesinde Kubaşık Öğrenme Uygulamaları: Toplama İşlemine Yönelik Bir Uygulama Örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Aydın, İ. (2003). *Eğitim ve Öğretimde Etik*. Ankara. Pegam A Yayıncılık.

- Aydın, M. (2005). *Eğitim Yönetimi* (7. Baskı). Ankara: Hatiboğlu Yayınları.
- Aydın, M. (2005). *Eğitim Yönetimi*, (7. Baskı), Hatiboğlu Basım Yayım, Ankara.
- Aydın, M. (2010). *Eğitim yönetimi* (9. Baskı). Ankara: Hatiboğlu.
- Barutçugil, İ. (2002). *Eğiticinin Eğitimi*. İstanbul. Kariyer Yayıncılık.
- Başar, H. (2000). *Eğitim Deneticisi*. Ankara. Pegem A Yayınevi.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Yönetimi*, (5. Baskı), Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim Yönetimi Nitelikli Okul*. Ankara. Feryal Matbaası.
- Başaran, İ. E. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Ankara: Ekinoks.
- Bayrak, A. (2009). *Yeni ilköğretim programının uygulanması sürecinde yaşanan yönetimsel sorunlar hakkında yönetici görüşleri*, Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Bostancı, B. A. (2008). “Okul Yönetiminde Eğitim-Öğretim İşleri”. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (Ed. Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşat Yılmaz, 2008). Ankara. Pegem A Yayıncılık.
- Brotherson, M.J.,Sheriff, G., Milburn, P. ve Schertz, M. (2001). Elementary School Principal and Their Needs and Issues for Inclusive Early Childhood Programs. *Topics in Early Childhood Special Education Journal*.
- Bursalıoğlu, Z. (2008). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar*. Ankara: Pegem A.
- Bursalıoğlu, Ziya. (1994). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranışlar*. Pegem A, Yayınları.
- Bülbül, T. (2008). “Okul Yönetiminde Öğrenci İşleri”. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (Ed. Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşat Yılmaz). Ankara. Pegem A Yayıncılık.

- Büte, M. (2007). *Bağımsız anaokulu yöneticilerinin bakış açısından okul yönetimi süreçlerinin işleyişi, sorunlar ve sorunlarla başa çıkma yolları (Mersin ili merkezi örneği)*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Büte, M., Balcı, F. A. (2010). Bağımsız anaokulu yöneticilerinin bakış açısından okul yönetimi süreçlerinin işleyişi ve sorunlar, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.
- Celep, C. (2000). “*Eğitim ve Okul Yönetimi*” Eğitim Yönetimi Kursu Ders Notu. (Ed. Cevat Celep). Edirne. T.Ü. Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.
- Cinkılıç, H. (2009). “*Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çalık, T. (1997). “*Eğitim Yönetimi Bölümü*”. Eğitim Bilimine Giriş. (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara. Gazi Kitabevi Yayıncılık Ltd. Şti.
- Çelik, V. (2003). *Eğitimsel Liderlik*. Ankara. Pegem A Yayıncılık
- Çiçek Sağlam, A., Alımtirin, Z. ve Yancı, F. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretmenlere Yönelik Mesleki Rehberlik Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri. *IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiriler Kitabı*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Çulhaoğlu İ, H. (2009). *Okulöncesi dönemde kaynaştırma eğitime ilişkin öğretmen ve ebeveyn tutumları ile kaynaştırma eğitimi uygulanan sınıflarda akran ilişkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Dalay, İ. (2001). Yönetim ve Organizasyon. Adapazarı: Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Demir, K. (2003). “*Örgütlerde İletişim Yönetimi*”. Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar Uygulamalar ve Sorunlar. (Ed. Cevat Elma, Kamile Demir). Ankara. Anı Yayıncılık.

- Demirci, C. (2011). *Okul öncesi yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan performans değerlendirme sistemleri ile öğretmenlerin motivasyon düzeyleri üzerine ilişkisel bir araştırma*, Yeditepe Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demiriz, S., Ulutaş, İ., Karadağ, A. (2011). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanım*. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Doğan, Ş.(2014). *Anaokulu Yöneticilerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Yönetsel Sorunlar*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Doğan, T. (2012). *Bünyesinde Anasınıfı Bulunan İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul Öncesi Eğitim ile İlgili Görüşleri (Tokat İli Örneği)*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Erden, M., Fidan, N. (1993). *Eğitime Giriş*. Ankara. Alkım Yayınevi.
- Erdoğan, İ. (2003). *Okul yönetimi öğretim liderliği*. İstanbul: Sistem.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve Organizasyon Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar*, İstanbul: Beta Yayınevi.
- Ertör, E. (2015). *İlkokullarda görev yapan anasınıfı öğretmenlerinin yaşadıkları yönetsel sorunlara ilişkin görüşleri*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum
- Evans, N.D., Neagley, R.L. & Lynn, C.A. (1969). *The school administrator and learning resources*. Prentice hall, Inc.
- Gök, H., Gürol, M. (2002). Zaman ve Ergonomik Açıdan İlköğretim Okul Binalarının Kullanım Durumu (Elazığ İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Göksel, A. (2014). Okul öncesi eğitim neden önemli. 1 Aralık 2016 tarihinde <http://dergi.aljazeera.com.tr/2014/09/01/okul-oncesi-egitim-neden-onemli/adresinden-erişilmiştir>.

- Gül, İ. (2011). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Samsun: Yüksel.
- Gülcan, M. G., Taner, N. (2011). Öğretmen görüşlerine göre ilköğretimde ev ziyaretlerinin okul başarısına etkisi (Kahramanmaraş ili örneği), *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Güleç, H. ve Cömert, D. (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: öğretmen aile - çocuk ve kurum. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, VI (1).
- Gündoğan, A. (2002). Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar (Denizli İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Güneş, M. (2010). *Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinin yöneticilik özellikleri*. Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Güneysu, S. (2005). Erken çocukluk eğitimi hizmetlerinde kalite, Okul öncesi eğitimde kalite: Üniversitelerin rolü toplantısı. İstanbul: AÇEV.
- Gürsel, M. (2003). *Okul yönetimi (Kuram ve Uygulamalı)*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Hacıoğlu, M. (2007). *Okul öncesi yöneticilerinin sergiledikleri iletişim becerilerinin algıları ile öğretmenlerinin empati düzeyleri arasındaki ilişki*. Yeditepe Üniversitesi Yüksek lisans tezi, , İstanbul.
- Halavuk, F. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yönetim Süreçlerinde Yaşadıkları Sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Hayden, J. (1997). Directors of Early Childhood Services: Experience, Preparedness and Selection. *Journal of Australian Research in Early Childhood Education*.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim yönetimi, Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi*, (2.Baskı), İstanbul: Beta Yayınları.

- İş, A. (2017). *Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 2013 okul öncesi eğitim programındaki kazanımlarının gerçekleşme düzeyine yönelik algıları*, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ
- Kandır, A. (2001) *Okul Öncesi Eğitim Programlarında Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanması*. Gazi Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Kaplan, A., Öztürk, M., Ertör, E. (2013). Aile ziyaretlerinin öğrencilerin okuluna ve ailesine yönelik tutumuna etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 200.
- Karip, E. (2005). Yönetim biliminin alanı ve kapsamı. Y. Özden (ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Kay, M. A. (2015). *2013 Okulöncesi Eğitim Programındaki Kazanımların Uygulamadaki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi* (Batman ili örneği).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim yönetimi kuram ve Türkiye’de uygulama*. Ankara: Bilim yayınları
- Kerem, E. A.ve Cömert, D. (2005). “*Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Sorunları ve Çözüm Önerileri*”. Eğitim Araştırmaları.
- Kıldan, A. O. (2010). Okul öncesi eğitim bağlamında; “Eğitim Hizmetlerinde Kalite”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2010.
- Kosir, S.,Jezovsek, M. (2014), *Processes Of Quality Assurance And Knowledge Management In An Educational Institute–Kindergarten*, http://www.toknowpress.net/ISBN/978_961-6914-09-3/papers/ML14-645.pdf, 20/05/2014.
- Küçükali, R. (2001). *İlköğretim okulu müdürlerinin yöneticilik becerilerine ilişkin müdür ve öğretmen algı ve beklentileri*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek lisans tezi, Erzurum.

- Marvin, C., LaCost, B., Grady, M. & Mooney, P. (2003). *Administrative support and challenges in Nebraska public school early childhood programmes: Preliminary study*. Special Education and Communication Disorders Faculty Publications. Paper
- Maya, İ. (2010). Yönetim ve okul yönetimi ile ilgili temel kavramlar. F. Silman ve Ş. Ada (ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (1.Bölüm). İstanbul: Lisans.
- MEB. (2013). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı*. İstanbul: Ya Pa Yayınları.
- Metin, N. ve Çalışandemir, F. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin yöneticileri algılamaları üzerine bir çalışma. *Çocuk gelişimi ve eğitimi dergisi*.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). California: Sage.
- Milli eğitim sisteminin genel yapısı*, <http://www.mebnet.net/?q=node/35> adresinden 7 Kasım 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Mirici, H., Arslan, M. ve Özçelik, N. (2003). “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar”. *Çağdaş Eğitim Dergisi*.
- Nural, E., Atay, D. ve Çömez, A. (2009). Bünyesinde Anasınıfı Bulunan İlköğretim Okul Müdürlerinin Karşılaştıkları Sorunlar. *IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiriler Kitabı*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Oğuzkan, A. Ferhan(1997). *Okul Öncesi Çocuk Bakımı ve Eğitimi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, İstanbul
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (2003), *Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html adresinden 7 Kasım 2016 tarihinde edinilmiştir.

Öğretmenler Yasası, 1985., [www. mahkemeler.net](http://www.mahkemeler.net) adresinden 29 Mart 2017 tarihinde edinilmiştir.

Özdemir, Servet. (2000). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Özgan, H. ve Aydın, Z. (2010). Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özsırkıntı D. Akay C. Ve Bolat E.Y. (2014). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri* (Adana İli Örneği), Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 15(1).

Öztekin, A. (2005). *Yönetim Bilimi*. Ankara. Siyasal Kitapevi.

Reeder, W. (1951). *The Fundamentals of public school administration* (3rd.ed.). Newyork: Macmillan Company.

Sarıce, S. (2006). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Okul Yönetiminde Karşılaştıkları Yönetimsel Sorunlar* (Esenler İlçesi Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2007). “Okulda Yönetimsel İş ve İşlemler”. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (Ed. Kadir Keskinlik). Ankara. Pegem A Yayıncılık

Summak, S. ve Summak, E.G. (2005). *Akıllı Bebekler Akademisi*. İstanbul: Sistem Yayınevi

Susmak, M. & Hacıfazlıoğlu, Ö. (2013). Öğretmenlerin görüşlerine göre okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin sahip olması gereken özellikler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*

Şahin, E. (2005). *Okulöncesi Eğitimi Öğretmen Adayları ve Öğretmenleri İçin Uygulama Kılavuzu*, Anı Yayıncılık, Ankara.

Şimşek, Y. (2008). *Türk Eğitim Tarihi, Sistemi ve Okul Yönetimi*, Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Okul Öncesi Lisans Programı Yayınları, Yayını No: 1852.

- Şişman, M. (2010). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ankara; Pegem Akademi.
- Şişman, M., Taşdemir, İ. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi* (7. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Taymaz, H. (2003). *Okul Yönetimi*. Pegem A Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
- Tok, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli
- Topçuoğlu, Z. (2010). *İlköğretim Devlet Okullarında Okul Yönetiminin Öğretmen Başarısına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tosun, K. (1994). *İşletme yönetimi*. Ankara: Tusiad.
- Tunç, B. (2008). “*Okul Yönetiminde Çalışan Hizmetler*”. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (Ed. Hasan Basri Memduhoğlu, Kürşat Yılmaz). Ankara. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Turhan, E. (2008). *Türk Eğitim Tarihi, Sistemi ve Okul Yönetimi, Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Okul Öncesi Lisans Programı Yayınları*.
- Türkdemir, A. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin bakış açısından okul öncesi eğitim denetiminin değerlendirilmesi*, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Türkmen, S., (2003). *Okullarda Yönetim Etkinlikleri*, Alp Yayınları, Ankara.
- Ural, O., Ramazan, O. (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. Servet Ö., Hasan B., Murat S. (Editörler). *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Konferansı Kitabı*. 1. Baskı, Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Yazıcı, Z. (2002). Okul Öncesi Eğitimin Okul Olgunluğu Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*.

- Yılmaz, K. (2012). Yönetim süreçleri. H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*, Ankara; Pegem Akademi.
- Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006). *Okul Çevre İlişkileri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Zembat, R. (1994). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetici özellikleri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, İstanbul*.
- Zembat, R. (2005). *Okul öncesi eğitimde nitelik*. (Yay. Haz.: A, Oktay ve Ö. P, Unutkan. Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

EKLER

Ek A – Okulöncesi Eğitim Kurumları ile ilkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Okulöncesi Öğretmenlerinin Yaşadığı Yönetim Sorunlarını Belirlemeye İlişkin Görüşme Formu

Ek B - Cv (Özgeçmiş)

Ek C – Görüşme Formu İzin Onayı

EK - A Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşadığı Yönetim Sorunlarını Belirlemeye İlişkin Görüşme Formu

Sayın meslektaşım,

Bu araştırma, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Yönetim, Denetimi ve Ekonomisi Yüksek Lisans Programı'nda yürütülmekte olan “**Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarında Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşadığı Yönetim Sorunları**” konulu yüksek lisans tez çalışmasını yapmaktayım. Ekteki görüşme formu bu konudaki değerli görüşlerinizi almak amacıyla düzenlenmiş olup, adınız araştırmanın hiçbir yerinde açıklanmayacağı gibi vereceğiniz yanıtlar tez çalışması dışında hiçbir şekilde kullanılmayacaktır. Değerli vaktinizi ayırıp ilgi gösterdiğiniz için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Neval ATALAR

Yakın Doğu Üniversitesi

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Görüşme Soruları

1. Okulunuzun sahip olduğu fiziksel imkânları itibari ile yaşadığınız sorunlar nelerdir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
2. Okul çalışanlarının (öğretmen, hizmetli, yardımcı personel, yönetici vs.) niteliği ile ilgili yaşadığınız sorunlar nelerdir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
3. Okulunuzda eğitim programını uygularken ne gibi sorunlar (Aile katılımı, plan hazırlama, okul yönetimi, zümre/branş öğretmen, materyal vs.) ile karşı karşıya kalıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
4. Okuldaki öğrencilerinizin yapısı (öğrenci sayıları, veli-öğrenci profili vs.) itibarı ile öğrenci hizmetlerinden kaynaklanan ne tür sorunlar yaşıyor musunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
5. Okulunuzda bütçe hizmetlerinden (öğrenci aidatları, okul bütçesi, giderler vs.) kaynaklı ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
6. Okul öncesi öğretmeni olarak gerek okul yönetimi gerekse bakanlık tarafından gerçekleştirilen denetim alanlarında ne gibi sorunlar yaşıyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?
7. Bunlar dışında çalıştığınız kurumda yaşadığınız sorunlar nelerdir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayabilir misiniz?

EK - B -CV (Özgeçmiş)**Neval ATALAR**

Okul Öncesi Öğretmeni

Kişisel Bilgiler:

Doğum tarihi	13 Mayıs 1987
Medeni Hâl	Evli
Uyruğu:	KKTC
Doğum Yeri:	Y.Girne

İletişim Bilgileri:**Telefon Numarası:** 0533 865 31 62**E-Mail:** nevaly-neval@hotmail.com**Ev Adresi:** Tatlısu Sok Atalar Apt No:1 Gönyeli -Lefkoşa/KKTC**Eğitim Bilgileri****Anasınıf**

Girne Maarif Anaokulu
(1992-1993)

İlkokul:

23 Nisan İlkokulu
(1993-1998)

Ortaokul:

Girne Anafartalar Lisesi
(1998-2001)

Lise:

20 Temmuz Fen Lisesi
(2001-2004)

Lisans:

Atatürk Öğretmen Akademisi
Okul Öncesi Öğretmenliği
(2004-2008)

Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi
Kamu Yönetimi
(2007-2014)

Yüksek Lisans:

Yakın Doğu Üniversitesi
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Ekonomisi ve Planlaması
2015-2017 (beklenen)

Deneyim:

Okulöncesi Öğretmenliği
Mehmet Boransel İlkokulu
Eylül 2008 – Günümü

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı: İÖD.0.00-35/2016/1B -2652

Lefkoşa, 03 Kasım 2016

Sayın Neval ATALAR,
Yakın Doğu Üniversitesi,
Lefkoşa.

Müdürlüğümüze bağlı Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt, İskele ilçesindeki okullarda görev yapan öğretmenlerin “Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlkokul Bünyesindeki Anasınıflarda Çalışan Öğretmenlerin Yaşadığı Yönetim Sorunları” konulu anket soruları, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş olup gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür.

Çalışma uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve tamamlandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü’ne iletilmesi hususunda gereğini saygı ile rica ederim.

Ali Bolatcan
Ali BOLATCAN
Müdür

/FB

ORIJINALLIK RAPORU

%6

BENZERLİK ENDEKSİ

%

İNTERNET
KAYNAKLARI

%6

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

TAŞÇI, Nuray and SİĞİRTMAÇ DİKİCİ, Ayperi. "Okula uyum haftasının okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri açısından incelenmesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2014.

Yayın

%1

2

KAYSERİLİ AKAR, Tuba and GÜNDOĞDU, KERİM. "Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile duygusal zekâları arasındaki ilişki", Milli Eğitim Bakanlığı, 2010.

Yayın

<%1

3

DAĞLI, Gökmen. "Kuzey Kıbrıs'ta eğitim bakanlığı, öğretmen, veli ve sendika yöneticilerinin eğitim reformlarına yönelik görüşleri ile ilgili olarak karşılaştırmalı durum çalışması", İletişim Hizmetleri, 2013.

Yayın

<%1

4

SUSMAK, Mery and HACİFAZLIOĞLU, Özge. "Öğretmenlerin görüşlerine göre okul öncesi eğitim Kurumlarında görev yapan yöneticilerin sahip olması gereken özellikler", Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler

<%1

Enstitüsü, 2013.

Yayın

5

BÜTE, Müge and BALCI, F. Ayşe. "Bağımsız anaokulu yöneticilerinin bakış açısından okul yönetimi süreçlerinin işleyişi ve sorunlar", İletişim Hizmetleri, 2010.

Yayın

<%1

6

Sabancı, Ali and Ömeroğlu, Miray. "Bağımsız Anaokulu Öğretmenlerinin İl Eğitim Denetmenlerinin Gerçekleştirdiği Denetime İlişkin Görüşleri", International Online Journal of Educational Sciences, 2013.

Yayın

<%1

7

GÜVEN DENİZEL, Ezgi and CEVHER, F. Nilgün. "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Pamukkale Üniversitesi, 2005.

Yayın

<%1

8

Oktay Gürocak, Eda and Hacıfazlıoğlu, Özge. "Pre school education teachers' perceptions of their administrators' instructional leadership behaviors", International Journal of Human Sciences, 2012.

Yayın

<%1

9

"CUMHURİYETİN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE MİLLİ EĞİTİM ŞURALARINDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ VE BUGÜNKÜ DURUMU", e-Journal of New World Sciences

<%1

10

Sayginar, M. Sinan. "HAVA SINIF OKULLARI VE TEKNİK EĞ İTİM MERKEZİ KOMUTANLIĞINDA GÖREV YAPAN OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRETİMSEL LİDERLİK DAVRANIŞLARI", Journal of Aeronautics & Space Technologies / Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi/13040448, 20070701

Yayın

<% 1

11

ÖZDEMİR, Murat. "Okul yöneticiliğinin hukuksal temelleri", Ankara Üniversitesi, 2009.

Yayın

<% 1

12

Kamiński, . "Mathematical Considerations", The Stochastic Perturbation Method for Computational Mechanics Kamiński/The Stochastic Perturbation Method for Computational Mechanics, 2013.

Yayın

<% 1

13

TOPRAKÇI, Erdal, YÜCEL, Hilal, BİLBAY, Asuman, BAĞCIVAN, Esen, ÇAKIRER, İlknur and BAYRAKTUTAN, İlkay. "Öğretmen ve öğretmen adaylarının Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve ilkelerinden haberdarlık düzeyleri", TUBITAK, 2010.

Yayın

<% 1

14

YAMAN, Erkan and PEKER, Adem. "Ergenlerin siber zorbalık ve siber

<% 1

mağduriyete ilişkin algıları", Gaziantep Üniversitesi, 2012.

Yayın

-
- 15 BAŞ, Gökhan and BEYHAN, Ömer. <%1
"Türkiye'de değerler eğitimi konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi", Ahmet Şişman, 2012.

Yayın

-
- 16 C.A. Ison. "Changes in penicillinase-producing *Neisseria gonorrhoeae* isolated in London", *Journal of Medical Microbiology*, 12/01/1989

Yayın

-
- 17 KEREM AKTAN, Ebru and CÖMERT, Dilfiruz. <%1
"Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Sorunları ve Çözüm Önerileri", TUBITAK, 2005.

Yayın

-
- 18 UĞURLU, Celal Teyyar. "Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevme düzeyleri üzerine etkisi", *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2013.

Yayın

-
- 19 DEMİR, Semra and DEMİR, Aysin. <%1
"New high school instructional programs in Turkey: problems, expectations and suggestions", TUBITAK, 2012.

Yayın

Paşa Memişoğlu, Salih; Sipahioğlu, Mete and

20

Çelik, Mustafa. "Lise Müdürlerinin Zorunlu Yer Değişikliği Uygulamasına İlişkin Görüşleri", Educational Administration: Theory & Practice, 2013.

Yayın

<%1

21

SAĞLAM, Halil İbrahim. "Öğretmen adaylarının etkili vatandaşlık yeterlik düzeyleri", TUBITAK, 2011.

Yayın

<%1

22

KEREM AKTAN, Ebru and CÖMERT, Dilfiruz. "Siirt İlinde Okul Öncesi Eğitimin Sorunlarının Tespitine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2006.

Yayın

<%1

23

Artık, Selçuk(Ülker, Halil İbrahim). "Yönetmel Davranış Biçimlerinin İş Doyumuna Etkisi Üzerine Bir Araştırma", Atılım Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, 2013.

Yayın

<%1

24

ODLUYURT, Serhat and BATU, E. Sema. "Okul öncesi dönemdeki kaynaştırmaya hazırlık becerilerinin öğretmen görüşlerine ve alanyazın taramasına dayalı olarak belirlenmesi", İletişim Hizmetleri, 2009.

Yayın

<%1

25

Brian P Wellensiek. Retrovirology, 2006

Yayın

<%1

DAĞLI, Gökmen and SİLMAN, Fatoş.

26

"KKTC'de Bir Müfredat Laboratuvar İlkokulunda Okul Gelişim Modelinin Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Durum Çalışması", Ahi Evran Üniversitesi, 2009.

Yayın

<%1

27

Afacan, Özlem. "Fen Teknoloji Toplum (FTT) Dersi Tutum Ölçeği", International Journal of Environmental & Science Education/13063065, 20061201

Yayın

<%1

28

"TOPLUMA HİZMET - 1",

Yayın

<%1

29

ÖZCAN, Elif Gamze and ŞEREN, Mehmet. "The participation of the secondary school students in the school management's decision-making process (a sample of beypazarı district)", Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 2014.

Yayın

<%1

30

ARGON, Türkan and AKKAYA, Mehmet. "Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri", Kastamonu Üniversitesi, 2008.

Yayın

<%1

31

DOĞU ALGÜN, Gözde and SUNAY, Hakan. "Uluslararası ilişkiler ve spor", TUBITAK, 2010.

Yayın

<%1

DÜNDAR, Selma. "Demokratik okulun bir

32

unsuru olarak öğrencilerin karar süreçlerine katılımı", İletişim Hizmetleri, 2013.

Yayın

<% 1

33

RAGHAVENDAR T. REDDY. "Sequence Analysis of the V3 Loop in Brain and Spleen of Patients with HIV Encephalitis", AIDS Research and Human Retroviruses, 04/10/1996

Yayın

<% 1

34

AKSU, Ali, ÇEK, Fatma and ŞENOL, Bahar. "Kadınların müdür olmalarının önündeki cam tavan ve cam tavanı aşma stratejileri ne ilişkin ilköğretim okulu müdürlerinin görüşleri", Kocaeli Üniv. Sosyal Bilimler Enst., 2013.

Yayın

<% 1

35

SEYDİ, Ali Rıza. "Türkiye'deki Suriyeli akademisyen ve eğitimcilerin görüşlerine göre Suriye'deki çatışmaların Suriyelilerin eğitim sürecine yansımaları", Süleyman Demirel Üniversitesi, 2013.

Yayın

<% 1

36

GÜL DERETARLA, Ebru. "Meşrutiyet'ten Günümüze Okul Öncesi Eğitim", Çukurova Üniversitesi, 2008.

Yayın

<% 1

37

BALOĞLU, Nuri. "Eğitim kurumlarına yönetici seçmede bir karar destek sistemi: Analitik hiyerarşi süreci", Ahi Evran Üniversitesi,

<% 1

2014.

Yayın

38

Costantini, Antonella, Enrico Vaudano, Vincenzo Del Prete, Milena Danei, and Emilia Garcia-Moruno. "Biogenic Amine Production by Contaminating Bacteria Found in Starter Preparations Used in Winemaking", Journal of Agricultural and Food Chemistry, 2009.

Yayın

<% 1

39

AKIN, Uğur. "Türkiye'de eğitim bütçesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2009.

Yayın

<% 1

40

H. Young. "An evaluation of pre-poured selective media for the isolation of Neisseria gonorrhoeae", Journal of Medical Microbiology, 04/01/1996

Yayın

<% 1

41

ÇELİKTEN, Mustafa. "Bir Okul Müdürlüğünün Günlüğü", TUBİTAK, 2004.

Yayın

<% 1

42

Doğanay, Ahmet. "İLKÖĞRETİM BEŞİNCİ SINIF SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE ÖĞRETMENLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ..", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)/13063111, 20110401

Yayın

<% 1

43

ATASOY, Turgay and KOÇ, Hakan. "COĞRAFYA ÖĞRETİMİNİN AKTİF

<% 1

VATANDAŞLIK EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ:
ÖĞRETİM ÜYESİ GÖRÜŞLERİ", Journal of
World of Turks / Zeitschrift für die Welt der
Türken, 2015.

Yayın

-
- 44 YENİLMEZ, Kürşat and PARGAN, Ayhan
Şimşek. "İlköğretim İkinci Sınıf Öğrencilerinin
Standart Uzunluk Ölçme Birimine İlişkin
Algıları", Ahi Evran Üniversitesi, 2008.

Yayın

-
- 45 ÖZSIRKINTI, Didem, AKAY, Cenk and BOLAT
YILMAZ, Emine. "Okul öncesi öğretmenlerinin
okul öncesi eğitim programı hakkındaki
görüşleri (Adana ili örneği)", Ahi Evran
Üniversitesi, 2014.

Yayın

-
- 46 AKYEL, Yakup and ÇALIŞKAN, Nihat. "Okul
öncesi eğitim kurumlarında görev yapan
öğretmenlerin drama yöntemi yeterliliklerinin
değerlendirilmesi", Ahi Evran Üniversitesi,
2013.

Yayın

-
- 47 DAĞLIOĞLU, H. Elif and ÇAKMAK
ÇAMLIBEL, Özlem. "Okul öncesi çocuklarına
yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet
ve korku öğeleri açısından incelenmesi", Türk
Kütüphanecileri Derneği, 2009.

Yayın

-
- 48 YOLCU, Hüseyin. "Türkiye'de eğitimde

yerelleşme ve ailelerin okul yönetimine katılımının güçlendirilmesi: değişen ne?", İletişim Hizmetleri, 2011.

<%1

Yayın

49

Koca, Şehriban. "OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ", e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA), 2013.

<%1

Yayın